

Abstraktbok

Norsk barnehageforskningskonferanse 2025

Sammen om og for kvalitet i barnehagen

Stavanger

22. til 23. oktober 2025

Velkommen til

Norsk barnehageforskningskonferanse 2025

For syvende år på rad arrangeres Norsk barnehageforskningskonferanse – denne gang i Stavanger. Det er med stor glede at [FILIORUM – Senter for barnehageforskning](#) ved Universitetet i Stavanger, og [BARNkunne – Senter for barnehageforskning](#) ved Høgskolen på Vestlandet, ønsker velkommen til årets konferanse.

Hovedtema for konferansen er *Sammen om og for kvalitet i barnehagen*. Gjennom konferansen vil vi løfte fram mangfoldet i forståelser av kvalitet.

Konferansen byr på fire hovedforedrag som på ulike måter belyser kvalitetsbegrepet og kvalitetsarbeidet i barnehagen. I parallellsesjonene presenteres hele 102 bidrag med varierte tematiske innfallsvinkler og metodiske tilnærminger. Deltemaene for konferansen er:

- Ansattes perspektiv på barnehagekvalitet
- Foreldreperspektiv på barnehagekvalitet
- Barnehageeieres syn på barnehagekvalitet
- Barnehagekvalitet i policydokumenter og -planer
- Barns trivsel, lek og læring i et kvalitetsperspektiv
- Kvalitet i arbeidet med relasjoner i barnehagen
- Barns medvirkning
- Arbeid med å implementere ulike elementer av Rammeplanen for barnehagen
- Barns opplevelse og forståelse av barnehagekvalitet
- Det kultursensitive i kvalitetsarbeidet
- Kvalitet i språkarbeid med språklig variasjon og mangfold
- Barnehagelærerens rolle i kvalitetsarbeidet
- Kvalitet i samarbeid mellom hjem og barnehage
- Bemanning og betydning for kvalitet
- Kvalitet i arbeid med bærekraft
- Kvalitet i profesjonsutdanning og -utvikling
- Kvalitet for de yngste barna i barnehagen
- Kvalitet i arbeidet med fagområdene

Denne abstraktboken inneholder program for konferansen, samt abstrakt for hovedforedragene og bidragene i de ulike parallellsesjonene. Vi håper konferansens innhold vil bidra til videre refleksjon, tverrfaglig dialog, og enda mer forskning innenfor barnehagefeltet.

Konferansekomité:

Elin Reikerås, senterleder FILIORUM – Senter for barnehageforskning / professor ved Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger

Elin Eriksen Ødegaard, senterleder BARNkunne – Senter for barnehageforskning / professor Høgskolen på Vestlandet

Secilie Elsayed, administrativ koordinator FILIORUM – Senter for barnehageforskning

Linn S. Acasuso, kommunikasjonsrådgiver FILIORUM – Senter for barnehageforskning

Innhold

Program	5
22. oktober	5
23. oktober	6
Hovedforedrag	7
Jenni Salminen.....	7
Building foundations for the future: The quality of educator-child interactions in ECEC for under-three-year-olds	7
Eivind Aadland	8
Samskaping av kvalitet i bevegelse, lek og utforsking i intervensjonsforskning	8
Wilfried Smidt.....	9
The Home Learning Environment – Conceptualization, Predictors and Relations with Children’s Competence Development.....	9
Thomas Moser.....	10
Kvalitet i barnehagen – de «andres» perspektiver og hva barn selv mener og ønsker	10
Parallellsesjon A.....	11
Program for parallellsesjon A	11
Abstrakt parallellsesjon A	12
Parallellsesjon B.....	24
Program for parallellsesjon B	24
Abstrakt parallellsesjon B	25
Parallellsesjon C.....	36
Program for parallellsesjon C	36
Abstrakt parallellsesjon C	37
Parallellsesjon D	49
Program for parallellsesjon D.....	49
Abstrakt parallellsesjon D	50
Parallellsesjon E	62
Program for parallellsesjon E	62
Abstrakt parallellsesjon E	64
Parallellsesjon F	77
Program for parallellsesjon F.....	77
Abstrakt parallellsesjon F	79
Posterpresentasjoner	91
Abstrakt posterpresentasjoner	92
	3

Program for nettverk og spesielle interessegrupper (SIG).....	97
Norsk nettverk for ledelsesforskning i barnehagen (NelBa)	98
Demokratinetttverket.....	98
Barnehagepedagogiske diskurser.....	98
Fleirkultur	98
Bærekraft.....	98
Estetiske læreprosesser.....	98
Matematikk i barnehagen	98
Lesing i barnehagen.....	99
Foreldresamarbeid	99

Program

22. oktober

Tidspunkt		Sted
08.30 – 09.30	Registrering	Foajeen
09.30 – 10.00	Åpning av konferansen	Energy Hall 1
10.00 – 10.45	Hovedforedrag Jenni Salminen , Jyväskylä University, Finland <i>Building foundations for the future: The quality of educator-child interactions in ECEC for under-three-year-olds</i>	Energy Hall 1
10.45 – 11.00	Pause	
11.00 – 12.00	Parallellsesjoner A	Se eget program
12.00 – 13.00	Lunsj	Restauranten
13.00 – 14.00	Parallellsesjoner B	Se eget program
14.00 – 14.15	Pause	
14.15 – 15.15	Parallellsesjoner C	Se eget program
15.15 – 15.30	Pause	
15.30 – 16.15	Hovedforedrag ved Professor Eivind Aadland , Høgskulen på Vestlandet <i>Samskaping av kvalitet i bevegelse, leik og utforsking i intervensjonsforskning</i>	Energy Hall 1
16.15 – 16.30	Pause	
16.30 – 17.30	SIG-grupper	Se eget program
19.00	Tre-retters konferansemiddag	Energy Hall 1

23. oktober

Tidspunkt		Sted
09.00 – 09.45	Hovedforedrag ved Professor Wilfried Smidt , University of Innsbruck, Austria <i>The Home Learning Environment – Conceptualization, Predictors and Relations with Children's Competence Development</i>	Energy Hall 1
09.45 – 10.00	Pause	
10.00 – 11.00	Parallellsesjoner D	Se eget program
11.00 – 11.15	Pause	
11.15 – 12.15	Parallellsesjoner E	Se eget program
12.15 – 13.15	Lunsj	Restauranten
13.15 – 13.45	Posterpresentasjoner	Se eget program
13.45 – 14.45	Parallellsesjoner F	Se eget program
14.45 – 15.00	Pause	
15.00 – 15.45	Hovedforedrag ved Professor Thomas Moser , Universitetet i Stavanger <i>Kvalitet i barnehagen – de «andres» perspektiver og hva barn selv mener og ønsker</i>	Energy Hall 1
15.45 – 16.00	Avslutning med overføring av stafettspaden fra FILIORUM til BARNkunne – Informasjon om neste års konferanse	Energy Hall 1

Hovedforedrag

Jenni Salminen

Building foundations for the future: The quality of educator-child interactions in ECEC for under-three-year-olds

[Jenni Salminen](#), Postdoctoral Researcher, PhD, at the University of Jyväskylä, Finland. Associate Professor at FILIORUM (UiS)

Contact: jenni.e.salminen@jyu.fi

Abstract

Increasing the quality of early childhood education and care (ECEC) for under-three-year-olds has become an area of interest at global and national levels (OECD, 2020). The mission has been driven by the notion of the importance of the first three years of life for life in the future: Investments made to increase the quality of ECEC for the youngest are likely to have lasting benefits on children's concurrent and later development. Particularly the interaction between ECEC educators and children has been recognized as a central characteristic of quality, because it is directly experienced by the children in their daily life in ECEC. Although research concerning the quality of educator-child interaction in ECEC has rapidly accumulated, research conducted amongst the under-three-year-olds has remained in the marginal. In my talk, I will focus on recent studies that have aimed to understand the quality of educator-child interaction in the ECEC classrooms for under-three-year-olds and their relations to children's learning, development and wellbeing. The pedagogical and educational relevance of the findings will be discussed.

Eivind Aadland

Samskaping av kvalitet i bevegelse, lek og utforsking i intervensjonsforskning

[Eivind Aadland](#), Professor ved Høgskulen på Vestlandet, Norge

Kontakt: eivind.aadland@hvl.no

Abstrakt

Tidleg innsats er viktig for å fremme sosial likskap, barn sine framtidige moglegheiter og eit berekraftig samfunn. Skulifisering av barnehagen og auka inaktivitet hjå barn er to uheldige trendar som ikkje er til det beste for barna. Desse trendane hemmar barn sine naturlege behov for bevegelse, lek og utforsking. Gjennom tverrfagleg intervensjonsforskning vil me i «Move-play-explore in Early Childhood Education» (MoveEarly)-prosjektet, som nyttar eit klyngerandomisert design, fremme bevegelse, lek og utforsking i barnehagen og undersøke korleis dette kan bidra til å løyse nøkkelutfordringar knytt til barns utvikling, læring og trivsel. Slike studiar er ofte sær standardiserte, med lite rom for tilpassing til barnehagane sine behov. Intervensjonsstudiar kan og bør truleg ha ei fleksibel tilnærming for å imøtekomme kvar enkelt barnehage sin kontekst på ein optimal måte. Intervensjonar må difor utviklast i tett samarbeid med barnehagar og andre aktørar. Gjennom samskaping med 20 barnehagar har me utvikla løysingar for kompetanseutvikling og støtte for utviklingsarbeid for barnehagetilsette som utgangspunkt for utvikling og evaluering av ein pedagogisk praksis med fokus på bevegelse, lek og utforsking. Tilsette i barnehagar i intervensjonsgruppa gjennomfører kompetanseutvikling (valfritt 15 studiepoeng) og utviklingsarbeid over 18 månadar. Me har utvikla prinsipp for bevegelse, lek og utforsking som barnehagane vil søke å innarbeide, på sin måte, i sin pedagogiske praksis i denne perioden. Prosjektet gjennomførast i barnehagar i Vestland frå 2024 til 2026. Me gjennomfører effektevaluering for å undersøke korleis intervensjonen påverkar barn si heilskaplege utvikling og prosessevaluering av intervensjonen for å lære meir om kompetansebehov hjå tilsette og korleis dei forstår og utviklar sin praksis. Me håpar ei brei evaluering med bruk av ulike kvantitative og kvalitative metodar gir rik kunnskap om berekraftige løysingar for utvikling av barnehagen sin pedagogiske praksis og barn si heilskaplege utvikling.

Wilfried Smidt

The Home Learning Environment – Conceptualization, Predictors and Relations with Children's Competence Development

[Wilfried Smidt](#), Professor at the University of Innsbruck, Austria. Adjunct Professor at FILIORUM (UiS)
Contact: wilfried.smidt@uibk.ac.at

Abstract

In Early Childhood Education and Care (ECEC), the Home Learning Environment (HLE), plays a crucial role for the development of children's competencies. HLE can be viewed as a microsystem characterized by patterns of activities and interactions between parents and their children. These activities and interactions vary depending on the characteristics of the parents and children involved, as well as more distant factors. HLE also includes the provision of educational materials as well as the practice of cultural events. The speech covers four main areas. First, the speech will illustrate which theories may be applied to conceptualize HLE. Second, research findings on the prediction of HLE will be outlined. Third, research findings on relations between HLE and the development of children's competencies will be explicated. Fourth, conclusions and implications for future research in ECEC will be formulated.

Thomas Moser

Kvalitet i barnehagen – de «andres» perspektiver og hva barn selv mener og ønsker

[Thomas Moser](#), Professor ved Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger

Kontakt: thomas.moser@uis.no

Abstrakt

Barnehagekvalitet har over lang tid vært et høyaktuelt tema som diskuteres innen ulike områder i samfunnet, som utdannings-, helse-, arbeidsmarkeds-, familie- og likestillingspolitikk, samt i ulike akademiske disipliner. Barnehagekvaliteten er gjenstand for forskning og inngår i profesjonsutdanninger og profesjonsutvikling. Foreldreperspektiver og perspektiver fra ulike profesjonsgrupper som arbeider med de yngste barna viser både likheter og forskjeller når det gjelder hva som oppfattes som en god barnehage. Ulike etiske, (profesjons-)faglige og vitenskapelige tilnærminger preger kvalitetsforståelsen, blant annet diskusjonen om hva en god barnehage er, hva den skal være og for hvem. Det vil vektlegges ulike kvalitetsaspekter i diskusjonen, avhengig av om diskusjonen føres i storsamfunnet (økonomi, arbeidsmarked, produktivitet, inkludering, likestillingskrav) eller om det diskuteres ulike familiekonstellasjoner, barnehagen som arbeidsplass for et stort antall ansatte, som en betydningsfull arena for enkeltbarn og barnefellesskap eller for barn her og nå eller for deres fremtid.

I dag finner man bokstavelig talt hundrevis av internasjonale litteraturoversikter og metaanalyser som tar opp temaet barnehagekvalitet og som inkluderer (igjen bokstavelig talt) tusenvis av primærstudier. Med utgangspunkt i noen av de nyeste forskningsoversiktene vil jeg undersøke i hvilken grad og på hvilken måte barnas perspektiver (deres stemmer og meninger) inngår i disse studiene, og dermed i hvilken grad denne primære målgruppen for et pedagogisk og omsorgstilbud selv for mulighet til å bidra til kvalitetsforståelsen. Spørsmålet som forsøkes besvart er altså i hvilken grad den akademiske og politiske diskusjonen om barnehagekvalitet reflekterer barns opplevelser, forventninger og meninger. Jeg vil delvis knytte dette til vår pågående forskning om barns trivsel i barnehagen og trekke inn kunnskap fra studier der barn selv er kilder og på ulike måter gir uttrykk for deres egen forståelse av hva en god barnehage er.

Avslutningsvis reflekteres det over i hvilken grad og på hvilken måte barns forståelse kan og bør tas hensyn til, når kvalitet diskuteres innenfor det brede samfunnsoppdraget barnehagen har samt et rettighetsperspektiv.

Parallellsesjon A

Program for parallellsesjon A

Onsdag 22. oktober 2025, kl. 11.00 – 12.00

A1	Rom: Energy hall 1	Ledet av Tone Rove Nilsen
31	Laila Skjei Flormælen	«Det er tetris hele tiden» - Styrers erfaringer med ledelse av kvalitetsarbeid ved bruk av kvalitetssystemet EQUAL
65	Kristine Warhuus Smeby	Å lede med et kvalitetsutviklingssystem designet for den norske barnehagekonteksten - Barnehagelæreres ledelse av kvalitetsarbeid
84	Lill Krestin Ryland Hilde Sundnes	Aktør eller brikke? Endringsarbeid med mening.
A2	Rom: Energy hall 3	Ledet av Per Einar Sæbbe
53	Kathrine Moen Tryggve Andreassen	«Tjenende lederskap» og «Kjærlig kamp» som bidrag til styrking av dømmekraften
83	Kai Nyborg	Utfordringer knyttet til religion i barnehagen
A3	Rom: Share 1	Ledet av Ingrid M. Løkken
19	Katarzyna Tunkiel Camilla Clausen Trude Hoel	Utvikling av et digitalt bildebokbibliotek for barnehagebarn: et designer- og et forskerblikk på digitaliseringsprosessen
21	Therese Westreng Borgland Christina Berg Tveitan	De yngste barna som veivisere i bildebøkernes verden
29	Monica Gundersen Mitchell Trude Hoel	Leselogg som verktøy for refleksjon omkring barnehagens lesepraksiser
A4	Rom: Share 2	Ledet av Marianne Ree
7	Anna R. Moxnes Torill Sæterstad	Barnets kraftfulle 'nei' - De yngste barnas motstand og muligheter for medvirkning
71	Ingrid C. Nordli Kristian Skog	Lyttesirkel som redskap for barns medvirkning i pedagogisk praksis
75	Liv Ingrid Aske Håberg	Oppdragelse som fenomen i skandinavisk barnehagelærerutdanning

A5	Rom: Consentrare	Profesjonsrettet undervisning og praksis med barnehageadopsjon Symposium ledet av Olav Bjarne Lysklett
54	Henrik Berger	Hvordan opplever barnehagelærerstudenter at tidlige møter med praksislærere påvirker deres læring og profesjonsutvikling?
	Marte Vorum	Veiledning i ny modell for praksis
	Trude Kristiansen	Partnerskap mellom høyskole og praksislærere i barnehagelærerutdanningens praksisopplæring

Abstrakt parallellsesjon A

A1

31

«Det er tetris hele tiden» - Styrers erfaringer med ledelse av kvalitetsarbeid ved bruk av kvalitetssystemet EQUAL

Laila Skjei Flormælen, Høgskolelektor

DMMH, Trondheim

Abstrakt

Denne studien er en del av forskningsprosjektet KUMBA, som har til hensikt å utvikle et forskningsbasert, validert kvalitetssystem slik at barnehagene selv kan vurdere barnehagens kvalitet. Studien undersøker hvordan styrere som har deltatt i forskningsprosjektet opplever og erfarer ledelse av kvalitetsutvikling ved bruk av kvalitetssystemet EQUAL.

Kompetanse for fremtidens barnehage legger vekt på styrers rolle i ledelse av kvalitetsutvikling, med utgangspunkt i systematisk vurdering av barnehagens praksis (Kunnskapsdepartementet, 2022). Flere rapporter indikerer at barnehagene i for liten grad baserer det pedagogiske arbeidet på observasjon, dokumentasjon og systematisk vurdering av egen praksis (Haugset et al. 2019, Børhaug 2018).

Forskningsspørsmålet er: Hvilke erfaringer har et utvalg styrere med ledelse av kvalitetsutvikling i barnehagen ved bruk av kvalitetssystemet EQUAL?

Studien er forankret i teorier om ledelse og lærende organisasjoner (Senge, 1990, 2006). Disse teoriene belyser hvordan ledere kan fremme en kultur for kontinuerlig forbedring og kollektiv læring innen organisasjoner.

Studien benytter en kvalitativ tilnærming, basert på semi-strukturerte intervjuer med 13 barnehagestyrere som har deltatt i KUMBA-prosjektet. Intervjuene fokuserer på ledernes erfaringer med implementeringen av kvalitetssystemet, hvor både interne, eksterne og barns perspektiver er sentrale.

Foreløpige funn indikerer at styrerne oppfatter kvalitetssystemet som et verdifullt verktøy for å øke personalets bevissthet om prosesskvalitet. Styrerne legger vekt på utenfrablikkets betydning for praksis, leders rolle i å skape sammenhenger i kvalitetsarbeidet og behovet for å fordele det faglige arbeidet i lederteamet.

Nøkkelord: Kvalitetssystem, vurderingsarbeid, styrer, ledelse

65

Å lede med et kvalitetsutviklingssystem designet for den norske barnehagekonteksten - Barnehagelæreres ledelse av kvalitetsarbeid

Kristine Warhuus Smeby, Førstemanuensis

DMMH, Trondheim

Abstrakt

Ledelse av kvalitetsutvikling i barnehagen krever fagkunnskap og erfaring, og barnehagelærere som anvender sin kompetanse i praksis. Å lede kvalitetsutvikling vil også kreve mot, engasjement og initiativ, men også profesjonelle læringsfellesskap.

Denne studien utforsker erfaringene til to grupper barnehagelærere som har vært med i et forskningsprosjekt hvor kvalitetsutvikling stod sentralt. Sammen med forskere har de bidratt til å utvikle og benytte et kvalitetsutviklingssystem laget for den norske barnehagekonteksten. Å måle kvalitet vha strukturerte verktøy har blitt kritisert for å undergrave profesjonsutøverens autonomi (Pettersvold & Østrem, 2018). Men hva skjer når barnehagelærere selv måler kvalitet og arbeider bevisst med vurderingskriteriene i samarbeid med sine kollegaer? Hvilken betydning kan arbeidet med et kvalitetsutviklingsverktøy ha for barnehagelæreres ledelse av kvalitetsutvikling i egen barnehage?

Datamaterialet er basert på semi-strukturerte intervju med 17 barnehagelærere i 16 barnehager, fordelt på en privat og en kommunal eier. Disse er strategisk utvalgt ved at samtlige har erfaring med det samme kvalitetsutviklingsverktøyet.

Analysen viser at å anvende et konteksttilpasset verktøy over tid gir trygghet i profesjonsutøvelsen. Resultatene hviler ikke bare på egne vurderinger, men også eksterne kollegaer og barnas vurderinger. Funn indikerer også at strukturert arbeid med kvalitetsutviklingssystemet bidrar til å profesjonalisere avdelingsmøter. Å ha et strukturert system gjør det også lettere for barnehagelærerne å lede profesjonell utvikling, samt skille mellom personlig og profesjonell yrkesutøvelse.

Resultatene kan gi verdifull innsikt i betydningen et velutviklet og konteksttilpasset kvalitetsutviklingsverktøy kan ha for profesjonsutøvere på avdelingsnivå i den norske barnehagen.

Aktør eller brikke? Endringsarbeid med mening.Lill Krestin Ryland, Førstelektor; Hilde Sundnes, Høgskolelektor

NLA Høgskolen, Bergen

Abstrakt

Denne studien ser på hvordan et endringsarbeid i barnehagen kan bli suksess. En forutsetning for dette handler om at de ansatte må ha en felles forståelse for hvorfor det må skje en endring og kunne være aktive bidragsytere inn i endringsarbeidet. De ansatte må føle et eierskap til prosessen og kunne ha en reell påvirkning i de ulike delene av prosjektarbeidet. Studien vil se på hvordan de ansatte blir sett på som aktører eller brikker (Nygård, 1993). En aktør, blir gjerne sett på som aktiv, medansvarlig og handlende, mens en brikke blir sett på som mer kontrollerte og ansvarsfri. I barnehager, der utviklingsarbeid er en arbeidsmåte som er godt forankret, er en fordel at både assistenter og pedagoger har en forståelse for hvordan de kan være med å påvirke og de blir gitt et handlingsrom, slik at engasjement kan bli skapt. Handlingsrom, engasjement og mestring vil vi knytte til Senge sin teori om lærende organisasjoner og fem disipliner (1990) og Biesta (2010, 2014) sin teori om demokrati og profesjonsutøvelse.

Studiets forskningsspørsmål er som følger:

Hvordan kan barnehageansatte oppleve eierskap og handlingsrom i et endringsarbeid, og hvilken betydning har dette for deres rolle som aktører i utviklingsprosessen?

For å innhente data vil vi gjennomføre fire fokusgruppeintervju i ulike barnehager, der både assistenter og pedagoger blir informanter. Intervjuene vil bli gjennomført i september og dermed vil resultater kunne bli presentert til konferansen. Studien er meldt til Sikt og følger etiske retningslinjer for personvern.

A2**53****«Tjenende lederskap» og «Kjærlig kamp» som bidrag til styrking av dømmekraften**Kathrine Moen¹, Førsteamanuensis; Tryggve Andreassen², Universitetslektor¹Nord Universitet, Levanger. ²Nord Universitet, Stjørdal**Abstrakt**

Ledelse skjer i alle relasjoner i barnehagen og forutsetter bruk av dømmekraft. God dømmekraft krever vedvarende øving og bevisstgjøring. Vi vil diskutere hvordan idealet fra «Tjenende Lederskap» og Ricoeurs kommunikasjonsideal «Kjærlig kamp» kan bidra til å styrke barnehageansattes dømmekraft. Innrammingen er etisk refleksjon om barnets beste som "ledestjerne" for dømmekraft i barnehagen. Presentasjonen er tverrfaglig mellom ledelses- og kommunikasjonsfilosofi.

Problemstilling: Hvordan kan refleksjon omkring de to paradoksale konseptene "Tjenende lederskap" og «Kjærlig kamp» bidra til å styrke ansattes dømmekraft?

Teoretisk grunnlag: Greenleaf's filosofiske ideal "Servant leadership" (1970) om den Andres behov som retningsgivende og Ricoeurs beskrivelse av kommunikasjon mellom motsetninger som en

«Combat amoureux» (1948). Direkte bakgrunn for presentasjonen er Moen (2021; 2023) om ansattes dømmekraft i verdikonflikter i barnehagen, i kombinasjon med Andreassen (2017) om barnehagelæreren som en tjenende leder.

Metoden er filosofisk diskurs basert på hermeneutiske studier av seks barnehagelæreres fortellinger samt observasjoner i to flerkulturelle barnehager. Studien er meldt SIKT, informert samtykke gitt og intervjupersoner anonymisert.

Foreløpige resultater: Ansatte og foreldre kan være uenige om barnets beste. I «Rogna» barnehage ble uenigheter diskutert i det som tolkes som en «kjærlig kamp» for barnets beste (Moen 2021). Basert på disse funnene vil vi undersøke om kjernes spørsmålet fra tjenende lederskap: *Vil min ledelse bidra til at den Andre utvikler seg som person?* kan bidra til styrking av ansattes dømmekraft.

Hensikten er å videreutvikle ansattes dømmekraft og øke henvendtheten på den Andre gjennom refleksjon og reelle verdidiskusjoner i barnehagen. Dette er essensielt for kvaliteten i alle relasjoner i barnehagen.

83

Utfordringer knyttet til religion i barnehagen

Kai Nyborg, Universitetslektor

Tromsø - Norges Arktiske Universitet, Tromsø

Abstrakt

I dette paperet tar jeg for meg noen sentrale utfordringer knyttet til arbeidet med religion i barnehagen. Problemstillingen «hvordan definerer og forstår barnehageansatte «utfordringer knyttet til religion i barnehagen/religion og barnehage»?» søkes besvart gjennom analyse og drøfting av 26 barnehageansattes erfaringer med og tanker om religion i barnehagen. Barnehageansattes utfordringer knyttet til arbeidet med religion i barnehagen danner grunnlaget for tematisk analyse og drøfting i lys av teori.

Sentrale utfordringer slik som forkynnelse og religionsutøvelse i arbeidet med høytidsmarkering og ekskursjoner, forskjellen på samtaler om religion og filosofiske samtaler, majoritetskulturens forutinntatthet og preferanser knyttet til religiøse praksiser og tenkning om religion, religiøse tabu m.fl. belyses og drøftes i lys av faglig relevant teori (Andreassen og Olsen, 2014). Formålet er å si noe om problemkomplekset barnehageansatte står ovenfor i arbeidet hvor religion både er tema i et kunnskapsområde, og en kategori som markerer forskjeller mellom ulike barn og foreldre. Med dette som bakgrunn vil jeg søke å klargjøre hva slags kompetanse og beredskap som kan være/er relevant for arbeid i barnehagen mhb. på religion, og som bør fokuseres og utvikles i utdanningen.

Ansatte i barnehagen avkreves en interkulturell kompetanse. I henhold til Østbergs modell for utvikling av interkulturell kompetanse (2017) kreves en forståelse av kultur og religion som begreper, av historiske endringsprosesser, og ulike samfunns kulturelle og religiøse kompleksitet. Dernest fordres innsikt i og bevissthet om majoritetsperspektivet og den religionsforståelse som kan prege møtet mellom barnehagen, barna og dets foreldre. Tilslutt i den trefasede modellen, kreves kunnskap om minoritetsreligioner.

A3

19

Utvikling av et digitalt bildebokbibliotek for barnehagebarn: et designer- og et forskerblikk på digitaliseringsprosessen

Katarzyna Tunkiel¹, førsteamanuensis; Camilla Clausen², digital produsent; Trude Hoel¹, professor

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger. ²Lexplore, Bergen

Abstrakt

Kvalitet av digitale bildebøker er av stor betydning for at bøkene skal kunne bidra til barns leseopplevelser og utvikling av språk og tidlig litterasitet (Furenes mfl., 2021). I denne presentasjonen skal vi legge fram hvordan vi som et team bestående av en digital produsent og flere forskere utviklet et digitalt bildebokbibliotek til forskningsprosjektet SPrELL (NFR-319918). Vi skal diskutere følgende problemstilling: *Hvordan kan forskningsbasert kunnskap om barns engasjement i lesing av digitale bildebøker anvendes for å produsere digitale bildebøker som bidrar til litterære opplevelser og språklæring?* På bakgrunn av tidligere forskning på yngre barns lesing av digitale bildebøker, og med hjelp av et forskningsbasert verktøy for å vurdere digitale bildebøkers egnethet til lesing i barnehagen (Hoel & Jernes, 2024), har vi identifisert viktige aspekter ved design av digitale bildebøker som kan støtte – eller hindre – barns litterære opplevelser og språklæring. Disse omfatter navigasjons- og lydfunksjoner, interaktivitet, berikelser og paratekstfunksjoner. I presentasjonen skal vi diskutere de ulike aspektene ved bokdesignet med utgangspunkt i konkrete eksempler fra SPrELL-biblioteket. Målet er å synliggjøre hva som kjennetegner digitale bildebøker som kan berike lesepraksiser og språkarbeid i barnehagen. Sju av de tjue bøkene i SPrELL-biblioteket, i fem språkversjoner, er gjort tilgjengelige for alle barn og barnehager i Norge.

21

De yngste barna som veivisere i bildebøkernes verden

Therese Westreng Borgland, Høyskolelektor; Christina Berg Tveitan, Høyskolelektor

Høyskolen i Østfold, Halden

Abstrakt

I denne presentasjonen ønsker vi å løfte frem deler av et pågående forskningsprosjekt knyttet til de yngste barna som lesere. Et sentralt spørsmål er hvordan de yngste barna i barnehagen kan påvirke pedagogisk praksis gjennom blant annet en lekende og skapende tilnærming til bildebøker. Studien har som hensikt å bidra med ny kunnskap om hvordan barnas egne initiativ kan forme litteraturmøter. Samlet søker studien å åpne etablerte forståelser av de yngste barna som lesere, og vi spør hva ulike litteraturmøter i barnehagen kan være/bli.

Studien supplerer et etablert kunnskapsfelt om lesing i barnehagen, men feltet har i stor grad vektlagt formidlerens perspektiv (Dybvik et al., 2022; Winger et al., 2019). Flere studier av litteratur og lek i barnehagen har videre vært knyttet an til språkutvikling (Alfheim & Fodstad, 2014). Denne presentasjonen setter barnas bidrag i sentrum og drøfter hvordan de yngste barna selv kan skape meningsfulle fortellinger i sin barnehagehverdag. Vi vil ta utgangspunkt i konkrete opplevelser fra et pågående feltarbeid i presentasjonen.

Inspirert av Erin Mannings begrep «the minor gesture» (2016), søker vi å forstå hvordan små, ofte umerkelige bevegelser og initiativer fra barna kan ha en transformativ kraft i forskningsprosessen. Under feltarbeidet har vi arbeidet med deltakende observasjon som metode. Vi har tatt posisjon som aktive deltakere sammen med barna og åpnet nysgjerrigheten for de yngste barna som veivisere i bildebøkens verden. Under presentasjonen vil vi synliggjøre glimt fra det de yngste barna har lært oss i møtene.

29

Leselogg som verktøy for refleksjon omkring barnehagens lesepraksiser

Monica Gundersen Mitchell, Førsteamanuensis; Trude Hoel, Professor

Nasjonalt lesesenter, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Nyere studier peker på at lesepraksisene i barnehager i Norge er tilfeldige og lite planlagte (Hoel, et al., 2025) samtidig viser de samme studiene at de ansatte ønsker å lese mer sammen med barna. Målet med denne studien er å få kunnskap om hvordan bruk av leselogg som pedagogisk verktøy kan bidra til refleksjon omkring barnehagens lesepraksiser.

Problemstillingen er: Hvordan opplever en gruppe barnehagelærere å bruke leselogg som verktøy for refleksjon og som grunnlag for å utvikle barnehagens arbeid med lesing?

Studien plasserer seg i en sosiokulturell forståelsesramme, hvor det å skape og utvikle mening skjer i samhandling med andre i meningsfulle kontekster. Bruk av leselogg undersøkes i lys av Peter M. Senges (2006) teori om lærende organisasjoner.

20 barnehagelærere, som var studenter på et videreutdanningsprogram om barns språklæring og språkutvikling, deltok i studien. Et av studiets arbeidskrav var å føre leselogg i en uke og levere inn en refleksjonstekst over arbeidet. Etter at arbeidskravet var godkjent, ble barnehagelærerne spurt om de aidentifiserte loggene og refleksjonstekstene kunne anvendes som datagrunnlag for denne studien. Alle 20 gav skriftlig samtykke. Analysen er en teoridrevet innholdsanalyse (Fauskanger & Mosvold, 2014) med utgangspunkt i teori om aha-opplevelser (Kounios & Beeman, 2009).

Studien viser at barnehagelærerne opplever det å bruke leselogg som meningsfullt og relevant fordi loggen blir et konkret diskusjonsgrunnlag som personalet kan tenke sammen rundt. Arbeidet med leselogg kan dermed bidra til å utvikle arbeidet med lesing og fremme lesing som en integrert aktivitet i barnehagen.

A4

7

Barnets kraftfulle 'nei' - De yngste barnas motstand og muligheter for medvirkning

Anna R. Moxnes, Førsteamanuensis i pedagogikk; Torill Sæterstad, Førstelektor i pedagogikk

Institutt for pedagogikk, USN, Campus Drammen

Abstrakt

Denne presentasjonen belyser kraften som kan ligge i barns motstand, og hvordan barnets vilje til autonomi kan bidra med verdifull kunnskap for hvordan pedagogen lytter og igjen for pedagogisk tenkning og handling i barnehagen.

Problemstilling for prosjektet: hvordan kan de yngste barnas motstand være drivkraft i barnehagelærerens arbeid med medvirkning?

Problemstillingen belyses inspirert av begrepet «emergent listening» (Davies, 2014), der hensikten er å lytte til barnas uttrykk, til kontekst, og til hvordan vi lar det som skjer i øyeblikket berøre oss. Merleau-Pontys (2013) persepsjonsfenomenologi, forklart som det vi trenger for å kunne å se, høre og oppfatte med for å undersøke fenomener former studiens metodologi. Narrative minner (Moxnes, 2022) fra barnehagefeltet brukes som datagrunnlag for å diskutere lytting og barns motstand som drivkraft i arbeid med medvirkning på en småbarnsavdeling.

Utgangspunktet for drøftingen er en fortelling der barnet på ulike måter uttrykker sine protester mot daglige gjøremål og hendelser. I drøftingene belyser vi medvirkning som agency, barns intensjonalitet og barnehagelærerens lytteevne (Davies, 2014; Merleau-Ponty, 2013; Taguchi, 2022).

Davies, B. (2014). *Listening to children: being and becoming*. Routledge, Taylor & Francis Group.

Merleau-Ponty, M., Landes, D., Carman, T. & Lefort, C. (2013). *Phenomenology of perception*. Routledge. file:///C:/Users/am/Downloads/9780203720714_previewpdf.pdf

Moxnes, A. R. (2022). *Storying Observations of a Cardboard-Book Through Sticky Micro-moments: Bag-Lady-Carrier-Bag Practices and Memory Stories*. I C. Blyth & T. K. Aslanian (Red.), *Children and the Power of Stories*. Springer.

Taguchi, H. L. (2022). *Lyssnandets pedagogik – ett trauma, en upplysning?* Nordisk Barnehageforskning, 19(4). <https://doi.org/10.23865/nbf.v19.239>

71

Lyttesirkel som redskap for barns medvirkning i pedagogisk praksis

Ingrid C. Nordli¹, Førstelektor; Kristian Skog², Pedagogisk leder

¹UiT Norges arktiske universitet, Tromsø. ²Ameliahaugen barnehage, Tromsø

Abstrakt

I denne pågående studien er målet å utforske barns utvikling av lytteferdigheter, hvor en dimensjon er å undersøke: Hvordan fungerer lyttesirkler som redskap for barns medvirkning i den pedagogiske praksisen under tilegnelse av aktive og oppmerksomme lytteferdigheter? Lyttesirkel (Otnes, 2007) er en strukturert gruppedialog hvor det er rom for alle stemmer.

Den teoretiske rammen for arbeidet bygger på teorier om aktiv og oppmerksom lytting (Bodie et al., 2015; Boudreau et al., 2009; Wolvin, 2010), lyttesirkler (Bommelje, 2012; ILA, 2023; Itzhakov & Kluger, 2017a, b), dialogisk lytting, som er essensielt ved kommunikasjon (Floyd, 2010; White, 2015), og medvirkning (Bae, 2009; Glaser, 2023).

Studien er utført innen et kvalitativt forskningsparadigme (Denzin & Lincoln, 2018) hvor pedagogisk dokumentasjon (Essén et al., 2018) basert på korte video-opptak brukes som metode. Analysen er

utført ved en grounded tilnærming (Charmaz, 2006). Studien er godkjent av *Sikt* og informasjons- og samtykkeskjema er delt med foreldre til deltagende barn (3-6 år) i én barnehage.

De foreløpige resultatene viser at deltakelse i lyttesirkler øker barns lytteferdigheter, stimulerer konsentrasjonen, motiverer barns aktive og oppmerksomme lytting, og åpner for medvirkning for alle barn.

Funnene impliserer lyttesirkel som en god pedagogisk strategi som fremmer barns medvirkning under tilegnelse av aktive og oppmerksomme lytteferdigheter. Lyttesirkler er derigjennom et egnet redskap for i barnehagens pedagogiske praksis.

Stikkord: barns medvirkning, lyttesirkel, aktiv og oppmerksom lytting, lytteferdigheter

75

Oppdragelse som fenomen i skandinavisk barnehagelærerutdanning

Liv Ingrid Aske Håberg, Førsteamanuensis i pedagogikk

NLA Høgskolen, Bergen

Abstrakt

Studien undersøker hvordan fenomenet oppdragelse kan forstås i barns dannelsesprosesser i lys av pedagogikkfaget i skandinaviske barnehagelærerutdanninger. I en norsk kontekst ble begrepet oppdragelse tatt ut av barnehageloven i 2008 og erstattet med begrepet danning. Et sentralt trekk ved skandinavisk barnehagepedagogikk er idealet om at voksne skal være tilretteleggere for barns iboende potensial (Håberg, 2017). En vektlegging av voksnes fraværende oppdragelsesansvar utfordres gjennom den kontinentale forståelsen av pedagogikk som består av «oppdragelse, undervisning og Bildung» (Herbart, i Torjussen & Hilt, 2021, s. 16). Problemstillingen er: *Hvilken posisjon har fenomenet oppdragelse i skandinavisk barnehagepedagogikk, og hvilke sammenhenger finner man mellom oppdragelse, medvirkning og danning?* Studien bygger på dokumentanalyser av pensumlitteratur i pedagogikk i skandinaviske barnehagelærerutdanninger. Søkeprosessen etter aktuell litteratur har fulgt en fem stegs metode (Brandt et al., 2014). Utvalget ble definert av forhåndsbestemte eksklusjons- og inklusjonskriterier som pensumlitteratur publisert innenfor tidsrammen 2015-2024, og at følgende språk er benyttet: norsk (bokmål/nynorsk), engelsk, svensk og dansk. I analysearbeidet ble innhold i tekstene vektlagt. Foreløpige funn tyder på at oppdragelse som fenomen i liten grad er omtalt i pensumlitteratur, mens medvirkning og danning i større grad er løftet fram. I en tid med økt rettighetstenkning kan det stilles spørsmål ved om det er rom for oppdragelsens plass i barnehagepedagogikken. Barnehagelærere peker på foreldres manglende grensesetting og at de ikke forstår at deres eget barn kan prioriteres foran andre i gruppen (Opinion, 2024). Studien bidrar til å synliggjøre fenomenet oppdragelse som en del av begrepet Bildung (Klafki, 2002) og som kunnskapsfelt i barnehagepedagogikken.

A5

54

Profesjonsrettet undervisning og praksis med barnehageadopsjon

Symposium

Ledet av Olav Bjarne Lysklett, Dosent
DMMH, Trondheim

Innledning

Barnehagelærerutdanningen er en profesjonsutdanning hvor praksis (100 dager) skal bidra til kontinuitet og progresjon i studiet, og til å skape sammenheng mellom teoretisk og praktisk kompetanse. Likevel mener nyutdannede barnehagelærere at gapet mellom utdanningen og barnehagehverdagen er stort. DMMH har prøvd ut en ny modell for praksis i andre klasse (PRABA).

Det har vært gjennomført tre tiltak:

- * Utvikling av veilednings-kompetanse hos praksislærere
- * Profesjonsrettet undervisning med involvering av praksislærere fra barnehager
- * Gruppepraksis med barnehage-adopsjon

Barnehagene som deltar starter høsten med en planleggingsdag hvor veiledning i gruppe er tema.

Studentene blir tidlig delt inn i praksisgrupper og vet hvilke barnehager de skal i praksis.

Praksislærere gjennomfører tre seminarer med studentene hvor studentene

jobber i praksisgruppene med caser fra barnehagene. Etter jul har studentene fem ukers individuell praksis med etterfølgende barnehageadopsjon i gruppe over 2 uker. Her får gruppen ansvar for hver sin barnehageavdeling hvor de ansatte trekker seg unna.

Problemstillingen er: Hvordan opplever studenter og praksislærere profesjonsrettet undervisning og praksis med barnehageadopsjon?

Metode

Det er gjennomført semistrukturerte intervju av praksislærere (to omganger) og studenter.

Teori

Teorier om veiledning, ledelse, samskaping, gjensidige læringsprosesser, refleksjon og læring i fellesskap (bl.a. Schön, Senge, Lave og Wenger, Klev og Levin samt Lillejord og Børte) knyttes til problemstillingen.

Resultat

I løpet av høsten oppstår det relasjoner mellom studenter og mellom studenter og praksislærere.

Disse relasjonene bidrar til styrket veiledning av studenter og gjør at barnehageadopsjonen er mulig.

Implikasjoner

Denne type praksis gir studentene profesjonsnær undervisning og realistiske erfaringer og kan bidra til reduksjon av studenters praksissjokk.

Hvordan opplever barnehagelærerstudenter at tidlige møter med praksislærere påvirker deres læring og profesjonsutvikling?

Henrik Berger, Stipendiat
DMMH/UIINN

Abstrakt

Innledning

Barnehagelærerutdanningen fokuserer på læring både på campus og i praksis, og studentene har 100 dager med veiledet praksis i løpet av studiet. Dette tilsvarer omtrent 650 timer med konkret læringsaktivitet i barnehage, og i tillegg ytterligere timer med egenstudier og arbeid med oppgaver

knyttet til praksisperiodene. Praksis utgjør dermed en integrert og vesentlig del av barnehagelærerutdanningen, og man kan anta at kvaliteten i praksisdelen vil påvirke kvaliteten i profesjonsutøvelsen for ferdig utdannede barnehagelærere. Praksis kan også bidra til å legge til rette for et forpliktende samspill mellom utdanningsinstitusjon og praksisfelt (RPBLU, 2025).

Problemstillingen er: *Hvordan opplever barnehagelærerstudenter at tidlige møter med praksislærere påvirker deres læring og profesjonsutvikling?*

Teoretisk rammeverk

Studien er forankret i teorier om sosiokonstruktivisme, samt Wengers (1998) læring i praksisfellesskapet. Videre analyser tar utgangspunkt i Akkerman et al (2011, 2016, 2019) studier av grensekryssinger, og ser på hvordan læringspotensialet i møtet mellom praksisfeltets kunnskapsformer og barnehagelærerutdanningens kunnskapsformer oppleves og beskrives av studentene.

Metode

Studien baseres på kvalitative, semistrukturerte dybdeintervjuer med studenter i intervensjonsgruppe som gjennomførte praksis i gruppe med to ukers barnehageadopsjon skal sammenlignes med en gruppe som gjennomførte vanlig individuell praksis. 10 studenter ble intervjuet fra hver gruppe. Intervjuene analyseres ved hjelp av refleksiv tematisk analyse (Braun & Clarke, 2023).

Forventede resultater

Foreløpige analyser indikerer at vi kan legge fram relevante resultater knyttet til praksis som læringsarena med fokus på hvordan tidlige møter mellom praksislærere, høgskolelærere og studenter påvirker kvalitet i utdanningen.

Implikasjoner for teori og praksis

Studien kan indikere gode praksiser for praksisforberedelser og samarbeid mellom praksisfeltet og barnehagelærerutdanningen.

Litteraturliste

Akkerman, S & Bakker, A (2011). Boundary crossing and boundary objects. *Review of Educational Research*, 81, 132-169.

Akkerman, S & Bruining, T (2016). Multi-Level Boundary Crossing in a Professional Development School Partnership. *Journal of the Learning Sciences*. DOI: 10.1080/10508406.2016.1147448.

Bakker, A & Akkerman, S et al (2019). The Learning Potential of Boundary Crossing in the Vocational Curriculum. •In: *The Wiley Handbook of Vocational Education and Training* (pp.349-372 Chapter: 18. Wiley <http://doi.org/10.1002/9781119098713.ch18>.

Braun, V & Clarke, V. (2023). Thematic analysis. I Denzin, N. K et al. (Red.), *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (6. utg., kap. 19) SAGE Publications.

UHR. (2018). *Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning*. Universitets- og høgskolerådet. https://www.uhr.no/_f/p1/i8dd41933-bff1-433c-a82c-2110165de29d/blu-nasjonale-retningslinjer-ferdig-godkjent.pdf

Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning, and identity* [doi:10.1017/CBO9780511803932]. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511803932>

Veiledning i ny modell for praksis

Marte Vorum, Avdelingsleder
Grillstadfjæra barnehage

Abstrakt

Innledning

En FAFO-rapport (2024) beskriver mer krevende barnegrupper med behov for mye tilrettelegging. En stor andel nyutdannede barnehagelærere oppgir at gapet mellom utdanning og barnehageverden er så stort at de opplever et sjokk når de kommer ut i arbeid (Rambøll, 2016). Med utfordringene vi står ovenfor, er det tydelig at vi må gjøre endringer i barnehagesektoren. Ved DMMH har vi prøvd ut en ny modell med praksislærere i undervisning i forkant av praksis, praksis i gruppe og barnehageadopsjon. I den sammenheng er det interessant å se hvordan det påvirker praksislæreres muligheter for veiledning av studenter. Studien er forankret i teorier om veiledning, ledelse, refleksjon og læring i fellesskap (bl.a. Schön, Senge, Lave og Wenger).

Problemstillingen er: *Hvordan opplever praksislærere at profesjonsrettet undervisning med gruppepraksis og barnehageadopsjon påvirker muligheter for veiledning av studenter?*

Metode

Undersøkelsen består av 4 semistrukturerte intervju med praksislærere. Analysearbeidet er inspirert av Lindseth og Norbergs (2004) fenomenologiske hermeneutiske metode.

Resultater

Funnene viser at relasjonsbyggingen som foregår i forkant av praksis har stor betydning for veiledningen. Den forestående adopsjonen gjør at praksis blir mer virkelighetsnær. Begge disse faktorene fører til at praksislærere stiller større krav og har høyere forventninger til studentene i veiledningen. Veiledning og praksis i gruppe fører til praksisrelevant fokus på læring og ledelse i gruppe og her ligger det gode muligheter for veiledning på gruppeledelse. Deltagelse i undervisning bidrar til styrket relasjon mellom praksis og UH og kan medvirke til større koherens.

Litteraturliste

Jensen, R. S., & Bråten, M. (2024). Erfaringer med ulike måter å organisere barnehagehverdagen på. (Fafo-rapport 2024:41). Fafo. Hentet fra <https://www.fafo.no/images/pub/20908.pdf>

Lave, J., & Wenger, E. (2000). Legitim perifer deltagelse. I K. Illeris (Red.), Tekster om læring (ss. 181-190). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Lindseth, A., & Norberg, A. (2004, Juni). A phenomenological hermeneutical method for researching lived experience. Scandinavian Journal of Caring Sciences, ss. 145-153. Hentet fra <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1471-6712.2004.00258.x>

Rambøll. (2016). Veiledning av nyutdannede barnehagelærere og lærere. En evaluering av veiledningsordningen og veilederutdanningen. Utdanningsdirektoratet. Hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2016/evaluering-av-veiledningsordningen-sluttrapport.pdf>

Schön, D. (1991). The reflective practitioner. How professionals think on their feet. Routledge.

Senge, P. M. (1999). Den femte disiplin. Kunsten å utvikle den lærende organisasjon. (A. Lillebø, Overs.) Oslo: Egmont Hjemmets Bokforlag.

Partnerskap mellom høgskole og praksislærere i barnehagelærerutdanningens praksisopplæring

Trude Kristiansen, Høgskolelektor
DMMH

Innledning

Utdanning som skjer i lærerutdanningene er ikke tilstrekkelig forankret i den «reelle» verden, og det er et politisk mål å styrke samarbeidet mellom praksisarenaer og lærerutdanningene (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I et større prosjekt (PRABA - Profesjonsrettet praksis med barnehageadopsjon) ved DMMH samarbeider praksislærere fra barnehagen og faglærer/praksisveileder ved høgskolen om seminar og undervisning på høgskolen i forkant av studentens praksis. Praksislærere har delvis ansvar for og leder seminar med studenter om relevante tema i barnehagen. Praksislærere deltar også i undervisning med erfaringer fra praksis og faglige perspektiv. Målet med samarbeidet er å skape en praksisnær utdanning der praksisfeltet er aktive samarbeidspartnere med DMMH i studentenes utdanning.

Teoretisk utgangspunkt omhandler partnerskap, «det tredje rom» og samskaping. Partnerskap kan forstås som et overordnet begrep for formalisert samarbeid mellom tverrinstitusjonelle aktører med ulike bakgrunner og roller (Lillejord og Børte, 2014). Samskaping omhandler gjensidige læringsprosesser gjennom medvirkning, demokrati og kollektiv refleksjon (Klev og Levin, 2021).

Erfaringer fra studieåret 2023/24 viser at praksislærere anså samarbeidet med høgskolen verdifullt både for egen faglig utvikling, likeverdige relasjoner mellom høgskole og praksisfelt, veiledning av studenter og ga et mer helhetlig bilde på barnehagelærerutdanningen. Det er grunn til å undersøke nærmere om endret samarbeid mellom praksislærere og høgskolen kan bidra til kvalitetsutvikling i undervisning og praksisopplæring.

Problemstillingen er: *Hvordan erfarer praksislærere et utvidet partnerskap med høgskolen i forbindelse med en endret praksismodell?*

Metode

I løpet av våren 2025 skal det gjennomføres kvalitative fokusgruppeintervju med praksislærere fra de involverte barnehagene.

Litteraturliste

Klev, R. & Levin, M. (2021). Forandring som praksis. *Endring og utvikling som samskapt læring* (3.utg.). Fagbokforlaget.

Kunnskapsdepartementet (2017). *Lærerutdanningene 2025. Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*.

https://www.regjeringen.no/contentassets/d0c1da83bce94e2da21d5f631bbae817/kd_nasjonal-strategi-for-larerutdanningene_net_11.10.pdf

Lillejord, S. & Børte, K. (2014). *Partnerskap i lærerutdanningen - en forskningskartlegging*. KSU 3/2014. Kunnskapssenter for utdanning.

Parallellsesjon B

Program for parallellsesjon B

Onsdag 22. oktober 2025, kl. 13.00 – 14.00

B1	Rom: Energy hall 1	Ledet av Elin Reikerås
64	Kari Mæland Strømsøe	"Spesialpedagogikk på avstand? Barnehagestyreres vurderinger av kvalitet, kompetanse og organisering i det spesialpedagogiske arbeidet"
69	Per Einar Sæbbe Carl Cato Wadel	Topp score på foreldreundersøkelser år etter år. Hva er forklaringen?
72	Leandro Rocha	Barnehagestyrerrollen i praksis: Ledelse, forventninger og forståelser av kvalitet
B2	Rom: Energy hall 3	Ledet av Maria Fredriksson
2	Catharina van Trijp Sara Esmaeli Marianne Ree; Tove Erna Belland; Gunnar Magnus Eidsvåg; Mariella Asikanius; Yngve Rosell	Kvalitet i samarbeid mellom hjem og barnehage i overgangen for de yngste barna
15	Kathrine Tvinnereim	Foreldreaktiv tilvenning i den flerkulturelle barnehagen. Bedre mulighet for kunnskapsdeling og økt felles forståelse mellom hjem og barnehage?
40	Eirik Tengesdal Pernille B. Hansen; Jolanta Kilanowska; Anna Sara Romøren; Mari Sandbakken; Nina Gram Garmann;	Flerspråklig barndom – utviklingen av en forskningsformidlingsside
B3	Rom: Consentrare	Ledet av Torstein Unstad Heimdal
22	Tracey Joyce Eivind Aadland	Planning for the unpredictable: The development of a new inclusive measurement instrument to capture children's movement competence and creativity
81	Maria Dardanou Olga Fotakopoulou Torstein Unstad Astrid Wara	Drawing a scientist in Science museums and Science Centre: an international project on young children's representations

B4	Rom: Share 1	Barns opplevelse og forståelse av barnehagekvalitet i SELMA prosjektet Symposium ledet av Ida Holth Mathiesen
10	Ingunn Størksen Janken Camilla Sæbø Silje Vignes Flesjå	Barns refleksjoner omkring pedagogiske videoer
	Ragnhild Lenes Svanaug Lunde Ida Holth Mathiesen Ingunn Størksen	Barns erfaringer fra SELMA prosjektet
	Tone Rove Nilsen Anne-Lene Skog Dahl Guro Lien Hanne Mette K. Vindvik	Barns opplevelser knyttet til overgangen til skolen
B5	Rom: Share 2	Barnehageeiere og Universitets- og Høgskolesektoren i aksjoner for kvalitet (samskaping/samhandling i dialogtilnærminger) Symposium ledet av Marianne Hatlem Storås
38	Hege Løberg	Eierskap, ansvar og samarbeid: barnehageeiere i partnerskap med universitet- og høgskolesektoren om kvalitets- og kompetanseutvikling
	May Helen Myhre Catrine Bjerke Bakker Elisabeth Førde	Barnehageeiere og universitets- og høgskole sammen i aksjon
	Alona Krieken Laski Marianne Hatlem Storås	Filosofisk dialog for utvikling av tillit i partnerskap med barnehageeiere i regional ordning for barnehageeiere

Abstrakt parallellsesjon B

B1

64

"Spesialpedagogikk på avstand? Barnehagestyreres vurderinger av kvalitet, kompetanse og organisering i det spesialpedagogiske arbeidet"

Kari Mæland Strømsøe, Ph.d.-stipendiat

Abstrakt

Denne presentasjonen vil legge frem resultater som er kommet frem som del av doktorgradsprosjektet med arbeidstittel «Spesialpedagogen i norske barnehager – en profesjon i endring?», og knytter seg til konferansens deltema «Bemanning og betydning for kvalitet». Problemstillingen denne undersøkelsen vil utforske er hvordan styrere i barnehager opplever kvaliteten på det spesialpedagogiske arbeidet sett i sammenheng med kompetanse og organiseringsformer innenfor det spesialpedagogiske feltet. Resultatene har bakgrunn fra en landsdekkende kvantitativ spørreundersøkelse til norske styrere og enhetsledere med 603 respondenter.

I løpet av de siste årene har det blitt satt et kritisk søkelys på tilbudet gitt til barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging iblant annet barnehagen (Nordal m.fl., 2018). En av forutsetningene for å øke kvaliteten og fremme inkluderende fellesskap som blir skissert i Meld. St. 6 (2019-2020), er fleksible løsninger og nok tilgjengelige ressurser som er nært nok barna til å gi et helhetlig tilbud av høy faglig kvalitet.

Foreløpige resultater viser blant annet at det spesialpedagogiske arbeidet i hovedsak utføres av personer uten spesialpedagogisk kompetanse (79,9 %), og at 78,9 % av styrerne opplever det som vanskelig å rekruttere personer med spesialpedagogisk kompetanse til sin barnehage. Den vanligste organisatoriske løsningen for det spesialpedagogiske arbeidet er at barnehagen er tilknyttet et spesialpedagogisk ressursteam med tilhold utenfor barnehagen (57,4 %). Dataene som vil bli presentert i dette paperet vil utforske hvilke konsekvenser dette vil kunne få for kvaliteten på det spesialpedagogiske arbeidet i barnehagen.

69

Topp score på foreldreundersøkelser år etter år. Hva er forklaringen?

Per Einar Sæbbe, Førsteamanuensis; Carl Cato Wadel, Førsteamanuensis

Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Foreldreundersøkelsen Utdanningsdirektoratet publiserte 17. februar 2025, viser at norske foreldre generelt er svært godt fornøyd med det barnehagetilbudet som gis.[i] Private barnehager skårer generelt noe høyere enn kommunale barnehager. Enkelte barnehager oppnår full score, 5 av 5 poeng, på foreldreundersøkelsen år etter år. Vi ønsker å undersøke hvordan disse barnehagene klarer dette, og hva barnehagenes egne forklaringer på at de jevnlig oppnår svært gode resultater på foreldreundersøkelsen? Dette er utgangspunktet for følgende problemstilling: Hvilke faktorer mener ansatte i barnehager som jevnlig har fått maksimal score på foreldreundersøkelsen bidrar til at de oppnår dette år etter år?

Dette spørsmålet vil bli besvart gjennom semistrukturerte intervjuer med ansatte i to private barnehager som over flere år har oppnådd full score på foreldreundersøkelsen. Vi antar at studien vil vise at noe av forklaringen er et knyttet til personal og arbeidsmiljø, bemanningstetthet og stabilitet i personalgruppen, relasjonen mellom barn og personal og god dialog med foreldre. Funnene fra studien vil bli analysert og drøftet med utgangspunkt i ulike perspektiver på kvalitet og hvordan de kan knyttes til henholdsvis strukturkvalitet, prosesskvalitet og innholdskvalitet og sammenhengen mellom disse kvalitetfaktorene.[ii]

Studien vil kunne gi verdifulle innsikter i hvilke faktorer ansatte i barnehager med høy foreldretilfredshet mener er avgjørende for kvaliteten på barnehagetilbudet. Denne kunnskapen vil kunne inspirere og hjelpe andre barnehager i deres videre arbeid med kvalitetsutvikling.

[i] <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/2025/foreldreundersokelsen-i-barnehage-2025>

[ii] Gotvassli, K. A. (2020). *Kvalitetsutvikling i barnehagen. Fra vurdering til nye pedagogisk praksis*. Universitetsforlaget.

72

Barnehagestyrerrollen i praksis: Ledelse, forventninger og forståelser av kvalitet

Leandro Rocha, Barnehagestyrer

Oslo kommune - bydel Søndre Nordstrand, Oslo

Abstrakt

Denne studien undersøker hvordan barnehagestyrere faktisk utøver sitt arbeid i hverdagen, og hvordan de selv forstår sin rolle i arbeidet med kvalitet. Ved hjelp av metodetriangulering – loggføring, skyggeobservasjon og kvalitative samtaler – belyses hvilke oppgaver som fyller styrerens dag og hvordan styrerne selv opplever at deres ledelse bidrar til barnehagens kvalitet.

Det teoretiske rammeverket bygger på Henry Mintzbergs klassiske studie av lederrollen som preget av fragmentering, hyppige avbrytelser og handlingsorientering. Funnene drøftes i lys av nyere forskning på ledelse og arbeidsdeling i barnehagen (Børhaug & Lotsberg), og relateres til diskusjoner om kvalitetsforståelser slik de er formulert i styringsdokumenter og faglitteratur, særlig i Kjell Aage Gotvasslis arbeid med kvalitet i barnehagen. Studien berører dermed spenningen mellom forventningene om pedagogisk ledelse og de faktiske betingelsene for utøvelse av lederrollen.

Foreløpige funn antyder at administrative og driftsmessige oppgaver dominerer arbeidstiden, mens styrernes egne opplevelser av å bidra til kvalitet ofte knyttes til relasjonsledelse og støtte til personalet. Studien reiser spørsmål ved hvordan begrepet kvalitet operasjonaliseres i barnehagehverdagen, og hvilke verdier som faktisk prioriteres i praksis.

B2

2

Kvalitet i samarbeid mellom hjem og barnehage i overgangen for de yngste barna

Catharina van Trijp, Førsteamanuensis; Sara Esmaeeli, Førsteamanuensis; Marianne Ree, Førsteamanuensis; Tove Erna Belland, Universitetslektor; Gunnar Magnus Eidsvåg, Professor; Mariella Asikanius, Førsteamanuensis; Yngve Rosell, Førsteamanuensis

Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Globalt tilbringer stadig flere barn under tre år betydelig tid i barnehage (OECD, 2021). En god overgang fra hjem til barnehage er avgjørende for barns trivsel og utvikling (O'Connor, 2017). Likevel er forskningen på denne tidlige overgangen fortsatt begrenset (Gath et al., 2024).

Denne systematiske kartleggingsstudien har som mål å identifisere og analysere fagfellevurderte forskningsartikler om overgangen fra hjem til barnehage for barn under 3 år.

Studien bygger på et systematisk søk i norske og internasjonale databaser, og identifiserte 20 relevante artikler publisert mellom 2013 og 2024. Studien fulgte PRISMA 2020-retningslinjene (Page et al., 2022), og det ble ikke valgt ett teoretisk rammeverk. I stedet drøftet vi ulike perspektiver som tilknytningsteori, økologiske systemteorier og sosiokulturelle tilnærminger. Ettersom kun offentlig tilgjengelig materiale ble brukt, var det ikke behov for etisk godkjenning.

Funnene viser at en tett og gjensidig tillitsfull dialog mellom foreldre og barnehagepersonale, individuell tilrettelegging og en felles forståelse av barnets behov, er avgjørende faktorer for et kvalitativt godt samarbeid. I tillegg understrekes betydningen av personalets sensitivitet og faglige kompetanse, særlig når det gjelder å møte ulike familiers behov og forutsetninger. Flere studier peker også på at tidlig og strukturert involvering av foreldre bidrar til å redusere stress og usikkerhet både for barn og foreldre.

For å styrke kvaliteten, anbefales det at barnehager i større grad involverer foreldrene i overgangsplanleggingen, tilrettelegger for gjensidige forventningsavklaringer, og benytter verktøy som støtter kommunikasjon og relasjonsbygging. Det er også behov for mer forskning som inkluderer foreldres og barns perspektiver.

15

Foreldreaktiv tilvenning i den flerkulturelle barnehagen. Bedre mulighet for kunnskapsdeling og økt felles forståelse mellom hjem og barnehage?

Kathrine Tvinnereim, høgskolelektor

DMMH, Trondheim

Abstrakt

Studien undersøker en foreldreaktiv modell for tilvenning i en flerkulturell barnehage. Foreldrene er til stede i barnehagen i en lengre periode og tar aktivt del i omsorg og lek i overgangsfasen.

Målet er å undersøke hvordan foreldre med flerkulturell bakgrunn og personalet opplever å samhandle i overgangen mellom hjemmet og barnehagen. Det arbeides med følgende problemstilling: *Hva løftes fram som betydningsfullt i en foreldreaktiv tilvenningsmodell i flerkulturell barnehage?*

Glaser (2023) viser til at foreldre har behov for å bli inkludert i barnehagens rutiner for tilvenning. Overgangen fra hjemmet til barnehagen kan være spesielt krevende for familier med bakgrunn i kulturer hvor offentlig omsorg for denne aldersgruppen er et ukjent fenomen (Sønsthagen, 2018). Foreldre med migrasjonsbakgrunn opplever at kortere tilvenningsperioder ikke i tilstrekkelig grad gir rom for tillitsbygging og gjensidig utveksling av informasjon (Tvinnereim & Bergset, 2023).

Det er gjennomført deltakende observasjon, og individuelle semistrukturerte intervju med henholdsvis foreldre og personale. Foreløpig analyse viser at de flerkulturelle foreldrene og personalet anser det som verdifullt å dele kunnskaper, erfaringer og rutiner, samt opparbeide tillit og felles forståelse i oppstartsfasen av samarbeidet.

Litteratur:

Glaser, V. (2023). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (3. utg.). Universitetsforlaget.

Sønsthagen, A. G. (2018). «Jeg savner barnet mitt». Møter mellom somaliske mødre og barnehagen. *Nordic Journal of Comparative and International Education* (NJCIE), 2(1), 55–71. <https://doi.org/10.7577/njie.2289>

Tvinnereim, K. R. & Bergset, G. (2023). "Det er veldig forskjellig fra hjemlandet mitt": Migrantforeldres erfaringer med kommunikasjon og samhandling med barnehagepersonalet. *Nordic Journal of Comparative and International Education*. (NJCIE), 7(3). <https://doi.org/10.7577/njie.5457>

40

Flerspråklig barndom – utviklingen av en forskningsformidlingsside

Eirik Tengesdal¹, Universitetslektor; Pernille Bonnevie Hansen², Førsteamanuensis; Jolanta Kilanowska¹, Førsteamanuensis; Anna Sara Romøren¹, Førsteamanuensis; Mari Sandbakken¹, Førsteamanuensis; Nina Gram Garmann¹, Professor

¹OloMet, Oslo. ²INN, Hamar

Abstrakt

Vi vil drøfte ressursnettsiden «Flerspråklig barndom» i lys av begrepet forskningskommunikasjon (Bjørkdahl m.fl., 2023). Forskningskommunikasjon innebærer at man tar hensyn til hvordan forskningen skal tas i bruk, og hvem som skal ta den i bruk, både i utvalg av det som kommuniseres og i formen som brukes. Nettsiden består av tilpassede ressurser fra forskningsprosjektet «PolkaNorski», som handlet om språkutviklingen til barn i Norge som lærer polsk hjemme, og betydningen av å være ute i naturen for å forstå biologiske fenomener. Siden inneholder 1) intervjuguide om barns språkmiljø hjemme, 2) digital ressurs om hvordan foreldre kan støtte barns språkutvikling, 3) tips til barnehager om godt språkarbeid, og 4) filmer om hvorfor barn i norske barnehager er mye ute.

Vi vil drøfte hvordan ressursene kan bidra til å styrke kvaliteten i samarbeidet mellom hjem og barnehage. Utvalg og formidlingsmåte er ment å svare på utfordringer vi har identifisert blant barnehagepersonale og foreldre i uformelle samtaler med polske foreldre i Norge, barnehagepersonale, logopeder og helsesykepleiere. For eksempel kan polske foreldre i Norge være usikre på hvordan de skal oppdra barn flerspråklig (Stapor m.fl., 2025). De er heller ikke vant til at barn oppholder seg lenge ute, særlig når det er kaldt. Målet er å tilby barnehager og helsestasjoner ressurser de kan bruke i kommunikasjon med foreldre og i veiledning av personalet i barnehagen. Flere av ressursene foreligger på norsk, polsk og engelsk, og vi drøfter behovet for å tilgjengeliggjøre innholdet på flere språk.

B3

22

Planning for the unpredictable: The development of a new inclusive measurement instrument to capture children's movement competence and creativity

Tracey Joyce, PhD Candidate; Eivind Aadland, Professor

Høgskulen på Vestlandet, Sogndal

Abstract

Part of the MoveEarly project is to develop a measurement instrument to capture movement competence and creativity and how this relates to children's overall development. Existing measurement instruments may not capture the broad concept of movement competence and creativity, which focusses on how children adapt movements, and/or create solutions when the environment is changed. They are also limited to measuring children out of context, without consideration of the environment or the needs, rights and interests of the child. Therefore the objective of this research was to develop an inclusive, age appropriate, child centred and playful measurement instrument which captures movement competence and creativity through story-based challenges. The development process was based on Ecological Dynamics Theory, understanding movement competence as functional adaptations to the environment.

Children's participation and influence in the development of The River Challenge instrument was key to ensuring how we encouraged children to take part in the challenges through storytelling. Also how we standardised scoring when working with kindergarten aged children whose responses were (very) unpredictable. The process itself was challenging and unpredictable, with one of the main issues to standardise the challenges to make them valid and reliable, an essential part of any measurement instrument. However the development and carrying out of the challenges were also fun and playful for the researchers. The measurement instrument has good content validity and reliability. Feedback and reactions from the children and kindergarten staff demonstrate that children (and staff) find The River Challenge a playful and highly acceptable measurement instrument.

81

Drawing a scientist in Science museums and Science Centre: an international project on young children's representations

Maria Dardanou¹, Associate professor; Olga Fotakopoulou², Associate Professor; Torstein Unstad¹, Assistant professor; Astrid Wara³, Vitensenterpedagog

¹UiT The arctic university of Norway, Tromsø. ²Birmingham City University, UK. ³Nordnorsk Vitensenter, Tromsø

Abstract

This study is part of an international project (UK, Norway, Greece, and Australia) investigating how children aged 4–10 perceive scientists and understand scientific roles. The project explores how young children's early experiences with science in informal learning environments shape children's views of science and scientists.

Using the Draw-a-Scientist Test (DAST) (Chambers, 1983) and semi-structured interviews with children and their parents, the research examines how drawing can reveal children's stereotypes, ideas, and sense of belonging in science (Ferguson & Lezotte, 2020; Miller et al., 2018). This paper focuses on data from the UK and Norway, with particular attention to the youngest participants (4–6 years), addressing three key questions: (i) How do young children represent scientists? (ii) What do children's drawings reveal about the gender, appearance, and specialties of scientists? (iii) How do children's personal characteristics influence their perceptions and stereotypes of scientists?

A mixed-methods approach was used. Data were gathered in a Science Centre (Norway) and a Science Museum (UK). Quantitative analysis was applied to drawing scores and demographic data.

Qualitative content analysis of interviews identifies themes in how children and parents describe scientists and the value of scientific work.

Preliminary findings suggest that children's views are shaped by personal and cultural factors, influencing how girls see women scientists and engage with science. The study contributes to discussions on quality in ECEC by emphasizing the role of informal science experiences in shaping children's identities and by highlighting the need for inclusive, stereotype-free representations of science in early learning.

B4

10

Barns opplevelse og forståelse av barnehagekvalitet i SELMA prosjektet

Symposium

Ledet av Ida Holth Mathiesen, Førsteamanuensis
Læringsmiljøsenteret, UiS

Innledning

SELMA er et forskningsprosjekt som arbeider for å konkretisere avsnittet om Livsmestring og helse i Rammeplanen for barnehagene for å styrke barnehagekvaliteten. Mer spesifikt prosesskvaliteten på dette området. Prosesskvalitet regnes som den viktigste faktoren for å fremme barns trivsel, utvikling og læring, og kan beskrives som barns daglige erfaringer og opplevelser i barnehagen. Det er altså kvaliteten på lek og aktiviteter, og samspillet barnet opplever med personalet og andre barn som står i sentrum. Her spiller personalets kunnskap og faglige skjønn en nøkkelrolle, og prosesskvaliteten er sentral i utviklingen av resultat-kvaliteten.

I forskningsprosjektet SELMA har målet vært å fremme prosesskvalitet gjennom ressurser og materiell utarbeidet i samarbeid mellom barnehagelærere og forskere. Ressursene inkluderer filmer, bøker, videreutdanning for barnehagelærere og kurs for medarbeidere og barna, og alt dette er utarbeidet med tanke på å støtte ansatte i arbeidet med å fremme prosesskvalitet. Effekten og erfaringene knyttet til ressursene har blitt studert med ulike metoder, blant annet gjennom barneintervju.

I dette symposiet legger vi fram barns opplevelse og forståelse av barnehagekvalitet med særlig vekt på erfaringer knyttet til SELMA intervensjonen. Et gjennomgående tema fra barna som går på tvers av flere delstudier, er at deres opplevelser er nært knyttet til personalets tilrettelegging av og engasjement i lek og aktivitet. Der de ansatte styrer og i liten grad slipper barna til, blir det kjedelig. Engasjerende lek og aktivitet hvor barna blir utfordret til å medvirke er interessante og morsomme for barna, og bidrar til bedre kvalitet i barnehagen.

Barns refleksjoner omkring pedagogiske videoer

Ingunn Størksen, Professor; Janken Camilla Sæbø, Univeritetslektor; Silje Vignes Flesjø,
Universitetslektor

Læringsmiljøsenteret, UiS, Stavanger

Abstrakt

SELMA-prosjektet har hatt som mål å utvikle og teste ut pedagogiske ressurser knyttet til barns sosiale og emosjonelle utvikling med tanke på å fremme barnehagekvalitet på dette området. En av ressursene som har blitt utviklet er pedagogiske videoer til bruk i samlinger med de eldste barna. Videoene ble produsert i samarbeid med norske barnehager. I denne kvalitative del-studien ble 25 barn fra femårsgruppa i tre barnehager intervjuet for å belyse forsknings-spørsmålet: Hva er barnas erfaring med de pedagogiske videoene i SELMA prosjektet? Barna ble intervjuet i par eller i grupper på tre, og de to som gjennomførte intervjuene har lang praksiserfaring fra barnehagen. Disse valgene ble tatt for å skape en trygg atmosfære for barna i intervjusituasjonen. Intervjudata ble innhentet både via lydopptak og video-opptak og senere transkribert med tanke på å fange opp både verbale uttrykk og kroppslige uttrykk hos barna. Barna delte villig sine erfaringer og tanker. En refleksiv tematisk analyse avdekket barnas opplevelse av filmene som morsomme og engasjerende. Det var kun to av de 25 barna som uttrykte at det til tider kunne være kjedelig å sitte stille. Flere av barna viser til at de bruker det de har lært fra filmene i hverdagen. Overordnet sett fremkom det fire gjennomgående temaer fra analysene: «Opplevelser fra SELMA-året», «Lære begreper og gjøre det samme», «Fremtidig bruk», og «Forståelse på et abstrakt nivå». Barna rapporterte i all hovedsak positive opplevelser, inkludert evnen til å forstå og relatere seg til begrepene, noe som indikerer at videoene bidro til både prosesskvalitet og resultat-kvalitet.

Barns erfaringer fra SELMA prosjektet

Ragnhild Lenes, Førsteamanuensis; Svanaug Lunde, Førstelektor; Ida Holth Mathiesen, Førsteamanuensis; Ingunn Størksen, Professor

Læringsmiljøsentret, UiS, Stavanger

Abstrakt

Denne kvalitative studien utforsker barns erfaringer med SELMA prosjektet – en intervensjon som støtter barns sosiale og emosjonelle læring og livsmestring i barnehagen. SELMA prosjektet setter søkelys på fem kjerneområder: Samspill, Engasjement, Livsglede, Mestring og Anerkjennelse. Lekbasert læring tilnærmingen som inkluderer fri lek og veiledet lek, ligger til grunn som pedagogiske prinsipper for gjennomføringen.

I SELMA prosjektet får barnehagene betydelig implementeringsstøtte gjennom en ressursbok for de ansatte, en barnebok og en detaljert nettressurs som retter seg både mot barna og barnehagepersonalet. Disse ressursene inkluderer blant annet forslag til pedagogiske videoer, bøker, leker og aktiviteter som kan fremme sosial og emosjonell utvikling.

Totalt 19 fem år gamle barn fra to deltakende barnehager ble intervjuet i par. Det ble brukt en semistrukturert intervjuguide. Intervjuene ble transkribert og de ble analysert ved hjelp av tematisk analyse. Analysen fulgte en abduktiv tilnærming, hvor data ble brukt til å teste og justere den teoretiske tilnærmingen gjennom flere sykluser. Resultatene viste at barnas opplevelser varierte. Noen barn uttrykte spenning og glede, mens andre ikke viste samme grad av engasjement for intervensjonen. Analysen avdekket at implementeringen av intervensjonen, gjennom personalets engasjement i lek og aktivitet, hadde en betydelig innflytelse på barnas opplevelser av innholdet i intervensjonen. Dette inkluderte deres opplevelse av mening, grad av positive følelser, gleden av å være aktivt deltagende, og å lære noe nytt. Studien understreker viktigheten av å inkludere barns perspektiver i evalueringen av barnehagekvalitet.

Barns opplevelser knyttet til overgangen til skolen

Tone Rove Nilsen¹, Førsteamanuensis; Anne-Lene Skog Dahl², Universitetslektor; Guro Lien², Universitetslektor; Hanne Mette Kristiansen Vindvik², Universitetslektor

¹Læringsmiljøsenteret, UiS, Stavanger. ²Læringsmiljøsenteret, UiS, Porsgrunn

Abstrakt

Å slutte i barnehagen og begynne på skolen kan være en stor overgang for barn. I SELMA-prosjektet er det utviklet pedagogiske ressurser og materiell som har til hensikt å heve kvaliteten av denne overgangen. Dette inkluderer forelesninger for barnehageansatte, barnebok om Kari og Kaleb som skal slutte i barnehagen, og kortfilmer med aktivitetsforslag som skolebesøk og avslutningsfest i barnehagen. I denne kvalitative del-studien er målet å utvide kunnskapen om hvordan vi kan tilrettelegge for gode og trygge overganger. Gjennom semistrukturerte intervjuer med tjue barn i alderen fem til seks år fra to barnehager undersøker vi barnas egne opplevelser og erfaringer knyttet til overgangen og aktivitetene de gjør i den forbindelse. Barnas deltakelse er frivillig, og samtykke er innhentet fra foreldre. Studien er godkjent av SIKT. For å forstå og diskutere datamaterialet ser vi til Deweys (1997) teorier om erfaringer i tillegg til ulike perspektiver på barns behov for tilhørighet (Peers & Fler, 2014). Funnene viser at barna uttrykker sterk tilhørighet til sine jevnaldrende. De fleste gleder seg til å begynne på skolen, spesielt fordi vennene deres også skal starte der. Samtidig føler de både frykt og spenning, og forventer økt selvstendighet samt å følge skolens normer som å sitte stille og rekke opp hånden. Studien diskuterer viktigheten av tilhørighet, å lytte til barns forventninger, og å tilrettelegge aktiviteter som gjør dem kjent med overgangen. Studiens implikasjoner tilsier at innsikt i barnas egne opplevelser gir verdifull kunnskap som er nyttig for både praksis og politikktutforming for å heve kvaliteten av overgangen.

B5

38

Barnehageeiere og universitets- og høgskolesektoren i aksjoner for kvalitet (samskaping/samhandling i dialogtilnærminger)

Symposium

Ledet av Marianne Hatlem Storås, Førstelektor
OsloMet – Storbyuniversitetet, Oslo

Innledning

Symposiet belyser samarbeid om kvalitet mellom barnehageeiere og universitets- og høgskolesektoren. Tilnærmingen bygger på tidligere pilotprosjekt og anbefalinger om hvordan arbeidet med kvalitet kan utvikles i samarbeid mellom barnehageeiere og universitets- og høgskolesektoren (Os & Hernes, 2023). Samt bidrag til etterspurt forskning på eieres fortolkning av sitt helhetlige ansvarsfelt, samt deres opplevelse av krysspress i form av motstridende forventninger og krav (Os & Hernes, 2023). Med utgangspunkt i denne piloten om eierrollen, utforsker vi muligheter i partnerskap mellom universitets- og høgskolesektoren og barnehageeier i Kompetanseløftet og Regional ordning.

Symposiet belyser oppbygging, etablering og utprøving av ulike tilnærminger for gjensidig og likeverdig kvalitets- og kompetanseutvikling via ulike partnerskapsmodeller og samhandlingsformer. Med rammer fra ulike former for ledelses- og handlingsteorier (Schein, 2010; Senge, 2000; Robinson,

33

2018; Børhaug, 2021) presenteres de tre bidragene perspektiver på samhandling og dialog mellom partene på ulike nivåer i barnehageorganisasjoner i form av implementering av ulike partnerskapsmodeller mellom praksisfelt og universitet og høyskolesektoren. Felles for bidragene er en aksjonsforskende tilnærming (Tiller, 2006; Skrøvset & Postholm, 2010).

Symposiet presenterer empiriske funn, fra tidligere og nåværende prosjekter hvor samtlige prosjekter knyttes til ledelse av institusjoner og pedagogiske prosesser i samarbeid med barnehageeier (Os & Hernes 2023).

Gjennom dialogtilnærming mellom partene vil både praksisfeltet og universitets- og høyskolesektoren kunne skape ny kunnskap og forståelser for partene via ulike aksjoner i form av samskappingsprosesser med mål om kvalitet- og organisasjonsutvikling for begge parter.

Presentasjonene vil belyse funn fra pilotprosjekt, belyse erfaringer fra samskaping i et stort nettverksprosjekt med eiere, og presentere filosofi tilnærming som samtaleprosess.

Eierskap, ansvar og samarbeid: barnehageeiere i partnerskap med universitet- og høyskolesektoren om kvalitets- og kompetanseutvikling

Hege Løberg, universitetslektor

OsloMet – Storbyuniversitetet, Oslo

Abstrakt

Problemstilling: Hvordan forstår barnehageeiere sin rolle og ansvar i arbeidet med barnehagekvalitet, og hvilke implikasjoner har forståelsene for styring, styrking og utvikling av arbeidet med kompetanseutvikling i barnehagen?

Prosjektet undersøker hvordan barnehageeiere, både kommunale og private, forstår sin rolle og ansvar for kvalitets- og kompetanseutvikling, og hvordan samarbeid med universitets- og høyskolesektoren kan støtte dette arbeidet. Det bygger på innsikter fra to rapporter: Pilotprosjekt – veiledning til barnehageeiere for å styrke kvaliteten i barnehagen (Os & Hernes, 2023) og Følgeevaluering av Kompetanse for fremtidens barnehage. Delrapport 5 (Sivertsen et al., 2020), samt Meld.St. 6 (2019- 2020): Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage og skole. Prosjektet baserer seg på kvalitative analyser av dokumentasjon fra pilotprosjektet, delrapporten, stortingsmeldingen, intervjudata fra eiere og universitets- og høyskoleaktører involvert i samarbeidstiltak.

Foreløpige funn viser at eiere har ulike forståelser av rolle, ansvar og eierskap, fra en delegert og administrativ rolle til et mer aktivt, utøvende og strategisk eierskap. Samtidig viser funnene at samarbeid med universitets- og høyskolesektoren gir rom for felles faglige løft, særlig innenfor veiledning, praksisnær forskning og kompetanseutvikling. Likevel peker flere aktører på behov for mer forpliktende strukturer, bedre rolleavklaring og tydeligere forventninger fra alle parter. Funn fra prosjektet bidrar med ny kunnskap om eierperspektivet i barnehagesektoren, og har implikasjoner både for styringsdialogen mellom nivåene i barnehagene og for forståelsen av ansvar i kvalitetsarbeid. En proaktiv eierrolle, kombinert med systematisk kompetanseutvikling, er avgjørende for å fremme kvalitet i barnehagesektoren.

Barnehageeiere og universitets- og høyskole sammen i aksjon

May Helen Myhre¹, Rådgiver; Catrine Bjerke Bakker², Seksjonsleder; Elisabeth Førde³, Universitetslektor

¹Fagenhet Oppvekst, Indre Østfold. ²Seksjon for barnehage, Indre Østfold. ³OsloMet, Oslo

Abstrakt

Målet med undersøkelsen er å styrke kvaliteten i arbeidet med § 2 i barnehageloven gjennom å øke prosessforståelse blant medarbeidere i barnehagen.

Problemstillingen er: *Hvordan kan barnehageeiere og universitets- og høgskolesektoren samarbeide om nyskaping av utviklingsprosesser i barnehageorganisasjoner.*

Nyskaping forstås som nye innfallsvinkler som ikke er tidligere prøvet i organisasjonen. Teori om samarbeid knyttes til ulike former for handlingsteori sett i lys av organisasjonsutvikling. Vi bruker Robinson (2018), Scöhn (1983), Schein (2010) og Senge (2000). Å utvikle praksis gjennom heving av kompetanse krever forståelse for den praksisen man ønsker å endre (Robinson, 2018), og det usikre i det uprøvde møter allerede eksisterende praksisrutiner i alle ansattgruppers bruksteori. Å bli værende i problemundersøkelsen i organisasjonen (Schön, 1983) krever tilgang til underliggende antagelser i personalgruppa (Schein, 2010). Vi har en aksjonsforskningstilnærming (Tiller 2006), som undersøker eksisterende praksiser. Gjennom gruppeprosesser prøver deltakerne ut egen og andres handlingsteorier (Robinson, 2018). Vi forskere er nå i år en av et treårig prosjekt. Mulig resultat kan være at kvaliteten på det pedagogiske tilbudet øker gjennom slike kollektive gruppeprosesser (Senge, 2000). Prosjektet vil gi ny kunnskap om tilnærming til implementering for store barnehageeiere, for å styrke kvalitet i egen organisasjon.

Filosofisk dialog for utvikling av tillit i partnerskap med barnehageeiere i regional ordning for barnehageeiere

Alona Krieken Laski, Universitetslektor; Marianne Hatlem Storås, Førstelektor

OsloMet – Storbyuniversitetet, Oslo

Abstrakt

Flere artikler som undersøker eiernivået argumenterer for betydningen av at kvalitetsforståelser utvikles i dialog mellom deltakere på ulike nivåer i barnehagesektoren (Peeters & Vandekerckhove, 2015; Sheridan & Pramling Samuelsson, 2013). Med søkelys på barnehageeiernivået undersøker vi hvordan tillit i partnerskap kan påvirke barnehagebasert kompetanseutvikling. Tillit er avgjørende fordi komplekse utfordringer krever samarbeidsklima (Os et al., 2023). Forskning viser at universitetets ansatte ofte inntar en fasilitatorrolle, men det er begrenset forskning på hvordan ansatte og barnehageeiere slike opplever prosesser (Vasseljen & Postholm, 2020). Zeichner (2010) introduserer "tredje rom" for å beskriv potensialet i relasjoner mellom lærerutdanning og praksisfeltet. Dialog omhandler å inviteres med på en utforskende forståelse gjennom sosiokulturell samhandling (Dysthe, 2001). Helskog (2013) finner at filosofisk dialog bygger tillit ved å oppmuntre til kritisk tenkning og åpen kommunikasjon. Skrøvset & Postholm (2010) viser til "verdsettende aksjonsforskning", å involvere deltakerne aktivt i forskningsprosessen. For å lykkes med kompetanseutvikling, anbefales det at eiernivået deltar i dialogiske prosesser (Saari et al., 2015). I tråd med Peeters og Vandekerckhove (2015), bør det etableres dialogfora for å drøfte kompleksiteten barnehager står overfor. Filosofisk dialog kan belyse maktrelasjoner (Spernes & Haltem 2019). Artikkelen fremhever verdien av å fornye asymmetriske samarbeidsmønstre, tredje rom. Filosofisk dialog kan fasilitere for en atmosfære av tillit og verdsetting, som er fruktbar for samarbeidsklima mellom universitet og barnehageeier.

Parallellsesjon C

Program for parallellsesjon C

Onsdag 22. oktober 2025, kl. 14.15 – 15.15

C1	Rom: Energy hall 1	Ledet av Francesca Granone
12	Sofia Frankenberg Christian Eidevald; Elin Reikerås; Monika Kamola; Laura Rantavuori; Heidi Harju-Luukkainen	Nordic Practitioners Perspectives on High-Quality Early Childhood Education: Shared Values, Local Practices, and Strategic Challenges
16	Henri Pesonen Karianne Franck Aino Äikäs Noora Heiskanen	Early childhood education practitioners' accounts of challenging situations in Norwegian kindergartens
32	Svava Mork Anna Elisa Hreidarsdottir	Preschool-Staff Well-Being: Lessons from Preschool Reforms in Iceland
C2	Rom: Share 1	Ledet av Tove Erna Belland
1	Monica Karlsen Lisbeth Dahl	Fra erfaring til undervisning. Rekoms betydning for ledelsesundervisningen i BLU
42	Linda Janninger Cecilie Joa Vera Holst	UH som lærende organisasjon i møte med statlige tilskuddsordninger
51	Maria Fredriksson Maria Olsson	En nationell idé om förbättrad kvalitet möter en lokal förskolepraktik
C3	Rom: Share 2	Ledet av Hege Wegerdahl
57	Ingunn Sælid Sell Heidi Østland Vala	Studenters profesjonelle utvikling i praksisperioden - forstått i et dannelsesperspektiv
68	Oliver Thiel Signe Hanssen	Hvordan engasjement og studievaner påvirker studenters oppfattede kompetanse i studentaktiv barnehagelærerutdanning
77	Elena Merzliakova	Hvordan kan deltakelse i en kortvarig studentutveksling bidra til barnehagelærerstudenters sosialisering til yrket?

C4	Rom: Consenstrate	Ledet av Veronica Bergan
4	Yuko Kamisaka	Hvordan norske og japanske barnehager tar i bruk naturen
8	Astrid Wara Veronica Bergan	Et vitensenters rolle i et samskapende prosjekt for barns nysgjerrige utforsking
45	Tor Smedsrud	Balansen mellom barnas og voksnes initiativer i naturlek
C5	Rom: Energy hall 3	Barnehagekvalitet og barns trivsel i barnehagen Symposium ledet av Thomas Moser
37	May Irene Furenes Klippen Ragnhild Lenes Thomas Moser	Barns trivsel og krav til barnehagens kvalitet – en systematisk kunnskapsoversikt over nordisk forskning
	Pia Paulsrud	«Det knytter seg litt i magen» -Barnehagelæreres perspektiver på vurdering av barnas trivsel i barnehagen
	Børge Moe Pia K. Halvorsen Thomas Moser Rasmus Kleppe Ragnhild Lenes Mads Olsen	Barnehagekvalitet og barns trivsel i hverdag

Abstrakt parallellsesjon C

C1

12

Nordic Practitioners Perspectives on High-Quality Early Childhood Education: Shared Values, Local Practices, and Strategic Challenges

Sofia Frankenberg¹, Associate Professor; Christian Eidevald², Professor; Elin Reikerås³, Professor; Monika Kamola³, doctoral student; Laura Rantavuori⁴, University Lecturer; Heidi Harju-Luukkainen⁴, Professor

¹Department of Child and Youth Studies, Stockholm. ²Södertörns högskola, Stockholm. ³University of Stavanger, Stavanger. ⁴University of Jyväskylä, Jyväskylä

Abstract

The Nordic model of Early Childhood Education and Care (ECEC) has gained international recognition. ECEC teachers play a pivotal role in sustaining and enhancing high-quality ECEC. This comparative study, conducted within the Nordic Research Network for Evidence-Based High-Quality Early Childhood Education for Social Justice, aligns with the conference theme with a special focus on teachers' role in quality work.

The aim is to explore how teachers from Sweden, Norway, and Finland describe their implementation of practices to promote high quality ECEC, focusing on similarities and differences across the Nordic countries. Theoretically point of departure is taken in the understanding of quality as encompassing structural, content, process and result quality (Naesby 2012).

Through five focus group discussions teachers provided valuable insights into practices perceived as important for high-quality ECEC. Thematic analysis showed similarities as well as country-specific variations. Swedish teachers emphasized small group settings, documentation, and children's participation. In Norway they highlighted a holistic view of children, ethical considerations, and collective professional reflection. Finnish teachers underlined the importance of individualized attention, structured pedagogical planning, and visual supports to foster inclusive environments. All groups identified systematic collegial reflection, collaborative planning, and unified pedagogical strategies as essential to overcoming challenges like limited resources, large group sizes, and socio-economic disparities. By identifying shared values, innovative practices, and contextual challenges, the findings highlight pathways for strengthening collective capacity to achieve high-quality ECEC across the Nordic region.

Næsby, T. Kvalitet i dagtilbud-hvad ved vi? [Quality in ECEC- what do we know?]. Paideia 2012, 4, 38–50.

16

Early childhood education practitioners' accounts of challenging situations in Norwegian kindergartens

Henri Pesonen¹, Professor; Karianne Franck², Associate Professor; Aino Äikäs³, Senior university lecturer; Noora Heiskanen³, Associate Professor

¹University of Oslo, Oslo. ²Queen Maud University, Trondheim. ³University of Eastern Finland, Joensuu

Abstract

Practitioners in Norwegian early childhood education (ECE) (e.g., ECE teachers, special teachers, managers, assistants) face significant challenges such as staff shortages, increased job demands, absenteeism, children's growing diversity, and lack of knowledge in special needs. They are expected to ensure the inclusion and well-being of all children, yet discrepancies often arise between institutional expectations and practitioners' experiences. When challenges emerge, a gap forms between practice and expectations, leading to blaming, defending, or justifying their actions. Our research involved a survey of 251 practitioners (81 pedagogical leaders, 76 ECE managers, 43 childcare and youth workers, 31 ECE teachers, 17 assistants, 3 special teachers) across Norway. We asked them to describe problematic situations that they struggle to overcome. We aimed to understand how their answers formed professional accounts intended to explain the challenge and unwanted situation. The framework of category analysis guided our analysis and we discovered the

following discourses in practitioners' accounts: 1) blame was targeted towards demanding children, uncooperative colleagues, families, management and diversity; 2) defenses revealed that practitioners were taking some responsibility for the problems but defending actions due to time constraints, difficulties finding qualified staff and increased administrative tasks; and 3) justifications reflected a desire to do more while feeling guilt for not being able to perform well enough. Notably, some participants reported no issues, indicating the effectiveness of our data production method and discursive approach. Examples of these discourses will be presented and discussed in detail, including their practical implications for supporting collaborative working approaches, among others.

32

Preschool-Staff Well-Being: Lessons from Preschool Reforms in Iceland

Svava Mork¹, Assistant professor; Anna Elisa Hreidarsdottir², Assistant professor

¹University of Iceland, Reykjavik. ²University of Akureyri, Akureyri

Abstract

This presentation explores how collaborative efforts between municipal administrations and preschool staff in Iceland led to structural reforms aimed at enhancing staff well-being and professional practice. In response to persistent challenges such as staff shortages, high absenteeism, and increased workload, the municipalities of Akureyri and Kópavogur initiated pilot projects introducing six hours of free daily preschool attendance and reduced child group sizes in the afternoons.

The study, conducted with formal approval from municipal authorities, utilised staff surveys across 17 preschools to assess the impact of these reforms. Findings indicate that 62% of staff reported improved well-being, citing calmer daily routines, increased preparation time, and enhanced professional autonomy. Staff with formal early childhood education degrees, in particular, noted positive outcomes, including stronger collegial relationships and more meaningful child engagement.

Analysis through the Early Childhood Professional Well-Being Framework (Gallagher & Roberts, 2022) and OECD's TALIS Starting Strong Survey (2020) highlights the interplay of systemic, contextual, and individual factors in shaping professional well-being. The reforms underscore the importance of collective action and evidence-based policymaking in building resilient, high-quality ECEC systems.

This case study offers valuable insights into how strategic collaboration between policymakers and practitioners can foster sustainable improvements in early childhood education, aligning with the conference theme of working together for quality in the preschool sector.

C2

1

Fra erfaring til undervisning. Rekoms betydning for ledelsesundervisningen i BLU

Monica Karlsen, Universitetslektor; Lisbeth Dahl, Universitetslektor

Universitetet i Sør-øst Norge, Notodden

Abstrakt

Arbeidslivets kompetansebehov er et sentralt aspekt ved kvalitetsbegrepet i høyere utdanning, for å forberede studentene på å bruke ferdighetene sine i arbeid, slik disse arenaene er i dag, og kan bli i fremtiden (Meld. St. 16(2016–2017)). Denne studien identifiserer våre erfaringer fra Rekomp og trekker paralleller til hvordan de kan påvirke vår undervisning om ledelse i barnehagelærerutdanningen. Vårt forskningsspørsmål er: Hvordan kan universitetslektors erfaringer fra Rekomp berike ledelsesundervisningen i BLU? Tidligere forskning viser at det er lite oppmerksomhet rettet mot hvordan erfaringer fra partnerskapssamarbeid kan implementeres i utdanning (Reinertsen et al, 2020). Det teoretiske rammeverket er basert på profesjonsteori fra Hennum & Østrem (2022), teori om pedagogisk ledelse (Bøe & Hognestad 2024) og Damsa et al's perspektiver på arbeidsrelevant læring (Damsa et al.2015). Inspirert av autoetnografisk metode (Karlsson et.al, 2023) baseres teksten på forfatterens personlige, skriftlige fortellinger. Disse er utviklet og reflektert rundt i henhold til metoden, og vi som forskere er synliggjort gjennomgående i teksten. Forfatterens fortellinger involverer en tredje part, som ikke kan representere seg selv og sin opplevelse av situasjonen. Tredjeparten er ikke å anse som subjekt i historiene (Ellis et.al., 2011). Narrativene bidrar til innsikt i å lede i spenningen mellom praksis og overordnede styringsdokumenter, studentaktiv læring og praksisnær undervisning i barnehagelærerutdanningen. Implikasjoner relaterer seg til hvordan studentsentrerte læringsmetoder øker studentenes kompetanseportefølje: - de lærer å samarbeide, og de øker motivasjonen ved å bruke realistiske eksempler (Damsa et al., 2015)

Stikkord. Praksisnær undervisning, studentaktiv læring, læring om ledelse, Rekomp, autoetnografi

42

UH som lærende organisasjon i møte med statlige tilskuddsordninger

Linda Janninger, Høgskolelektor; Cecilie Joa, Høgskolelektor; Vera Holst, Høgskolelektor

DMMH, Trondheim

Abstrakt

Siden 2019 har kompetanseutviklingen i barnehagesektoren vært organisert og finansiert gjennom statlige tilskuddsordninger.

En sentral bærebjelke i ordningene er det doble formålet som har til hensikt å videreutvikle barnehagelærerutdanningen og gjøre den mer praksisnær. Dette prosjektet er tenkt å undersøke hvordan universiteter og høyskoler, ivaretar det doble formålet i lys av teori om lærende organisasjoner (Senge, 1990). Særlig rettes søkelyset mot institusjonenes interne strukturer og rutiner for organisatorisk læring, og de organisatoriske utfordringene og mulighetene som kan oppstå.

Problemstilling er: Hvordan ivaretar UH kravet om det doble formålet i statlige tilskuddsordninger?

Studien skal benytte en kvalitativ tilnærming, basert på semistrukturerte intervju med UH-ansatte i koordinatorstilling eller liknende knyttet til tilskuddsordningene. Intervjuene er tenkt å belyse hvordan den organisatoriske læringen skjer i den enkelte UH-institusjon, hvor rutiner og strukturer er sentrale. En mulig implikasjon slik vi ser det kan være innsikt i hvordan det arbeides med kvalitetsutvikling i barnehagelærerutdanningen. Kunnskap om UH-institusjoners organisatoriske læring vil også kunne være verdifullt i et overføringsperspektiv som vil kunne komme hele UH-sektoren til gode.

Med hjelp av Pentagonmodellen (Scheifloe, 2019) analyseres hvordan disse institusjonene bruker tilskuddsordningene som verktøy for organisatorisk læring. Prosjektet har til hensikt å utforske hvordan UH-sektoren kan utvikles videre som en lærende organisasjon i møte med slike statlige tilskuddsordninger, og skrives inn i konferansens deltema Barnehagekvalitet i policydokumenter og planer.

Nøkkelord: barnehagekvalitet, tilskuddsordning, organisatorisk læring.

51

En nasjonell idé om forbedrad kvalitet møter en lokal førskolepraktik

Maria Fredriksson¹, Førsteamanuensis; Maria Olsson², Universitetslektor

¹Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger. ²Institutionen för kultur och samhälle, Högskolan Dalarna

Abstrakt

Studiens fokus är "Samverkan för bästa skola" (SBS), ett statligt initiativ för att stärka kvalitet och likvärdighet i svensk skola och förskola. SBS rör sig i spänningsfältet mellan statlig kontroll och lokalt ansvar (Adolfsson & Håkansson, 2021). Det är därför viktigt att undersöka hur förskolepersonal tolkar och hanterar SBS.

Syfte och problemformulering

Syftet är att fördjupa förståelsen av hur förskolepersonal skapar mening om och hanterar SBS i socioekonomiskt utsatta områden. Följande forskningsfråga adresseras:

- Hur framträder möjligheter och svårigheter i förhållande till omgivande villkor?

Teori

Analysen utgår från begreppet ideologiska dilemman (Billig, 1991) vilka identifierar motsättningar och skiftande positioner i utbildningssammanhang.

Metod

Semistrukturerade intervjuer har genomförts med tre rektorer, nio förskollärare och nio barnskötare på fyra förskolor. Analysen har identifierat teman kring som tolkats som ideologiska dilemman.

Preliminära resultat

Styrningen tycks under satsningens genomförande ha förskjutits från tydlig kontroll från den nationella skolmyndigheten till ökat lokalt inflytande. Deltagarna uppger att arbetet med språk, ansvarsfördelning och struktur har varit centralt. Rektorns roll framstår som avgörande men satsningen riskerar att bli personbunden.

Implikationer för teori och praktik

Resultatet visar hur komplex en nasjonell förbättringssatsning kan te sig i en lokal förskolepraktik. Genom satsningen tenderar ansvaret för en likvärdig förskola att förskjutas tillensilda förskolor, vilket kan motverka satsningens intentioner.

Koppling till konferenstemat

SBS som satsning är skattefinansierad för en höjd förskolekvalité. Hur denna satsning lyckas med sin intention i den lokala praktiken är därför både angeläget och kopplat till konferensens tematik.

C3

57

Studenters profesjonelle utvikling i praksisperioden - forstått i et dannelsingsperspektiv

Ingunn Sælid Sell, Førstelektor i pedagogikk; Heidi Østland Vala, Førstelektor i pedagogikk

Universitetet i Sørøst-Norge, Notodden

Abstrakt

Formålet med studien er å belyse danningens betydning for barnehagelærerstudenters utvikling som ledere gjennom problemstillingen: Hvordan kan barnehagelærerstudenters erfaringer med profesjonell utvikling som ledere i praksisperioden forstås i et dannelsingsperspektiv? Teoretisk ramme er profesjonell utvikling (Heggen, 2008; Eik et al., 2016), danning (Klafki, 2011) og profesjonell identitet (Heggen & Terum, 2013; Wittek, 2018). I utdanningen kvalifiserer studentene seg gjennom en kombinasjon av skolebasert undervisning og praksis i feltet. I profesjonsutdanning gir kunnskapen som tilegnes ofte ikke entydige svar, og studentene må utvikle selvstendig handlingskompetanse og evne til kritisk refleksjon, alene og i et profesjonsfellesskap (UHR-Lærerutdanning, 2018). Profesjonsdanning handler om kultur og identitet knyttet til profesjonen, og innebærer også etisk dannelse med vekt på holdninger og ansvar (UHR, 2011). Data er fra en kvalitativ studie med 14 gruppesamtaler og totalt 83 barnehagelærerstudenter. Undersøkelsen er godkjent av NSD/SIKT. Praksisperioden åpner for studenters utforskning av profesjonsutøvelsen fra ulike perspektiver, og studien viser at slik utforskning er sentralt for deres profesjonelle dannelsingsprosess. Studentene løfter fram teoretisk kunnskap som betydningsfullt for å øve på å begrunne beslutninger de tar som ledere. Flere studenter er redde for å skape uro i barnehagens praksis, men erfaringer med kompleksitet og dilemmaer i praksisperioden kan sees som viktige for å stimulere studenters profesjonsdanning. I tillegg viser studien at tillit, støtte og utfordring fra praksislærer og medarbeidere i praksisbarnehagen spiller en avgjørende rolle for studentenes dannelsingsprosess. Undersøkelsen kan være et bidrag til bevisstgjøring av danningens plass i utdanningen, og hvordan studenters profesjonelle utvikling som kommende ledere i barnehagen kan fremmes.

68

Hvordan engasjement og studievaner påvirker studenters oppfattede kompetanse i studentaktiv barnehagelærerutdanning

Oliver Thiel, professor; Signe Hanssen, høyskolelektor

Dronning Mauds Minne høgskolen for barnehagelærerutdanning, Trondheim

Abstrakt

Forskning på studentaktiv læring fremhever at engasjement er avgjørende for utvikling av kompetanse. Likevel er det fortsatt uklart hvordan engasjement og studievaner – som å forberede seg til undervisningsøktene – påvirker studenters oppfattede kompetanse over tid. Denne studien undersøker disse sammenhengene i norsk barnehagelærerutdanning ved en høyskole som bruker omvendt undervisning til å formidle barnehagematematikk.

Ved å bruke et kvantitativt longitudinelt design samlet vi inn data fra 350 studenter med en elektronisk spørreundersøkelse. Vi målte studentenes oppfattede kompetanse (Perceived Competence for Learning Scale, Williams, 2011), emosjonell engasjement, adferdsmotivasjon og aktiv medvirkning

(emotional, behavioral and agentic engagement, Reeve and Tseng, 2011) og studievevaner (Hanssen & Thiel, 2022) ved starten og slutten av studieåret og analyserte sammenhengene ved hjelp av en strukturligningsmodel. Resultatene viser at oppfattet kompetanse styrker emosjonelt engasjement, som indirekte fremmer atferdsmotivasjon og studentenes vilje til å forberede seg til undervisningen. Samtidig henger høyere oppfattede kompetanse sammen med å bruke mindre tid til å jobbe med pensum. Det tyder på at for høy mestringsstro kan redusere innsats. Studentenes aktive medvirkning og vilje til å forberede seg til undervisningen spiller en viktig rolle i å opprettholde oppfattet kompetanse.

Funnene understreker viktigheten av å fremme emosjonelt engasjement og aktiv medvirkning for å støtte studenters studievevaner og styrke deres kompetanse i et studentaktivt læringsmiljø. Barnehagelærerutdannere bør sette tydelige forventninger og gi tilbakemelding på nødvendigheten av forberedelse i en omvendt undervisning for å motvirke passivitet. Ettersom gode studievevaner er avgjørende i omvendte klasserom, bør undervisere gi veiledning i hvordan studentene kan jobbe effektivt med materiell før undervisningen.

77

Hvordan kan deltakelse i en kortvarig studentutveksling bidra til barnehagelærerstudenters sosialisering til yrket?

Elena Merzliakova, universitetslektor i pedagogikk

ILP/UiT, Alta

Abstrakt

Studien rapporterer funn fra et kortvarig studieopphold med et avgrenset tematisk søkelys på barns læring i barnehagen som en gruppe med andreårsstudenter ved en barnehagelærerutdanning fra Norge hadde i Russland. Problemsstillingen er: hvordan viser studenters uttrykk i egne tekster som er levert inn etter studieoppholdet, muligheter for utforskning av autoritative diskurser innenfor norsk barnehagepedagogikk? Datamaterialet består av 20 tekster til 11 andreårs barnehagelærerstudenter som har vært i tre dager på et studieopphold ved russiske barnehager og et universitet. En dialogisk tematisk analyse viser at studieoppholdet ga studentene mulighet for utforskning av fire autoritative diskurser. Det er diskurser om barns rett til medvirkning, barnehagens forhold til skolen, didaktisk planlegging og barns rett til unikhet og likeverd. Resultatene drøftes i lys av ideologisk becoming (Bakhtin, 2012) og tidligere forskning (de Wit & Deca, 2020; Constantinou et al., 2018; Isaksen & Olsen, 2023). Funnene viser at diskursene hos studentene blir utforsket gjennom å bli trukket i tvil, bli relatert til russisk kontekst og bli til studentenes indre overbevisende diskurser. Studien indikerer at oppgavespørsmål under oppholdet kan ha betydning for studentenes sosialisering til yrket. Implikasjonene av disse funnene understreker nødvendigheten av å ha et tydelig profesjonsfokus i oppgavene. Videre bør oppgavene oppfordre studentene til å vurdere det observerte og opplevde, samt å gjøre sine vurderinger tilgjengelig for Den andre som i en utdanningssammenheng kan være faglærere og medstudenter.

C4

4

Hvordan norske og japanske barnehager tar i bruk naturen

Abstrakt

I løpet av de siste 10 årene har jeg observert og intervjuet i både norske og japanske barnehager. Dette arbeidet begynte med da jeg kontaktet en japansk organisasjon som fokuserer på bruk av naturen i barnehagen. I 2016 fikk jeg og min kollega mulighet til å besøke tre japanske barnehager i Nagano. Senere, i 2018 og 2025, hadde jeg anledninger der fem japanske barnehagelærerutdannere og åtte barnehagelærere fikk besøke norske barnehager med betydelig fokus på utelek. De japanske deltakerne var ofte interesserte i hvordan og hvor ofte norske barnehager bruker naturen. Som tolk registrerte jeg spørsmål fra japanske deltakere og svar fra norske barnehageeiere/-lærere. Disse erfaringene har gitt meg mange tanker og ideer om pedagogisk praksis og tilnærminger i barnehagene.

Målet med denne studien er å sammenligne norske og japanske barnehager med fokus på bruk av naturen. Naturbasert barnehage er kjent for å være positiv til barns utvikling (f.eks. Johnstone et al. 2022). I denne etnografiske studien har jeg benyttet feltnotater og fotodokumentasjon fra 2016 og 2025 som empiri. I resultatdelen presenteres bilder fra japanske barnehager som viser hvordan en enkelt barnehage ser ut, hvordan den er organisert både inne og ute, og hvordan de bruker naturen. Foreløpig analyse indikerer at relativt like aktiviteter, både inne og ute, ble observert i norske og japanske barnehager. Barna er engasjerte i å utforske småkryp og viser interesse for aktiviteter som balansering og hopping fra høyde. Barnehagelærere har imidlertid forskjellige tilnærminger, spesielt når det gjelder HMS.

8

Et vitensenters rolle i et samskapende prosjekt for barns nysgjerrige utforskning

Astrid Wara¹, Vitensenterpedagog; Veronica Bergan², Førsteamanuensis

¹Nordnorsk vitensenter, Tromsø. ²UiT Norges arktiske universitet, Tromsø

Abstrakt

Personalet i barnehagen skal ifølge rammeplanen støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Det finnes mye litteratur, for eksempel lærebøker, som eksemplarisk beskriver hvordan barnehagelærere kan drive naturfaglige utforskning sammen med barn. Likevel viser vår erfaring fra å drive utforskning i barnehagen at personalet ofte har lite kunnskap om hvordan de kan gjøre dette i praksis. Våre erfaringer støttes også i forskning (Chen et al., 2022; Lynngård, 2015; Oppermann et al., 2021; Torquati et al., 2013). Vi har undersøkt hvilken rolle et vitensenter har hatt i samarbeidsprosjektet «Arctic Frontiers Science for Kids» for å støtte barns nysgjerrige utforskning i barnehagen. Datamaterialet består blant annet av prosjektdokumenter, feltnotater og intervjuer av personalet i barnehagen som har deltatt i prosjektet. Personalet opplever vitensenterets rolle som ekstern prosessleder og kunnskapsformidler som en viktig støtte og en kilde til bevisstgjøring i barnehagens arbeid med å følge opp barns nysgjerrige utforskning i en travel hverdag. Analysen av intervjuene viser videre at vitensentrets prosjektledelse har bidratt til at personalet opplever 'Felles inspirasjon og engasjement', 'Utforskende og lek-baserte læreprosesser', samt 'Forpliktende deltakelse og samarbeid'. Vi drøfter muligheter og utfordringer med i å innhente ekstern ekspertise for samskaping i barnehagen – spesielt med tanke på å drive naturfaglig utforskning på barnas egne

premisser. Vår forskning og utvikling bidrar med empiri og innsikt i hvordan man kan i praksis kan legge til rette for utforskende og samskapende prosesser i barnehagen.

45

Balansen mellom barnas og voksnes initiativer i naturlek

Tor Smedsrud, Stipendiat

Universitetet i Stavanger/Stiftelsen Kanvas, Stavanger/Oslo

Abstrakt

Prins et al., (2022) hevder at kvaliteten på naturlek styrkes ved at barnas og voksnes initiativer balanseres i fantasifulle og utforskende utendørsaktiviteter. Jeg var interessert i å finne ut av hvordan denne balansegangen kommer til uttrykk i norske naturbarnehager. Derfor gjorde jeg feltnotater basert på observasjoner av lek og samtaler med personalet i tre barnehager mens de var på tur i naturmiljø over en periode på to måneder. Ved å analysere datamaterialet tematisk fant jeg ut at barna involverer små steiner, kongler, pinner, kull, insekter og frosker i stillesittende lek, og de løper, klatrer, gjemmer seg og hopper i fysisk aktiv lek. Ifølge personalet liker barna å leke selvstendig i naturmiljø, og de finner lekemuligheter på egenhånd. Personalet aktualiserer likevel naturens muligheter (affordances) gjennom å komme med korte forslag og kommentarer som oppmuntrer til fantasi og læring i stillesittende lek. De blir også med i fysisk aktiv lek på barnas premisser, ofte ved å late som om de er noe farlig barna må kjempe mot eller flykte fra. Personalet aktualiserer samtidig lekemuligheter indirekte ved å tilby materiell og utstyr som kan forbedre barnas lek i naturmiljø. De godtar i stor grad innholdet i barnas lek, og avstår fra å gripe inn, selv når leken utfordrer deres egne holdninger, for eksempel med hensyn til lek med smådyr og spisse pinner. Funnene reiser spørsmål og innsikter som praktikere og forskere som arbeider med kvaliteten på naturlek i barnehagen kan vurdere og prøve ut.

C5

37

Barnehagekvalitet og barns trivsel i barnehagen

Symposium

Ledet av Thomas Moser, Professor
Læringsmiljøsenteret, UiS, Porsgrunn

Innledning

Med utgangspunktet i aktuell pågående forskning vil dette symposium presentere ny forskningsbasert kunnskap som bidrag til en bedre forståelse av relasjonen mellom barnehagekvalitet og barns trivsel. Denne økende oppmerksomheten på barns subjektive trivsel gjenspeiles også i en betydelig økning i vitenskapelige publikasjoner siden tidlig på 2000-tallet (Casas, 2019; Stoecklin, 2021). Det er i den forbindelse verdt å merke seg at norsk barnehageforskning har vært (og er) en vesentlig bidragsyter til denne utviklingen (Moser et al., 2025).

Nyere litteraturoversikter indikerer at kvaliteten på interaksjoner mellom barn og personalet i barnehagen (Ragni et al., 2021), hvordan personalet legger til rette for barns læring og utvikling (Thieme et al., 2022), samt kvaliteten på innendørs og utendørs fasiliteter (Herr et al., 2021) er

45

faktorer som påvirker barns trivsel. Videre har betydningen av gode relasjoner med jevnaldrende blitt særlig understreket av nordisk forskning (Koch, 2016, 2023; Nergaard, 2019; Puroila et al., 2012; Sandseter & Seland, 2017; Seland et al., 2023; Sivertsen & Moe, 2022).

I symposiets første bidrag presenteres funn fra en kunnskapsoversikt og nordisk primærforskning til temaet barns trivsel i barnehagen med et særlig blikk på resultatenes betydning for barnehagekvalitet. Det andre bidraget belyser spesifikt personalets rolle og betydning for å forstå og fremme barns trivsel. I tredje bidraget presenteres nye data om sammenhengen mellom barnehagekvalitet og barns trivsel med særlig vekt på å (a) systematisk registrere avdelingens kvalitet og trivsel i barnehagens hverdag (mulighetsstudie) og (b) en komparativ diskusjon av funnene basert på funn fra KUMBA prosjektet som også er generert med Trivselsmonitoren.

Barns trivsel og krav til barnehagens kvalitet – en systematisk kunnskapsoversikt over nordisk forskning

May Irene Furenes Klippen, Førsteamanuensis; Ragnhild Lenes, Førsteamanuensis; Thomas Moser, Professor

Læringsmiljøsentret, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Denne presentasjon baserer seg på en kunnskapsoversikt (Moser, m.fl. 2025) som del av prosjektet *Barns Trivsel i Barnehagen*, finansiert av Utdanningsdirektoratet. Den systematiske gjennomgangen av nordisk forskningslitteratur baserer seg metodisk på PRISMA retningslinjene (Page et al., 2022). Søket etter nordisk forskning i internasjonale og nordiske databaser (ERIC, Scopus, NB-ECEC) ga 485 treff som etter screeningprosessen resulterte i 35 publikasjoner som oppfylte inklusjonskriteriene. Analysen av disse 35 nordiske studiene skal gi svar på to forskningsspørsmål, (1) hvordan trives barn i barnehagen og hvordan opplever og forstår de trivsel og (2) hva kjennetegner barnehagemiljøer hvor barn opplever høy trivsel. Resultatene av gjennomgangen indikerer at barns trivsel i barnehagen er mangesidig og omfatter lykke, livstilfredshet og mental helse. Flere viktige faktorer ble identifisert som påvirkende for denne trivselen, blant annet muligheter for selvstyrt lek, positive sosiale relasjoner, autonomi, et støttende fysisk miljø og engasjert personale. Studien understreker viktigheten av å skape barnehagemiljøer som støtter barns autonomi, deltakelse og positive sosiale interaksjoner. Å få mer forskningsbasert kunnskap om barns perspektiver på og særlig deres forståelse av trivsel vil styrke deres muligheter til å påvirke sine daglige aktiviteter og interaksjoner med barn og personale. Forhold som anses som avgjørende for å fremme deres trivsel. Innsiktene fra denne gjennomgangen har betydning for barnehagepersonalets tilrettelegging av barnas hverdag og for å peke på fremtidig forskningsbehov.

«Det knyter seg litt i magen» -Barnehagelæreres perspektiver på vurdering av barnas trivsel i barnehagen

Pia Paulsrud, Ph.d.-kandidat / Fag- og kvalitetsdirektør

Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning / Espira

Abstrakt

Mål og problemstilling

Kvalitet i barnehagen er tett knyttet til etterlevelse av styringsdokumenters mål og krav (Gotvassli, 2021). Barnehagelæreres vurderingsarbeid har vært vektlagt helt fra den første rammeplanen, men likevel møtes vurderingsbegrepet ofte med kritiske holdninger hos barnehageansatte (Eik & Steinnes, 2016; Urban et al. 2022). Denne studien er en del av mitt doktorgradsarbeid og målet er å utforske barnehagelæreres perspektiver på vurdering av barnas trivsel i barnehagen.

Teori og metode

Studien er inspirert av Goodlads (1979) læreplanteoretiske begrepsapparat hvor den komplekse veien fra styringsdokumenter til pedagogisk praksis blir tydeliggjort og begrepsfestet. Det er gjennomført tre fokusgrupper med 14 barnehagelærere fra 12 barnehager. Analysearbeidet har en hermeneutisk tilnærming (Moules et al., 2015). Gjennom systematiske og gjentakende fortolkninger blir deltakernes beskrivelser av vurderingsarbeidet til ny kunnskap om barnehagelæreres vurdering av barnas trivsel.

Resultater og implikasjoner for teori og praksis

Barnehagelærerne gir uttrykk for at de er både usikre og ambivalente i møtet med vurderingsbegrepet. De vurderer vanligvis barnas trivsel gjennom daglige observasjoner og samspill, men de strever med å sette ord på slik uformell vurderingspraksis. Mer systematiske tilnærminger virker enklere å beskrive, og til tross for negative oppfatninger, erfarer barnehagelærerne mange fordeler ved å bruke slike. Barnas egne perspektiver på trivsel blir imidlertid i liten grad løftet frem i barnehagelærernes erfaringsutvekslinger. Studien bidrar til en diskusjon om kompleksiteten i vurderingsbegrepet og den understreker betydningen av å bruke varierte tilnærminger når barnas trivsel skal vurderes i barnehagen.

Barnehagekvalitet og barns trivsel i hverdag

Børge Moe¹, Førsteamanuensis/Konstituert instituttleder; Pia K. Halvorsen², Barnehagefaglig rådgiver; Rasmus Kleppe², Forsker og rådgiver; Ragnhild Lenes³, Førsteamanuensis; Thomas Moser³, Professor, Mads Olsen³, Rådgiver

¹Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning. ²Stiftelsen Kanvas.

³Læringsmiljøseneteret, UiS.

Abstrakt

Rammeplanen tydeliggjør at barnas trivsel skal vurderes jevnlig som en del av det rutinemessige kvalitetsarbeidet i barnehagen (Utdanningsdirektoratet, 2017). Det eksisterer ulike observasjonsverktøy som barnehagelærere kan benytte til å vurdere barns trivsel, men det er imidlertid usikkert hvor godt disse samsvarer med barnas egne erfaringer, synspunkter og subjektive trivsel.

Denne presentasjonen er basert på første analyser i arbeidspakke 3 i prosjektet Barns Trivsel i barnehagen, en *Mulighetsstudie – Hvordan trives barn i barnehagen og hvordan kan barns trivsel undersøkes i barnehagehverdagen som del av det rutinemessige kvalitetsarbeidet?* Disse første resultatene diskuteres i dialog med funn av en psykometrisk validering av Trivselsmonitoren (DMMH, Børge Moe m.fl., submitted).

Det ble brukt to ulike verktøy for å vurdere barnehagekvalitet, henholdsvis det digitale analyse- og observasjonsverktøyet for kvalitetsutvikling i norske barnehager *En bedre barnehage for alle* (EBBA)

og *Leiden Inventory for the Child's Well-Being in Day Care* (LICW-D). Funnene fra trivselsmålingene i de to prosjektene vil sammenlignes og utforskes i sin relasjon til funnene til de respektive instrumentene for kvalitetsmålinger.

I denne mulighetsstudien ønsker vi å undersøke sammenhengen mellom hvordan barns subjektive trivsel (målt med den reviderte Trivselsmonitoren (EQUAL Child) samsvarer med barnehagelæreres vurderinger (målt med henholdsvis LICW-D og EBBA). Vi vil benytte kvantitative data fra 404 barn samlet inn gjennom forskningsprosjektet KUMBA (Kvalitetsutvikling gjennom medvirkning i barnehagen) og data fra 235 barn samlet inn i 14 Kanvas barnehager.

Parallellsesjon D

Program for parallellsesjon D

Torsdag 23. oktober 2025, kl. 10.00 – 11.00

D1	Rom: Energy hall 1	Ledet av Joakim E. Hansen
20	Elisabeth R. Filbrandt Anne-Lene Alhaug Joakim E. Hansen; Nina-Therese Risheim; Raymond Lundquist	Tid og rom satt av til samskapingsprosessen i barnehagebasert kompetanseutvikling
41	Lise Hannevig Elin Birgitte Ljunggren Gerd Sylvi Steinnes	Kapasitet for kvalitet – hvilken kapasitet? En kvantitativ studie av norske barnehageansattes vurderinger av organisatorisk kapasitet
90	Lars Gulbrandsen Thomas Moser Øyvind Munthe Joakim Evensen Hansen Olav Kasin	Barnehagelærere – yrkesgruppen som igjen begynte å slutte
D2	Rom: Energy hall 3	Ledet av Ragnhild Lenes
6	Tina Binfield-Skøie	Barns omsorgshandlinger i barnehagens overganger
11	Elisabeth Bjørnstad Ingrid Midteide Løkken Elin Reikerås Ove E. Hatlevik	Forholdet mellom sosiale ferdigheter i barnehagens småbarngrupper og senere regneferdigheter.
36	Marianne Ree Ida Sjørso Frida Vennerød-Diesen	Barns opplevelse av trivsel i barnehagen
D3	Rom: Consentrare	Ledet av Tuula Sarvas Skarstein
33	Hanne Værum Sørensen Lea Ann Christenson	Pedagogical quality in Nature Kindergarten – children's pockets of freedom
58	Barbara Maria Sageidet	Lek i sandkassen – naturfag, inkludering og bærekraftig utvikling
82	Tuula H. Sarvas Skarstein Frode Skarstein	Early childhood student teachers' thoughts and feelings about the ocean and its future

D4	Rom: Share 1	Synleggjering og utfordring av tatt-for-gitte praksisar i barnehagelærerutdanninga Symposium ledet av Liv Torunn Grindheim
27	Aihua Hu Torunn Herfindal Kamal Prasad Acharya	Working hours, working realities: A study of teacher educators' use of working hours
	Margareth Eilifsen	Å mestre kunsten å sjonglere mellom ulike arbeidsoppgaver i barnehagelærerutdanningen
	Liv Torunn Grindheim	Kunne det vore høve til kollektiv, altruistisk, profesjonell utvikling blant tilsette i barnehagelærerutdanninga?
D5	Rom: Share 2	Kvalitet med kunstfagene i barnehagelærerutdanningen Symposium ledet av Tiri Bergesen Schei
56	Tiri Bergesen Schei	Hva slags kvaliteter kan ligge i kunstfaglige metoder?
	Ingrid Skarprud Gro Merete Eide	Kunstfagleg utforskning som prosess- verkstadstenking i utvikling
	Elin Eriksen Ødegaard	Revitalisering av kunstfagene i barnehagelærerutdanningen - En nøkkel til uttrykks- og handlingskompetanse?

Abstrakt parallellsesjon D

D1

20

Tid og rom satt av til samskapingsprosessen i barnehagebasert kompetanseutvikling

Elisabeth R. Filbrandt¹, Universitetslektor; Anne-Lene Alhaug², Barnehagerådgiver; Joakim E. Hansen¹, Førsteamanuensis; Nina- Therese Risheim², Barnehageleder; Raymond Lundquist³, daglig leder

¹Nasjonalt Lesesenter, UiS, Stavanger. ²Ringsaker kommune, Brumunddal. ³Stavsberg barnehage, Furunes

Abstrakt

Formålet med studien er å undersøke hvordan barnehagebasert kompetanseutvikling som initieres og ledes på kommunalt nivå erfares og vurderes som relevant for felles kunnskapsutvikling og

utvikling av egen pedagogisk praksis i barnehagen. I følge Folkvord et.al (2017) kan etablerte tradisjoner med UH som tilbyder og barnehagene som mottaker utfordre utviklingsarbeidet i partnerskapet. Å gi rom for at praksis teller som kunnskap kan bidra til å styrke broen mellom teori og praksis og stimulere til felles læring (Gutierrez, 2008). Bakgrunn for studien er et utviklingsarbeid i partnerskap mellom Ringsaker kommune og Nasjonalt lesesenter som har vært organisert rundt tre læringsarenaer: arbeid med nettressursen «Språkløyper», felles fagdager og digital barnehagebasert veiledning (DBV). Sammen danner de tre læringsarenaene grunnlag for samskapningsprosesser der felles kunnskapsutvikling tar utgangspunkt i barnehagenes praksiser og utfordringer. Studiens problemstilling er: hvordan vurderer barnehagene digitalt barnehagebasert veiledning som relevant for felles kunnskapsutvikling og utvikling av egen praksis? For å undersøke dette ble det gjennomført en spørreskemaundersøkelse med styrere og pedagogiske ledere i barnehagene som deltok i utviklingsarbeidet (n=60). Dataene fra spørreundersøkelsen ble analysert deskriptivt. Resultatene fra studien viser at ansatte er generelt positive til de tre læringsarenaene; Språkløyper, fagdager og DBV, med mest variasjon i vurderingen av DBV. Videre viser resultatene at gjennom DBV får barnehagene mulighet for å løfte frem viktige problemstillinger, rom for medvirkning, og et utgangspunkt for videre diskusjoner i barnehagen. Studiens funn bidrar til å gi kunnskap om hvordan partnerskap kan støtte barnehagenes kapasitetsbygging, samtidig som barnehagenes posisjon som partner i utviklingsarbeidet styrkes.

41

Kapasitet for kvalitet – hvilken kapasitet? En kvantitativ studie av norske barnehageansattes vurderinger av organisatorisk kapasitet.

Lise Hannevig¹, Førstelektor; Elin Birgitte Ljunggren², Førsteamanuensis; Gerd Sylvi Steinnes³
Professor

¹Universitetet i Sørøst-Norge, Drammen. ²Dronning Mauds Minne Høgskole, Trondhjem. ³Høgskolen i Volda, Volda

Abstrakt

Kapasitetsbygging for å forbedre kvaliteten i barnehagesektoren har fått økt oppmerksomhet på både nasjonalt og internasjonalt nivå (OECD, 2021). I Norge har myndighetene prioritert kompetanseutvikling gjennom omfattende reformer. Det finnes imidlertid lite forskning som undersøker hvordan ansatte selv vurderer de organisatoriske kapasiteter som påvirker barnehagens kvalitet. Vi utforsker i dette paperet hvordan ansatte i norske barnehager vurderer egen kompetanse og bemanning som nøkkelfaktorer for kvalitet i barnehagene.

Studien bygger på tidligere forskning om kapasitet og kvalitet i barnehagesektoren (Steinnes, 2014; Omdal & Roland, 2020) og anvender rammefaktorteori (Lundgren, 1972) som teoretisk perspektiv. Undersøkelsen er gjennomført innenfor et fortolkende forskningsparadigme og med en sosialkonstruktivistisk tilnærming. Et kvantitativt datasett (N=1059) som inkluderer svar fra åpne spørsmål fra en nasjonal spørreundersøkelse er analysert. Studiens deltagere er barnehagelærere og øvrig personale. Undersøkelsen var frivillig, med informert samtykke og garanterte anonymitet for deltakerne.

De kvantitative funnene indikerer at personalet vurderer egen kompetanse som god, med unntak av lederkompetansen blant barnehagelærerne. Et flertall oppgir at sykefravær, pedagogisk personalnorm og høy turnover blant ansatte påvirker det pedagogiske arbeidet negativt.

Fritekstsvarene peker særlig på utfordringer knyttet til mangel på bemanning. Foreløpige analyser tyder på at eksisterende politiske tiltak i varierende grad adresserer behovene i sektoren. Studien diskuterer derfor oppmerksomheten på kompetansereformer som kapasitetsbygging i lys av utfordringene knyttet til kvalitet i norske barnehager. Studien kan informere videre policyutforming på barnehageområdet.

90

Barnehagelærere – yrkesgruppen som igjen begynte å slutte

Thomas Moser¹, professor; Øyvind Munthe¹, rådgiver; Joakim Evensen Hansen², 1.amanuensis; Olav Kasin³, førstelektor; Lars Gulbrandsen⁴, forsker 1,

¹Læringsmiljøsentret, UiS. ²Lesesenteret, UiS. ³Institutt for barnehagelærerutdanning, OsloMet.

⁴Velferdsforskningsinstituttet NOVA, OsloMet.

Abstrakt

Mål og problemstilling

Dette prosjektet vil bidra med et empirisk kunnskapsgrunnlag for å møte utfordringer med bemanningssituasjon i norske barnehager. Forskningsspørsmål:

- 1) Hvilke barnehagelærerutdannete velger å jobbe i barnehage, hvem blir værende og hvem slutter?
- 2) Hvilke barnehagelærere og andre ansatte har tatt videreutdanning, hva slags utdanning og hvilke konsekvenser hadde videreutdanningen for deres yrkesvalg og yrkesdeltakelse?
- 3) Hvilke barnehagelærere har tatt eller påbegynt en masterutdanning etter 2012 og hvor har denne utdanningen ført dem videre?

Teori

Den profesjonsteoretiske forankringen vektlegger hvordan oppnåelse av samfunnsmessig mål er avhengig av profesjonell kompetanse, profesjoners rolle som kunnskapsforvalter og deres grad av jurisdiksjon og autonomi i tjenesteproduksjon.

Metode

Ved hjelp av en kobling av registerdata fra SSB følges alle personer født i 1945 eller senere som har utdannet seg til barnehagelærer fram til og med 2023 (n=77.304) og som har jobbet i barnehage minst ett år.

Resultater

Første analyser indikerer at en stadig lavere andel nyutdannede velger å jobbe i barnehage, sammenliknet med utviklingen før 2012. Jobbstabiliteten blant barnehagelærere er redusert mellom 2012 og 2023. Nedgangen i studenttall (drøyt 1000 mellom 2021 og 2023), har i 2023 ennå ikke påvirket antall nye barnehagelærere. 19,4% av barnehagelærerne som i 2023 er ansatt i barnehagen har tatt master eller hovedfag. På grunnlag av pågående differensierte analyser vil vi presentere flere funn som svarer på forskningsspørsmålene.

Implikasjoner for teori og praksis

Et forskningsbasert kunnskapsgrunnlag for bakgrunnen for svekket rekruttering til barnehagelærerstudium og hvorfor flere barnehagelærere vurderer å slutte i jobben er en viktig forutsetning for å møte de aktuelle utfordringene både når det gjelder videre forskning, utdanning og politikkutforming.

D2

6

Barns omsorgshandlinger i barnehagens overganger

Tina Binfield-Skøie, Stipendiat

Universitetet i Agder, Kristiansand

Abstrakt

Denne studien Denne studien peker på barns bidrag av omsorgshandlinger i overganger innad i barnehagen. Studiens formål tar sikte på å vise hvordan barn på ulikt vis har betydning for hverandres opplevelse av tilhørighet i overgangsperioder.

Den etnografiske studien fulgte tretten barns overgang mellom avdelinger i to norske barnehager. Analysen er inspirert av Dreier's (2019) neksuser av sosiale praksiser og tar utgangspunkt i barns relasjonelle handlinger i det institusjonelle fellesskapet. Det teoretiske konseptet om tilhørighet (Yuval-Davis, 2011) bidrar med innsikt i barns emosjonelle tilhørighet og identifikasjon som deltaker i barnefellesskapet. Studien gir innsikt i hvordan barns omsorgshandlinger kan bidra til barns muligheter for tilhørighet i overgangen mellom avdelinger.

Foreløpige funn peker på *barns omsorgshandlinger* i lek der barn bidrar til andre barns inkludering i lek. Barns omsorgshandlinger bidrar til at barn viser *solidaritet med hverandre* gjennom bekreftelser av vennskap og markeringer av fellesskap mellom barn. Mens de to første funnen peker på aktive handlinger der barn er sammen om noe felles, for eksempel lek, trekker studien fram betydningen av *fysisk nærhet* som medvirkende til etablering av tilknytning mellom barn i overgangsperioden. Den fysiske nærheten handler blant annet om hvordan barn reagerer på andres gråt eller nærheten av kropper.

Sentralt for denne studien, er at omsorgshandlingene mellom barn som trekkes fram i denne studien ofte ikke blir sett av ansatte eller er utenfor situasjoner der ansatte er til stede. Dermed bidrar studien til å gi innsikt i hvordan barns relasjoner kan være et viktig bidrag for kvaliteten i barnehagens overgangspraksiser.

11

Forholdet mellom sosiale ferdigheter i barnehagens småbarngrupper og senere regneferdigheter

Elisabeth Bjørnstad¹, Professor; Ingrid Midteide Løkken², Førsteamanuensis; Elin Reikerås³, Professor; Ove E Hatlevik¹, Professor

¹OsloMet, Oslo. ²BI Handelshøyskolen, Oslo. ³Institutt for Barnehagelærerutdanning, Filiorum, Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Målet med denne artikkelen er å undersøke forholdet mellom sosiale ferdigheter og senere regneferdigheter. Forskningsspørsmålet er Hvilke sosiale ferdigheter ved 3 års alder predikerer senere regneferdigheter ved 10 års alder? Forskning peker på at barnehagebarns sosiale ferdigheter er viktig for og relatert til tidlige regneferdigheter (Mackintosh & McCoy, 2019). Spesielt ser det ut til at det å kunne regulere egen atferd, følelser og behov et viktig aspekt av sosial kompetanse, som kan

relateres til matematiske ferdigheter senere i skolen (Lenes et al., 2020). Forskingen er mer utydelig på andre områder av sosiale ferdigheter (e.g., Gallindo & Fuller, 2010). Deltakerne er 1056 barn fra Gode Barnehager for Barn i Norge (GoBaN)- prosjektet, som har et longitudinelt design og følger barna fra de går i barnehagens småbarnsgrupper til 5 trinn i skolen. Sosiale ferdigheter er målt med Lamer Social Competence Scale (LSCP), og regneferdigheter er målt med nasjonal prøve i regning. Resultatene viser en positiv sammenheng mellom det å kunne regulere egne behov, atferd og følelser i barnehagen og senere regneferdigheter. Resultatene avdekker ingen direkte sammenhenger mellom selvheldelse-, empati og rolletaking-, lek eller prososial atferd i barnehagen, og senere regneferdigheter i skolen. Sammenhengen mellom det å kunne regulere egne følelser, atferd og behov og senere regneferdigheter indikerer at barnehagen har stor betydning for å støtte barna i deres utvikling. Videre forskning bør undersøke indirekte effekter av sosiale ferdigheter på senere regneferdigheter.

36

Barns opplevelse av trivsel i barnehagen

Marianne Ree¹, Førsteamanuensis; Ida Sjursø¹, Førsteamanuensis; Frida Vennerød-Diesen², Førsteamanuensis

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger. ²Nifu, Oslo

Abstrakt

Det finnes få studier som undersøker små barns egne opplevelser og forståelse av trivsel (Fane mfl.2020; Stoecklin,2021). Denne studiens formål er å få innsikt i 2 og 5 åringers opplevelser av trivsel i sin barnehagehverdag, og problemstillingen er: Hva trer frem som sentralt for barns trivsel i barnehagen med utgangspunkt i barns handlinger og beskrivelser? Tilnærmingen er kvalitativ og basert på feltarbeid i tre barnehager der dialogiske samtaler med 2-åringer og 5-åringer, samt observasjoner fra ulike hverdagssituasjoner er gjennomført.

Studien er plassert innenfor et nyere utviklingspsykologiske paradigme, og vi tar utgangspunkt i en subjektiv forståelse av trivsel basert på Seligmans (2011) PERMA modell som rammeverk for fortolkning. Studien er registrert og godkjent av Norsk tjenesteorgan for utdanning og forskning (SIKT). Etske retningslinjer er ivaretatt..

Resultater fra analysen tyder på at relasjoner, medvirkning og strukturer/organisering er sentrale dimensjoner for barns opplevelse av trivsel. Analysen viser også at barnas opplevelse av trivsel ikke er konstant, men at det mer omhandler selve situasjonen/aktiviteten og tryggheten til både andre barn og ansatte som møter dem på en anerkjennende måte der de blir sett og hørt, og opplever seg selv som viktige bidragsyttere.

Denne studien bidrar til innsikt i 2 åringer og 5-åringer beskrivelser og uttrykk for trivsel i deres barnehagehverdag. Dette er innsikter som vil være av betydning både teoretisk og praktisk ved at den synliggjør trivsel fra barns perspektiver, noe som i liten grad er utforsket både internasjonalt og nasjonalt (Moser et al., 2025).

Nøkkelord: trivsel; barns perspektiv; barnehage;2-åringer og 5-åringer

D3

33

Pedagogical quality in Nature Kindergarten – children’s pockets of freedom

Hanne Værum Sørensen¹, Associate Professor, PhD; Lea Ann Christenson², Professor

¹VIA University College, Aarhus, Denmark. ²Towson University, Maryland, US

Abstract

The pedagogical quality in several Early Childhood Education and Care-institutions in Denmark and US are assessed with the Early Childhood Environment Rating Scale, ECERS-3 (Harms; Clifford & Cryer, 2015).

ECERS-3 claims to offer a global definition of pedagogical quality, relying on three hours of observation, centered on the educational environment; children’s health and safety, with no focus on children’s curious investigations of natural objects, birds, insects etc., and their acquisition of strong motor-control, self-confidence, and ability to play and explore across gender and age.

Applying a dialectic perspective on the pedagogical quality we initiated a collaborative case study, doing participatory observations, and having conversations with children and pedagogues to investigate how playing and exploring in nature contributes to children’s development of critical thinking skills, self-efficacy and cooperation with other children and social-emotional well-being.

Our research question is: How can the pedagogical quality in nature-kindergarten be assessed in its own right?

With a cultural-historical research approach we performed our empirical work in nature-kindergartens in Denmark and in the US to study the pedagogical quality not limited to the ECERS-standards, but as a phenomenon situated in the actual cultural-historical context. Preliminary findings reveal that the pedagogical practices and possibilities for all children in nature-kindergartens appear to be more inclusive and supportive, including children in vulnerable positions.

We predict our empirical work can illuminate how nature pedagogy provides authentic ways for children to discover problems and solutions related to sustainability which leads to strengthening their cognitive, social, and emotional competences.

58

Lek i sandkassen – naturfag, inkludering og bærekraftig utvikling

Barbara Maria Sageidet, Professor

Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Foredraget vil belyse hvordan bruk av det jordfaglige potensialet i sandkassens lek kan fremme læring, inkludering, og utvikling av ulike kompetanser for et mer bærekraftig samfunn. Studien omhandler den naturfaglige delen av et tverrfaglig bokkapittel med ulike perspektiver på en praksisfortelling (Meland, Esmaeeli & Sageidet, 2025). Sand og jord er viktige ressurser for mange av bærekraftmålene (Keesstra et al., 2016; United Nations, 2015) som for eksempel mål 15 (livet på land), mål 2 (utrydde sult) og mål 13 (stoppe klimaendringene). Innenfor et sosiokulturelt læringssyn

bygger barnas praksisnære erfaringer på deres tidligere erfaringer og nye læringssituasjoner i sosialt fellesskap, og har stor betydning for utvikling av interesser, kunnskaper og ferdigheter senere i livet (Lave & Wenger, 1991; Vygotskij, 2001). I fellesskap kan barn utforske naturen og bli kjent med sitt eget økologisk og globalt medborgerskap (Heggen et al., 2019; Sageidet & Bergersen, 2024). Innenfor narrativ relatert metode, analyserer studien en praksisfortelling i lys av teori (Halmrast, Taarud & Østerås, 2013) for å skape sammenheng mellom teori og praksis i barnehagen. Mens resultatene fra den påfølgende tverrfaglige analysen omtales i Meland, Esmaeeli & Sageidet (2025), sammenfattes her naturfaglige funn og implikasjoner: Sand og jord utgjør kjente felles referanser for barn på tvers av land og kulturer, by og land. Når barnehagelæreren tar utgangspunkt i hvert enkelt barns premisser, inkludert naturfaglige erfaringer og språkkressurser relatert til f.eks. sand, så kan inkluderende leke- og læringsfellesskap fremmes utover faglige, språk-, sosiale og kulturelle grenser, og barna kan sammen fremme bærekraftighet som globale og lokale medborgere.

82

Early childhood student teachers' thoughts and feelings about the ocean and its future

Tuula H. Sarvas Skarstein, Førsteamanuensis; Frode Skarstein, Førsteamanuensis

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norge

Abstract

In both public discourse and education, environmental narratives about the ocean often emphasize catastrophe and loss around issues such as ocean warming, pollution and species decline. Such overwhelmingly gloomy vision of the future can lead to passivity and hopelessness rather than action. To encourage engagement, we need more optimistic, evidence-based visions of the future, built on stories of successful collective action and positive change. Reframing how we talk about ocean challenges is essential, particularly in education, where future visions are shaped and developed. This study is part of a larger project, which aims to explore ways to move from pessimism to constructive engagement for the oceans. The research question of the study was: What are early childhood student teachers' perceptions and concerns about the ocean's environmental future? A total of 118 students completed a survey containing both closed- and open-ended questions. Quantitative data were analyzed statistically, and qualitative responses through content analysis. Findings reveal that despite living near the coast, students spend little time at the sea and feel their knowledge about its environmental condition is limited. While most students expressed concern, only about half felt hopeful that the environmental challenges can be solved. Students emphasized the importance of more information about ongoing efforts and progress, collective engagement and policy action to foster hope and engagement. As future educators, their perspectives are important as they represent custodians of environmental engagement for future generations. The results have important implications for environmental and sustainability education within early childhood teacher education.

D4

27

Synleggjering og utfordring av tatt-for-gitte praksisar i barnehagelærerutdanninga

Symposium

Ledet av Liv Torunn Grindheim, Professor
Høgskulen på Vestlandet, Bergen

Innledning

Barnehagelærerutdanninga har stolte tradisjonar, men tydelege utfordringar. Som alle sosiale praksisar har utdanninga også tatt-for-gitt praksisar for eksempel når det gjeld bruk av arbeidstid og omfang og innhald av uformelle arbeidsoppgåver. Dessutan er det ei pågåande forventning om at lærarutdannarar skal vere profesjonelle oppdaterte utøvarar som har forskingsbasert kunnskap og driv med systematisk utvikling av eigen praksis til institusjonens og barnehagefeltets beste. Samtidig veks der fram globale trendar der utdanning blir redusert til evidensbasert praksisar med på førehand definert, målbart utbytte (Biesta, 2023). I ei slik tilnærming kan komplekse og samansette sosiale, økonomiske, institusjonelle og samfunnsmessig forhold bli reduserte til lærarutdannarar sin (manglande) individuelle kompetansar. Bygd på forståing av at kjennskap til eksisterande praksisar og kva system praksisane er innnevde i er svært relevant for å utbetre praksisar, vil presentasjonane i dette symposiet synleggjere og utfordre tatt-for-gitte praksisar i lærarutdanninga. Materialet byggjer på forskning frå eigen praksis forstått som kollaborativ autoetnografi (Cheng et al., 2013; Snow et al., 2023). I lys av Engström (1999) sin komplekse modell av et aktivitetssystem, kjem det fram korleis kontekstuelle krav, posisjonar og ressursar for arbeidet til lærarutdannarar skapar vilkår for individet sine handlingar i sitt «aktivitetssystem». Det trer fram tatt-for-gitte praksisar som kan utfordrast for å auke kvalitet i barnehagelærerutdanninga.

Working hours, working realities: A study of teacher educators' use of working hours

Aihua Hu^{1&2}, Associate Professor; Torunn Herfindal¹, Assistant Head of Department; Kamal Prasad Acharya¹, Associate Professor

¹Faculty of Education, Arts and Sports, Western Norway University of Applied Sciences (HVL).

²BARNkunne, HVL

Abstract

Teachers' time is a critical resource for education systems and a key input for student learning (Boeskens & Nusche, 2021). How teachers allocate their working hours affects the quality of education. Therefore, it is essential to study how teachers use working hours. This study aims to find how early childhood teacher educators use and experience of working hours to complete the tasks allocated to them. We use Engeström's (1999) Activity Theory as a framework for studying human practices, and time use is regarded as a fundamental prerequisite for (educational) practices. This case study employed collaborative autoethnography (Chang et al., 2013), in which people collect data from their own lives to visualize sociocultural contexts and understand society through that lens. Data are "slices" (self-reported activities and reflections in a day) and interviews with each other collected from early childhood teacher educators in a Norwegian university. Data are analyzed deductively using Engeström's Activity Theory. The results show that hours spent in the office are spent on finishing administrative tasks. Many experience working hours are often controlled by external events, and experience overload due to "jumping on urgent matters". It often requires personal time if one wishes to do anything beyond this. Although early childhood education is expected to be of high quality and research-based, the time pressure, including external and internal activities, influences work tasks, content, and the quality of education.

Å mestre kunsten å sjonglere mellom ulike arbeidsoppgaver i barnehagelærerutdanningen

Margareth Eilifsen, dosent

HVL

Abstrakt

For å svare på en kompleks barnehagelærerutdanning, har Kunnskapsdepartementet i de siste årene tildelt ekstra ressurser for å støtte institusjonene i å utvikle den tverrfaglige og krevende utdanningen.

Samtidig beskriver vitenskapelige ansatte i høyere utdanning en arbeidssituasjon der mange og sprikende arbeidsoppgaver fører til en fragmentering i arbeidet (Damsgaard et al, 2024). Det vises til at de ansatte står i et spenn mellom relasjonell profesjonsutdanning på den ene siden og økt administrativt arbeid på den andre siden. Erfaringene og opplevelsene beskriver svekket mulighet for kjerneoppgavene i profesjonsutdanningen, men det trengs mer forskningsbasert kunnskap om hvordan det er å arbeide i barnehagelærerutdanningen som en del av høyere utdanning. For å bidra med ytterligere kunnskap stiller jeg spørsmålet: Hvordan beskriver tilsette i barnehagelærerutdanningen formelle og uformelle utdanningspraksiser? Metoden for å svare på problemstillinga er kollaborativ auto-etnografi (Chang et al., 2013), der vi prøver å forstå menneskelig handlinger (praksis) i sitt eget sosiale og kulturelle fellesskap. Materiale er slice (N=15) til lærerutdannere, som er rapporterte aktiviteter fra en arbeidsdag og refleksjoner om det som skjedde denne dagen. Disse slice-ene, er tematisk analysert. I tillegg er materiale til analysen offentlige styringsdokument for utdanningen, arbeidsplaner og stillingsinstrukser. Alt materialet vil bli organisert ut fra aktivitetsmodellen til Engström (1999). Analysen viser sammenheng mellom planlagte arbeidsoppgaver og uforutsette hendelser og hvordan relasjonelt arbeid i uformelle utdanningspraksiser kan ha betydning for kvalitet i programmet.

Kunne det vore høve til kollektiv, altruistisk, profesjonell utvikling blant tilsette i barnehagelærerutdanninga?

Liv Torunn Grindheim, professor

HVL og BARNkunne

Abstrakt

Sjølv om barnehagelærerutdannarar ofte blir haldne ansvarlege for det faglege nivået til studentane, er det avgrensa merksemd på lærarutdannarane si profesjonelle utvikling (Cochran-Smith et al., 2020). Profesjonell utvikling blant personale er sett som sentral for å oppretthalde og auke kvalitet i barnehagelærerutdanninga. Eg spør difor: *korleis blir profesjonell utvikling av tilsette forstått, gjennomført og lagt til rett for, i barnehagelærerutdanninga?* Materiale for å svare på spørsmålet er henta frå forskning i eigen praksis blant 15 tilsette, forstått som kollaborativ autoetnografi (Chang, et al., 2013). Dei 15 representerer lektorar, amanuensisar, professorar, administrativt tilsette og mellomleiarar. Kvar deltakar lage ein dokumentasjon (ein slice) av kva dei hadde gjort ein spesifikk dag, og sine refleksjonar om det som skjedde den dagen (Snow et al., 2023). For å ytterlegare utvide innsikta i kvardagslivet til deltakarane, intervjuar deltakarane kvarandre i grupper på tre. I tillegg laga kvar deltakar en flip-grip-video der ein fortalte kvifor ein var lærarutdannarar. Analyse av materialet tar utgangspunkt i Engström (1999) sin komplekse modell av et aktivitetssystem. Det kjem fram at dei institusjonelle krava til individuell, formell, profesjonell utvikling er ein kontrast til dei involverte

personane sine altruistiske, kollektive interesse for å styrke studentar og kollegaer. Ein kan spørje om auka kompetanse blant personale krev institusjonelle føringar som i større grad vektlegg tillit, solidaritet og kollektive tilnærmingar for profesjonell utvikling.

References

Biesta, G. (2023). On being a teacher: How to respond to the global construction of teachers and their teaching. In M. Proyer, S. Krause & G. Kremsner (Eds.). *The making of teachers in the age of migration*. Bloomsbury.

Boeskens, L., & Nusche, D. (2021). Not enough hours in the day: Policies that shape teachers' use of time (OECD Education Working Paper No. 245). OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/15990b42-en>.

Chang, H., Ngunjiri, F.W. & Hernandez, K-A.C. (2013). *Collaborative autoethnography*. Left Coast Press.

Cochran-Smith, M., Grudnoff, L., Orland-Barak, L., & Smith, K. (2020). Educating teacher educators: International perspectives. *The New Educator*, 16(1), 5-24.

Damsgaard, H. L., Aurvoll, C., & Larsgaard, A. K. (2024). *Medaljen har også en bakside. Høyere utdanning sett innenfra – vitenskapelig ansattes erfaringer og refleksjoner* (HU-Viten).

Engeström, Y. (1999). Activity theory and individual and social transformation. In Y. Engeström, R. Miettinen, R-L. Punamäki-Gitai (eds). *Perspectives on activity theory* (pp. 19-38). Cambridge University Press.

Snow, J.L., Jacobs, J., Pignatosi, F., Norman, P., Rust, F., Yendol-Hoppey, D., ... & Warner, C. (2023). Making the Invisible Visible: Identifying Shared Functions that Enable the Complex Work of University-based Teacher Educators. *Studying Teacher Education* 19(3), 1-25.

D5

56

Kvalitet med kunstfagene i barnehagelærerutdanningen

Symposium

Ledet av Tiri Bergesen Schei, Professor
Høgskulen på Vestlandet, Bergen

Innledning

På dette symposiet vil vi løfte frem kunstfagenes rolle i dagens barnehagelærerutdanning, og diskutere hva slags kvaliteter som kan ligge i kunstfaglige metoder. De utforskende og skapende prosessene som foregår i blant annet formingsfaget viser hvordan kroppslige erfaringer skaper handlingskompetente studenter.

Tiri Bergesen Schei tar utgangspunkt i ulike forståelser av «Arts-based research» (ABR), og diskuterer hvordan kunstfaglige metoder kan styrke barnehagelærerutdanningens kunstfag, og barnehagelærerstudenters rolleforståelse og handlingskompetanse.

Så presenteres to forskningsstudier. Først Ingrid Skarprud, som med sin forskning i formingsfaget viser hvordan kunstneriske prosesser og materialspor gir innsikt i studenters og barns utforskinger.

Elin Eriksen Ødegaard går til historiske kilder om barnehage- og barnehagelærerutdanning, med særlig fokus på kunstfagene. Hun har analysert visuelle og skriftlige historiske data, og undersøkt

hvilken kunnskap, uttrykks- og handlingskompetanse som har vært synlig eller usynliggjort i barnehage og barnehagelærerutdanningen.

Disse teoretiske, praktiske og historiske eksemplene vil være utgangspunkt for en diskusjon med salen om kunstfagenes posisjon og potensial i barnehagelærerutdanningen.

Hva slags kvaliteter kan ligge i kunstfaglige metoder?

Tiri Bergesen Schei, professor

Høgskulen på Vestlandet

Abstrakt

I dagens barnehagelærerutdanning trenger vi kunstfagenes tilnærminger til læring. De appellerer til det sanselige og til selve prosessen, som ikke har fasitsvar, men som utforskes og utfordres gjennom kroppslige erfaringer. Lærere som tydeliggjør sine arbeidsmåter, kan sammen med studentene artikulere hva som skjer i prosessene. I kunstfagene har vi arbeidsmåter som gir oss kroppsliggjort kunnskap som, hvis den reflekteres over, kan få stor betydning for utvikling av profesjonsidentitet.

Det er færre timer til rådighet enn før til å jobbe med kunstfagene i utdanningen. Nettopp derfor er det vesentlig å løfte frem hva som karakteriserer de kunstfaglige metodene, hva de kan bidra med, og hva slags kompetanse som utvikles gjennom slike metoder. Når vi stiller hverandre spørsmål om hvem vi er som lærere når vi jobber med kunstfagene, og hva slags prosesser som foregår når vi undrer oss, og sammen reflekterer over hva slags kunstfaglig kompetanse som trengs i dagens barnehagelærerutdanning, tydeliggjør vi kvalitetene.

I mitt innlegg vil jeg ta utgangspunkt i ulike forståelser av «Arts-based research» (ABR) (Bresler, 2017; Leavy, 2020), og diskuterer hvordan kunstfaglige metoder kan styrke barnehagelærerutdanningens kunstfag, så vel som barnehagelærerstudenters rolleforståelse og handlingskompetanse.

Bresler, L. (2017). Aesthetic-based research as pedagogy: The interplay of knowing and unknowing toward expanded seeing. In Handbook of arts-based research. Guilford Press.

Leavy, P. (2020). Method meets art: Arts-based research practice. Guilford publications.

Kunstfagleg utforsking som prosess- verkstadstenking i utvikling.

Ingrid Skarprud, Ph.d.-stipendiat; Gro Eide, Høgskulelektor

HVL

Abstrakt

Denne presentasjonen viser til forskning og kunstfagleg utviklingsarbeid, forankra i forming ved barnehagelærerutdanninga (HVL), der ein ser på kroppslige, leikande og utforskande prosessar i utdanninga.

Utviklingsarbeidet (Eide, Skarprud) gjekk føre seg i barnehagelærerutdanninga, med observasjon av studentar i tre ulike klasser, der vi spurte *Korleis kan det ukontrollerbare og utforskande bidra til kunstnarleg praksis for studentar, der prosess og kollektivitet står sterkare enn resultat og produkt?* Utviklingsprosjektet resulterte i *Kartfaring* ved Festspillene i Bergen (Eide & Skarprud, 2024), der dei kunstnarlege prosessane og spora etter deltakarane sine utforskingar vart undersøkt.

Potensialet i verkstad som plass for utforskning og læring blir vidare undersøkt i ph.d.-prosjektet *Pedagogisk innovasjon* (Skarprud). Dette bidrar til forskning på bruk av verkstad som undervisningsform i barnehagelærerutdanninga, og utviklar praksisar i utforskande og skapande undervisningsmetodar.

Prosjektet nyttar kunstfaglege forskingsformer, teoretisk forankra i kunstnarisk samanheng. Intra-aktiv pedagogikk (Barad, 2007) viser at læring skjer i samskaping med det materielt-diskursive pedagogiske rommet (Taguchi, 2010). Dette skapar ei utvida forståing av kva ein verkstad kan vera, der «alle materialer er sterke performative agenser som påvirker læringsprosessen» (s. 32).

Barad, K. (2007). *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Duke University Press.

Eide, G. & Skarprud, I. (2024). *Kartfaring*. HVL-Notat,12. <https://hdl.handle.net/11250/3169551>

Taguchi, H. L. (2010). *Bortenfor skillet mellom teori og praksis. En introduksjon til intra-aktiv pedagogikk i barnehagefeltet*. Fagbokforlaget.

Revitalisering av kunstfagene i barnehagelærerutdanningen - En nøkkel til uttrykks- og handlingskompetanse?

Elin Eriksen Ødegaard, professor

Høgskulen på Vestlandet

Abstrakt

En revitalisering av kunstfagene er avgjørende for å kunne styrke handlings- og uttrykkskompetansen til barnehagelærerne, noe som har fått ny aktualitet nå som utdanningene møter en rekrutteringskrise.

I denne presentasjonen undersøker vi historiske kilder om barnehage- og barnehagelærerutdanning, med særlig fokus på hvordan kunstfagene trer frem i barnehagen. Gjennom en analyse av visuelle og skriftlige historiske data (1975-2025) undersøker vi hvilken kunnskap, uttrykks- og handlingskompetanse som har vært synlig eller usynliggjort i barnehage og barnehagelærerutdanning. Bildematerialet er hentet fra nasjonalbiblioteket, fagbladet Utdanning og private fotografier. Vi ser på hvilke kunstneriske uttrykk og verktøy som har vært visuelt og tekstlig dokumentert for å avdekke hvilke aktiviteter og innhold som har blitt anerkjent over tid, samt eventuelle endringer.

Synliggjøring avdekker ikke bare innholdet, men også hvilke handlinger og meninger som produseres gjennom bilder og tekst, og med hvilket formål (Kjeldsen, 2022; Heywood et al., 2012). Foreløpige analyser viser for eksempel at høvelbenken og symaskinen var fremtredende i norske barnehager på 70- og 80- tallet, men usynlig i 90-årene. Basert på resultatene diskuterer vi hva dette kan bety for barnehagelærernes uttrykks- og handlingskunnskap i arbeid med barn. Resultatene gir anledning til å reise spørsmål av aktualitet for kvalitet i barnehagelærerutdanningen.

Med utgangspunkt i resultatene, vil vi diskutere hvordan et fokus på kunstfagene kan være en nøkkel til å gjenskepe og styrke en form for handlingskompetanse som er til glede og nytte for barnehagelærerne.

Parallellsesjon E

Program for parallellsesjon E

Torsdag 23. oktober 2025, kl. 11.15 – 12.15

E1	Rom: Consenstrate	Ledet av Trude Hoel
23	Ingrid Midteide Løkken Hanne Næss Hjetland Elisabeth Bjørnstad Elin Reikerås	De yngste barns språkferdigheter og språkmiljø - en syntese av resultater fra to longitudinelle forskningsprosjekter i norske barnehager
26	Mariken Hedvig Weisser	Engelsk blant barnehagebarn – barnehagebarnas og barnehageansattes syn på flerspråklighet som ressurs
39	Nina Gram Garmann Anna Sara H. Romøren; Bente Sparboe-Nilsen; Lisbeth Valla; Marit Müller De Bortoli; Tonje Lervold; Eirik Tengedal	Snakk: Et forprosjekt om språkvurdering og språkveiledning på helsestasjonen
E2	Rom: Confidence	Ledet av Ingrid Frenning
9	Karin Helene Danielsen Ingrid Frenning	Implementering og endringer av fysisk aktivitet i barnehagen: 2012, 2020 og 2025
86	Hege Wergedahl	Barnehageansattes opplevelser av arbeidet med smak og barns matmot under måltidene i barnehagen
87	Ingvild Jensen Ingrid Frenning	Endringer av fysisk aktivitet og kosthold i barnehagen gjennom ReKomp i x kommune sine tre barnehager 2023-2025
E3	Rom: Energy hall 1	Ledet av Sara Esmaeeli
24	Sara Esmaeeli Hege Hervik Karolina Grudzien Hege Bratteli Janne Tjelta	Å styrke barnehagelærerens profesjonelle blikk: partnerskap som bro mellom teori og praksis
43	Lina Lillebø Bjunes	Kvalitet i arbeid med «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen: Hva er viktig for pedagogiske ledere?
88	Jannike Lyngtun Marianne Ree Carina Lange Moi	Løpende barnehageopptak - en kvalitativ studie om innvirkning på det allerede eksisterende barnefellesskapet

E4	Rom: Energy hall 3	Ledet av Svanaug Lunde
34	Hege Nordnes	Det er vanskelig å være både leder og deltaker! En casestudie av møteledelse og refleksjonskultur på avdelingsmøter i barnehagen
78	Hilde Sundnes Lill- Krestin Ryland	To hatter i én avdeling: Forelder og pedagogisk leder på samme tid
80	Monica Karlsen Lisbeth Scheele Rådstoga Elsa Kristiansen Marit Bøe	Betydningen av sosial støtte i lederarbeidet til pedagogiske ledere. Hva vektlegger pedagogiske ledere for å skape et godt sosialt og faglig arbeidsmiljø?
E5	Rom: Share 1	Styring og ledelse på ulike nivåer – ansvar og samarbeid for kvalitetsutvikling Symposium ledet av Ann Kristin Larsen
25	Ann Kristin Larsen Mette Vaagan Slåtten	Barnehageeiers styring og ledelse av barnehagene
	Charlotte U. Johannessen, Magritt Lundestad Linda G. Ringen, Camilla S. Stolpe	Barnehageeiere og styreres ledelse av kompetanseutvikling og veiledning i barnehagen
	Nina Mellem Wiig	Ledelse «på gulvet» i barnehagen
E6	Rom: Share 2	Studenters, praksislæreres og høgskoleansattes bidrag til kvalitet i barnehagelærerutdanningen Symposium ledet av Ruth Ingrid Skoglund
70	Birgitte Ivarhus Sollesnes Kristine Hjelle Aihua Hu	Barnehagelærerstudenters bidrag til egen og medstudenters utdanning
	Dagmar Andrea Cejka Annette Furnes	Making the Invisible Visible: Utforske spenningsfeltet mellom individuell forpliktelse og systemkrav i barnehagelærerutdanninga
	Liv Torunn Grindheim Marie Brandvoll Haukenes Ruth Ingrid Skoglund Randi Tiedemann Gausemel	Studentar, praksislærarar og høgskuletilsette sine mål og forventningar til profesjonsinnretting i barnehagelærerutdanninga

Abstrakt parallellsesjon E

E1

23

De yngste barns språkferdigheter og språkmiljø - en syntese av resultater fra to longitudinelle forskningsprosjekter i norske barnehager

Ingrid Midteide Løkken¹, Førsteamanuensis; Hanne Næss Hjetland², Førsteamanuensis; Elisabeth Bjørnstad², Professor; Elin Reikerås³, Professor

¹Universitetet i Stavanger/ BI Handelshøyskolen, Stavanger/ Oslo. ²Oslo Met, Oslo. ³IBU, Filiorum, Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Formålet med denne studien er å kartlegge hvilken kunnskap vi har på bakgrunn på barns språk og språkmiljø (Reikerås & Dahle, 2022; Stangeland et al., 2018) basert på to store forskningsprosjekter i norske barnehager; GoBaN og Stavangerprosjektet. Forskningsspørsmålene som undersøkes er *Hvilken kunnskap har vi om norske barns språkferdigheter ved 3 års alder og deres språkmiljø?* Gode språk- og kommunikasjonsferdigheter er avgjørende for barns hverdag her og nå og for fremtiden. Studien er en synteseartikkel basert på publisert forskning fra de to prosjektene, som til sammen involverer over 2000 barn i alderen 2 ½ år til 3 år. *Tidlig Registrering av Språkutvikling (TRAS)* og *British Ability Scores 3 (BAS 3)* ble brukt for å observere barnas språk. I tillegg er *Infant Toddler Rating Scales- Revised (ITERS-R)* benyttet for å måle kvalitet (Cryer et al. 2006) i småbarnsgruppene språkmiljø. Resultatene viser at av totalt 101 publikasjoner fra prosjektene er 18 knyttet til språk og/ eller språkmiljø i barnehagen. De 18 bidragene er knyttet til språk og i sammenheng med andre utviklingsområder som motoriske og sosiale ferdigheter, kjønn, flerspråklighet, barn med ulike behov, samt sammenhengen mellom språk og språkmiljø. Studien samler og tilgjengeliggjør kunnskap om de yngste barnas språk og språkmiljø i en norsk kontekst for barnehager, politikkkutforming og for videre forskning.

26

Engelsk blant barnehagebarn – barnehagebarnas og barnehageansattes syn på flerspråklighet som ressurs

Mariken Hedvig Weisser, Doktorgradsstipendiat

UiT - Norges arktiske universitet, Tromsø

Abstrakt

Jeg arbeider med et etnografisk Phd-prosjekt der jeg forsker på barnehagebarns språkpraksiser og skjæringspunktet mellom et ressursorientert blikk på flerspråklighet og vektlegging av å styrke norskkunnskaper. Begge disse perspektivene er representert i *Rammeplan for barnehagen*. I møte med feltarbeidet har engelsk i barnas flerspråklige repertoar vist seg å være til stede som et sentralt tematisk spor å forfølge. *Hvordan er barnehagebarns og barnehageansattes syn på flerspråklighet som ressurs i tilknytning til engelsk blant barnehagebarn?* Målet for presentasjonen er å knytte funn fra forskningen til to ulike nivå og deltema for konferansen, *Arbeid med å implementere ulike elementer av Rammeplanen for barnehagen*, og *Kvalitet i språkarbeid med språklig variasjon og mangfold*. Nexusanalyse fungerer som et metodologisk og teoretisk rammeverk for studien. Jeg

64

presenterer foreløpige funn fra studien, fra deltagende observasjon med tilhørende feltnotater fra samspill med barnehagebarna og feltsamtaler med ansatte. Datamaterialet er fra en longitudinell studie med 10 måneders feltarbeid i barnehage. I presentasjonen utforsker jeg inkludering, rom for flerspråklige praksiser, og engelsk sin unike rolle, sett opp mot barnehagens implementering av *Rammeplan for barnehagen* og arbeid med språkmangfold.

39

Snakk: Et forprosjekt om språkvurdering og språkveiledning på helsestasjonen

Anna Sara H. Romøren¹, Førsteamanuensis; Nina Gram Garmann¹, Professor; Bente Sparboe-Nilsen¹, Førsteamanuensis; Lisbeth Valla¹, Førsteamanuensis; Marit Müller De Bortoli², Førsteamanuensis; Tonje Lervold², Rådgiver, Eirik Tengedal¹, Universitetslektor

¹OsloMet, Oslo. ²Folkehelseinstituttet, Oslo

Abstrakt

I Snakk-prosjektet (Snakk om språk på helsestasjonen) undersøker vi hvordan helsesykepleiere vurderer barns språkutvikling, veileder foreldre, samarbeider med barnehager og eventuelt henviser til andre instanser.

På helsestasjonen vurderes barns språkutvikling fortløpende i konsultasjoner, for eksempel gjennom lek og samspill, eller gjennom samtaler med foreldrene (Helsedirektoratet, 2022). I tillegg utføres to systematiske språkvurderinger: ved toårsalder vektlegges barnets språkforståelse og ved fireårsalder barnets ekspressive ferdigheter og mer komplekse språkbruk. I gjeldende nasjonal faglig retningslinje for Helsestasjon 0–5 år (Helsedirektoratet, 2006) anbefales Sats og Språk 4 i til systematisk kartlegging, men i forslaget til nye retningslinjer skal vurderingen ta utgangspunkt i milepæler for typisk språkutvikling (Helsedirektoratet, 2024).

Vi vil presentere analyser av to datasett som kartlegger helsesykepleieres praksis og refleksjoner knyttet til barns språkutvikling i helsestasjonsprogrammet. Det første datasettet er praksisrapporter fra studenter ved en helsesykepleierutdanning: Studentene har kartlagt praksiser knyttet til språkutvikling ved ulike helsestasjoner. Det andre datasettet er fokusgruppeintervjuer med erfarne helsesykepleiere, der vi utdyper problemstillingene fra studentmaterialet. Materialet består av flere grader av fortolkning og analysen vil innebære en dobbel hermeneutikk (Giddens, 1987), som vi har tilnærmet oss gjennom kollektive kvalitative analyser (Eggebo, 2020; Johannessen og Thun, 2023).

Målet er å belyse bredden i språkarbeidet som gjøres på helsestasjonene, samt vurderingene helsesykepleierne gjør i møte med ulike familier. Vi ønsker også å se på hvordan organiseringsmodeller og samarbeid, særlig samarbeid med barnehagene, påvirker helsesykepleierens oppgaver. Resultatene skal bidra til økt forståelse for helsestasjonens arbeid knyttet til barns språkutvikling, og danne grunnlag for fremtidige forskningsprosjekter om og med helsestasjonstjenestene.

E2

9

Implementering og endringer av fysisk aktivitet i barnehagen: 2012, 2020 og 2025.

Karin Helene Danielsen, Førstelektor i kroppsøving; Ingrid Frenning, Førstelektor i kroppsøving

Institutt for lærerutdanning og pedagogikk; UiT Norges Arktiske Universitet, Tromsø

Abstrakt

Formålet med studien er å undersøke barnehagepersonalets implementering av og endringer knyttet til fysisk aktivitet i barnehagen i årene 2012, 2020 og 2025. Sammenlignet med tidligere rammeplaner er Rammeplanen fra 2017 (RP17) mer presis når det gjelder barnehagens forpliktelser og personalets ansvar. Den legger vekt på at personalet skal være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek, samt anerkjenne barnas mestring.

Studien tar utgangspunkt i følgende problemstilling:

Hvordan har barnehagepersonalets tilrettelegging for og implementering av fysisk aktivitet i barnehagen endret seg etter innføringen av RP17, sammenlignet med tidligere praksis i 2012, og hvordan reflekteres disse endringene i praksisfeltet i 2020 og 2025?

Et spørreskjema ble utviklet og distribuert til barnehageansatte i 2012. Etter innføringen av RP17 ble skjemaet revidert for å reflektere de nye kravene og distribuert på nytt i 2020 og 2025.

Utvalget består av 28 barnehageansatte i 2012, 57 i 2020 og 48 i 2025. På grunn av begrenset datatilgang fra 2012 og få deltakere i hvert årskull, presenteres analysene gjennom frekvensfordelinger og gjennomsnittlige prosentverdier.

Funnene kan tyde på at tilretteleggingen for fysisk aktivitet i liten grad har endret seg, til tross for føringene i RP17. Resultatene peker på behov for økt kompetanseutvikling, systematisk oppfølging og veiledning for å støtte personalet i å gjennomføre rammeplanens mål. Studien kan bidra til en bredere diskusjon om hvordan politiske føringer og rammeplaner påvirker praksisfeltet, og hvordan slike føringer bør kommuniseres, implementeres og evalueres i barnehagesektoren.

86

Barnehageansattes opplevelser av arbeidet med smak og barns matmot under måltidene i barnehagen

Hege Wergedahl, Professor

Høgskulen på Vestlandet, Bergen

Abstrakt

Måltidet i barnehagen kan forstås som et pedagogisk måltid der personalets samspill med barna veksler mellom sosial, undervisende og unnvikende rolle (Osowski et.al, 2013). Vi har undersøkt hvordan barnehageansatte opplever at de arbeider med smak og barns matmot under måltidene, fortolket gjennom rammene for det pedagogiske måltidet. Vi gjennomførte gruppeintervjuer med ansatte i fire barnehager som ble analysert ved hjelp av tematisk analyse.

De ansatte var opptatt av hvordan de snakket om maten under måltidene, og det å «snakke opp» maten ble nevnt i flere av intervjuene. Denne sosiale orienteringen dominerte, men smakspraten var ofte begrenset til dikotomier («godt/ikke godt», «liker/liker ikke») og nonverbale uttrykk, noe som tyder på at den undervisende rollen—som kunne ha utviklet barns smaksordforråd og sansebeskrivelser—ble lite utnyttet. De ansatte var bevisst på at de var rollemodeller for barna, og det å spise den samme maten som barna ble ofte nevnt som en viktig faktor for å øke barns matmot. Når barn vegret seg, beskrev ansatte at de forklarte hva varmretten inneholdt og oppmuntret til å

smake uten press, noe som peker mot en undervisende rolle. I flere av intervjuene kom det frem strategier de ansatte brukte for å øke barns matmot hvis noen barn vegret seg for å spise maten de ble servert.

De ansattes oppfatning av egen rolle under måltidet vil bli diskutert i sammenheng med Osowski's rammeverk for lærerroller under måltider, og implikasjoner for teori og praksis vil bli løftet frem under presentasjonen.

87

Endringer av fysisk aktivitet og kosthold i barnehagen gjennom Rekomp i x kommune sine tre barnehager 2023-2025.

Ingvild Jensen¹, Universitetslektor mat og helse; Ingrid Frenning², Førstelektor kroppsøving

¹UiT Norges arktiske universitet, Alta. ²UiT Norges arktiske universitet, Tromsø

Abstrakt

Formålet med denne studien er å vise hvordan mikrosjekt (Askland & Rossholt, 2009) kan føre til endring hos ansatte i barnehagehverdagens arbeid med kosthold og fysisk aktivitet. I Rammeplanen fra 2017 presiseres barnehagens forpliktelser og personalets ansvar. Den legger vekt på at personalet skal være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna når det gjelder kosthold og fysisk aktivitet.

Studien tar utgangspunkt i følgende problemstillingen: *Hvilke holdningsendringer og bevisstgjøring hos de ansatte knyttet til fysisk aktivitet og kosthold i barnehagen er blitt gjort, i de to årene ansatte har jobbet med mikrosjekt som metode?*

Funnene viser at tilrettelegging for fysisk aktivitet i barnehagen og kosthold i stor grad har endret seg. Resultatene viser økt kompetanseutvikling og interesse hos ansatte i alle barnehagene for å jobbe bevisst med kosthold og fysisk aktivitet og hvor viktig barnehagen innhold er for utjevning av sosial ulikhet i helse, i henhold til Helsedirektoratets anbefalinger (Helsedirektoratet, 2023 og 2025).

Vårt datamateriale er et nettskjema utarbeidet av oss, som ansatte har besvar i januar/ februar 2024 og 2025. Underveis i prosjektet har vi gjort observasjonsnotater som vi har reflekter over og diskutert kontinuerlig gjennom prosjektperioden. Prosjektet ble avsluttet med en minikonferanse på UiT mai 2025, der hver barnehage hadde laget en poster om sitt arbeid i prosjektet. Alle presenterte mikrosjekt om kosthold og fysisk aktivitet.

E3

24

Å styrke barnehagelærerens profesjonelle blikk: partnerskap som bro mellom teori og praksis

Sara Esmaeeli¹, Førsteamanuensis; Hege Hervik¹, Universitetslektor; Karolina Grudzien², Barnehagelærer; Hege Bratteli², Barnehagelærer; Janne Tjelta², Barnehagelærer

¹UiS, Stavanger. ²Solstrålen barnehage, Stavanger

Abstrakt

Dette bidraget presenterer et tett partnerskap mellom forskere og barnehage. Målet med studien er todelt: For det første å utforske hvordan et partnerskap mellom barnehagelærere og forskere kan styrke barnehagepersonales praksisutøvelse innen språk, kommunikasjon, inkludering og tilhørighet, samtidig som det utvikles ressurser til bruk i undervisning og videre forskning; for det andre å utvikle pedagogiske ressurser som kan brukes i undervisning innen barnehagelærerutdanningen, og videre forskning.

Prosjektet bygger på sosiokulturell teori og flerkulturell pedagogikk, der mangfold forstås som en ressurs i barnehagefellesskapet. Aksjonsforskning danner den metodiske rammen, og det benyttes forelesninger, workshops, veiledning og kollegaveiledning som virkemidler for å utforske praktisk-estetiske arbeidsformer gjennom tegningsverksted, praksisfortellinger og refleksjonsoppgaver knyttet til barnehagelærernes egen rolle i praksis.

Deltakerne i prosjektet har vært barnehagens styre, pedagogiske ledere og barnehagelærere og assistenter, i tillegg til forskere ved universitetet. Data er samlet gjennom refleksjonsnotat, transkripsjoner av gruppeaktiviteter og observasjoner under samlinger.

I prosjektet ble det jobbet systematisk med å koble teori og praksis. Barnehagelærerne prøvde ut estetiske arbeidsmåter som samtegning og praksisfortellinger, og reflekterte over egen rolle i praksisutøvelse innen språk, kommunikasjon, inkludering og tilhørighet. Disse erfaringene ble så overført til det pedagogiske arbeidet med barna – med fokus på språkstimulering, kommunikasjon, tilhørighet og inkluderende praksiser.

Partnerskapet har ført til utvikling av konkrete pedagogiske ressurser og økt bevissthet om egen praksis. Funnene viser at deltakernes motivasjon, holdninger og profesjonelle blikk ble styrket, og at dette har bidratt til økt refleksjon og utvikling i barnehagehverdagen. Dette viser potensialet for bærekraftig kvalitetsutvikling når profesjonsfellesskap jobber tett sammen over tid.

43

Kvalitet i arbeid med «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen: Hva er viktig for pedagogiske ledere?

Lina Lillebø Bjunes, Høgskolelektor

NLA Høgskolen, Bergen

Abstrakt

Målet for forskningsprosjektet er å få økt kunnskap om og en økt forståelse av arbeid med «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen, og da spesielt om ledelse i dette arbeidet. Presentasjonen vil ha utgangspunkt i følgende forskningsspørsmål: «Hvordan beskriver pedagogiske ledere «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen? Hva er viktig for dem i denne overgangen?»

Det er gjennomført kvalitative individuelle intervjuer med tolv pedagogiske ledere. Nå gjøres det en refleksiv tematisk analyse (Braun & Clarke, 2022). Foreløpige resultater indikerer to sentrale temaer: Å «bruke nok tid» i overgangen, og å «bygge trygge relasjoner» med barn og foreldre. Når de ansatte ikke snakker samme språk og når det er kulturelle forskjeller, beskrives det at det brukes alternative måter å kommunisere på.

«Tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen er komplekst. Informantenes beskrivelser gir viktige innspill om hva som kan bidra til god kvalitet i overgangen fra hjem til barnehage. Resultatene diskuteres i lys av sosial epistemologi og Krügers teori om det curriculære rom (Krüger, 2018; Ødegaard & Krüger, 2012). Der settes det fokus på faktorer som kan påvirke pedagogisk praksis, som relasjoner, tradisjoner, tid, tilgjengelige lokaler, økonomi og politikk. Det man tenker bidrar til god kvalitet i «tilvenning» kan noen ganger stå i motsetning til blant annet tradisjoner, tildelte ressurser og tid man har tilgjengelig.

En litteraturgjennomgang tidlig i prosjektet viser at det foreligger lite forskning om «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen i en norsk setting (Bjunes, 2024). Dette prosjektet gir også derfor et viktig bidrag til feltet.

Nøkkelord: Tilvenning, overgang, kulturelt mangfold.

88

Løpende barnehageopptak - en kvalitativ studie om innvirkning på det allerede eksisterende barnefellesskapet

Jannike Lyngtun¹, Universitetslektor; Marianne Ree¹, Førsteamanuensis; Carina Lange Moi², Avdelingsleder

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger. ²Jåttå Universitetsbarnehage, Stavanger

Abstrakt

I Stavanger kommune gjennomføres nå en prøveordning med løpende/fleksibelt barnehageopptak. Prøveordningen har til hensikt å møte utfordringer med at barns fødselsdato avgjør hvor vidt barn har rett på barnehageplass fra fylte ett år. I forbindelse med prøveordningen har vitenskapelig ansatte ved UiS og ledelse og barnehagelærere i Jåttå universitetsbarnehage i partnerskap planlagt og gjennomført en kvalitativ studie av løpende opptak. Studien søker å bidra med økt kunnskap om hvordan løpende barnehageopptak virker inn på 1) det pedagogiske arbeidet i barnehagen og 2) på det allerede eksisterende barnefellesskapet. Det finnes få studier som undersøker hvordan de yngste barna aktivt deltar i overgangen fra hjem til barnehage og hvordan deres initiativer og handlinger rettes mot og virker inn på de andre barna i fellesskapet (Revilla et al., 2024).

Den overordnede problemstillingen er: Hvordan virker overgangen fra hjem til barnehage inn på det pedagogiske arbeidet og på det allerede eksisterende barnefellesskapet?

Kritisk handlingsteori med utgangspunkt i system og livsverden (Habermas, 1984) og de fire kontinuitetsformene (Fabian, 2007; Broström, 2009) danner det teoretiske rammeverket for studien. Datamaterialet er semistrukturerte individuelle intervju med tre pedagogiske ledere og seks foresatte. Videre er det samlet inn observasjoner og praksisfortellinger fra tre avdelinger i oppstarten av løpende/fleksibelt barnehageopptak. Analysen tar utgangspunkt i en hermeneutisk tilnærming hvor vi gjennomfører en tematisk innholdsanalyse. Foreløpige funn indikerer at løpende barnehageopptak er en overgang som også virker inn på det eksisterende barnefellesskapet. Videre indikerer foreløpige analyser at rammene, strukturen og logistikken på avdelingene må endres.

E4

34

Det er vanskelig å være både leder og deltaker! En casestudie av møteledelse og refleksjonskultur på avdelingsmøter i barnehagen

Hege Nordnes Høyskolelektor

Dronning Mauds Minne Høgskolen for barnehagelærerutdanning, Trondheim

Abstrakt

Barnehagekvalitet er avhengig av personalets kompetanse, men majoriteten av ansatte i norske barnehager har ikke barnehagelærerutdanning. Dette utfordrer pedagogiske ledere, som skal involvere medarbeidere i vurderingsarbeid og kritiske refleksjoner, for å sikre at barnehagen er en lærende organisasjon. Tidligere forskning viser en sammenheng mellom leders kompetanse i å lede faglig og kritisk refleksjon, og kvaliteten på det pedagogiske arbeidet (Hannevig, Lundestad og Skogen, 2020, Ljunggren et al. 2017, Haugset et al. 2019). Studien er forankret i teori om refleksjon og møteledelse.

Problemstillingen er: *Hvilke lederhandlinger kan ha betydning for å fremme kritisk refleksjon på avdelingsmøter i barnehagen?*

Studien har en kvalitativ tilnærming, basert på videoopptak av avdelingsmøter på en avdeling over en periode på 6 måneder, intervju med den pedagogiske lederen og fokusgruppeintervju med personalet på avdelingen.

LPGD-modellen til Vennebo og Aas (2019) er benyttet som analyseverktøy. Foreløpige funn indikerer at pedagogisk leder fokuserer på at alle skal bli hørt, gjennom å ta runder og stille åpne spørsmål. Mye tid brukes på «faglegging» for å skape felles forståelse av situasjonen. Fokus rettes mot praktiske løsninger for tiltak, og mindre mot handlinger som kan bidra til analyse og fordypning.

Med utgangspunkt i funn drøftes hvilke implikasjoner dette kan ha for kvalitetsutvikling i barnehagen, og hvordan barnehagelærerutdanningen kan styrke studentene sin kompetanse i å lede refleksjonsprosesser.

Nøkkelord: møteledelse, kritisk refleksjon, kvalitetsutvikling

78

To hatter i én avdeling: Forelder og pedagogisk leder på samme tid

Hilde Sundnes, Høyskolelektor i pedagogikk; Lill-Krestin Ryland, 1. lektor i pedagogikk

NLA, Kalfaret, Bergen

Abstrakt

Hva skjer når barnet kjenner sjefen som mamma? Denne artikkelen utforsker balanseperspektiver knyttet til rollen som pedagogisk leder i barnehage når en har egne barn i samme avdeling.

Målet med artikkelen er å sette søkelys på de personlige, profesjonelle og relasjonelle utfordringene som oppstår i skjæringspunktet mellom forelder- og lederrollen. Sentralt i analysen står barnehagelærerens følelsesmessige, faglige og etiske refleksjon knyttet til barnets opplevelse.

Samtidig drøftes medarbeideres erfaringer med grensesetting og kommunikasjon overfor lederen sitt barn, og hvordan lojalitet, rolleforståelse og maktforhold kan påvirke det profesjonelle samspillet.

Det teoretiske rammeverket knyttes blant annet til Bowley, J (1988) om barns tidlige bånd til foreldrene, Torgersen, G.E. med fl (2024) samhandling og krysspress og Tholin K. R.(2021) profesjonsetikk for barnehagelærere.

Gjennom en kvalitativ tilnærming med intervjuer av pedagoger og pedagog medarbeidere har vi søkt å få svar på problemstillingen; *Hvilke etiske og profesjonsmessige dilemmaer oppstår når pedagogisk leder har eget barn i samme avdeling, og hvordan kan slike situasjoner håndteres på en profesjonell måte?*

Artikkelen peker på behovet for bevissthet rundt rolleblanding og etisk refleksjon, og argumenterer for tydelige retningslinjer som kan ivareta både barnets og personalets behov i slike komplekse situasjoner.

Nøkkelord: Barnehagelærer, rollekonflikt, etikk

80

Betydningen av sosial støtte i lederarbeidet til pedagogiske ledere. Hva vektlegger pedagogiske ledere for å skape et godt sosialt og faglig arbeidsmiljø?

Monica Karlsen¹, Universitetslektor; Lisbeth Scheele Rådstoga², Universitetslektor; Elsa Kristiansen³, Professor; Marit Bøe¹, Professor

¹Universitetet i Sørøst-Norge, IPED; Campus Notodden. ²Universitetet i Sørøst-Norge, IPED, Campus Drammen. ³Universitetet i Sørøst-Norge, Handelshøyskolen, Campus Drammen

Abstrakt

Denne studien undersøker hvordan pedagogiske ledere opplever og anvender sosial støtte for å etablere et positivt sosialt og faglig arbeidsmiljø på avdelingen, som igjen har betydning for pedagogisk kvalitet. Problemstillingen er: *Hva vektlegger pedagogiske ledere for å skape et godt sosialt og faglig arbeidsmiljø?*

Studien er forankret i teori om sosial støtte, definert som “social interactions aimed at inducing positive outcomes” (Bianco & Eklund, 2001, s. 85) og deles opp i tre dimensjoner: emosjonell, informativ og praktisk støtte (Schaefer et al., 1982). Det benyttes et kvalitativt, tolkende design med individuelle intervjuer av fem erfarne pedagogiske ledere, som deltok i et lederutviklingsprogram basert på styrkebasert ledelse. Det er gjennomført en datadrevet innholdsanalyse basert på de tre dimensjonene.

Resultatene viser at lederne aktivt bruker sosial støtte som mestringsressurs innen tre hovedområder: a) å bygge et vi-fellesskap med omsorg for hverandre, b) fokus på å gjøre hverandre gode og c) opprettholde god arbeidsflyt.

Opprettholdelse av vi-fellesskapet med sterke relasjoner til hverandre i kollegafellesskapet, framstår som den viktigste fremmeren for et godt arbeidsmiljø. En styrkebasert ledelsestilnærming som verdsetter medarbeidernes kompetanse, bidrar til å skape en delingskultur, og for å håndtere de daglige utfordringene, bidrar den praktiske støtten til å skape god arbeidsflyt. Ifølge informantene skaper hovedområdene synergier mellom det sosiale og faglige miljøet, som direkte påvirker kvaliteten i arbeidet med barna.

Studien gir innsikt i hvordan sosial støtte kan fungere som ledelsesverktøy og peker på betydningen av relasjonell og faglig støtte for utvikling av pedagogisk kvalitet, med mulige implikasjoner for lederutvikling og barnehagens organisasjonskultur.

E5

25

Styring og ledelse på ulike nivåer – ansvar og samarbeid for kvalitetsutvikling

Symposium

Ledet av Ann Kristin Larsen, Dosent
OsloMet, Oslo

Innledning

I dette symposiet presenteres forskning som omhandler styring og ledelse av kvalitetsutvikling i barnehagesektoren. Vi ser nærmere på ansvar, roller og relasjoner mellom nivåene, fra eiere til styrere, pedagogiske ledere og medarbeidere.

Kvalitetsutvikling i barnehagen har utviklet seg til et komplekst samspill mellom styring, kompetanseutvikling og samarbeid på ulike nivå. Barnehageeiere, styrere og pedagogiske ledere må i dag balansere tydelig styring med pedagogisk ledelse og relasjonelt arbeid. De skal sikre kvalitet, følge lover og rammeplan, og samtidig bygge en kultur preget av tillit, refleksjon og faglig utvikling. Kompetanseutvikling og veiledning er en naturlig del av lederrollen, med vekt på kontinuerlig læring i personalgruppen. I tillegg må eiere og ledere skape mening for ansatte – gjennom felles forståelse av samfunnsmandatet og mål for det pedagogiske arbeidet.

Barnehageeiers styring og ledelse av barnehagene

Ann Kristin Larsen, dosent; Mette Vaagan Slåtten, dosent

OsloMet

Abstrakt

I artikkelen undersøkes hvordan barnehageeiere utøver sitt ansvar for styring og ledelse av barnehagen. Rammeplanen krever at eiere samarbeider med styrere omkring utvikling av barnehagens innhold, og det er interessant å se på hvilken betydning samarbeidet får for utøvelsen av styring og ledelse. Problemstillingen er: *Hvordan utøver eiere styring og ledelse av barnehagen, og på hvilken måte ivaretas samarbeid med barnehagestyrere?*

Det er gjennomført individuelle kvalitative intervjuer. Utvalget består av 7 eiere; 4 kommunale og 3 private. Teoretiske perspektiver er blant annet styringsteori (Grund, 2021), distribuert ledelse (Robinson et al 2009) og teori om lederskapsnettverk (Leithwoods (2018)). Barnehageeiere utøver styring og ledelse på ulike måter, der nettverksmøter er en ledelsesplattform som benyttes. Møtene fremmer samarbeid mellom eiere og styrere, med blant annet vekt på faglige diskusjoner, læring og organisasjonsutvikling. Eierne styrer gjennom å sette rammer og prinsipper, og noen pålegger bruk av bestemte programmer. Eiernes ledelse er samarbeidsorientert og inkluderer både pedagogisk ledelse og personalledelse. De er tett på styrerne, noe som legger grunnlag for tillit og delegering av myndighet. Samtidig gir det eierne informasjon om styrernes og barnehagenes utfordringer, og et

informasjonsgrunnlag til å lede og styre. I artikkelen presenteres og anvendes begrepet vertikal samledelse. Denne formen for ledelse innebærer samarbeid mellom eiere og styrere, der de med ulik myndighet og ansvar leder barnehagen sammen.

Barnehageeiere og styreres ledelse av kompetanseutvikling og veiledning i barnehagen

Charlotte U. Johannessen, dosent; Magritt Lundestad, dosent; Linda G. Ringen, universitetslektor; Camilla S. Stolpe, universitetslektor

OsloMet

Abstrakt

På barnehagefeltet har eiere og styrere ansvaret for ledelse av kompetanseutvikling og veiledning i barnehagen som lærende organisasjon. Vi undersøker hvordan eiere og styrere i store barnehager i større byer leder dette arbeidet. Problemstillingen i presentasjonen er: *Hvilke forventninger har eiere og styrere til hverandre i samarbeidet om ledelse av kompetanseutvikling og veiledning?* Vårt utvalg består av 11 eierrepresentanter og 12 styrerrepresentanter fra kommunale og private barnehager. Det er gjennomført digitale gruppeintervjuer. Datamaterialet er analysert gjennom kollektiv analyse (Eggebø, 2020). Teorigrunnlaget som benyttes er perspektiver på ledelse av barnehagen som lærende organisasjon (Gotvassli, 2020, Senge, 2005) og transformasjonsledelse (Matthiesen, 2014, Fullan, 2016, Roland og Ertesvåg, 2023, Wadel og Knabel, 2022). Analysen av det empiriske materialet viser at eiere og styrere er enige om at det er eier som har det overordnede ansvaret for å legge til rette for at styrer kan arbeide med kompetanseutvikling og veiledning i barnehagene. Styrere har ansvaret for gjennomføringen av arbeidet for personalet i barnehagen. Det er ulikt hvor tett eier er på den enkelte barnehage. Eierne beskriver at de opplever noe variasjon i styrernes kompetanse om veiledning, og at det kan gjenspeiles i hvor stor grad styrere prioriterer arbeidet med veiledning. Eiere og styrere er avhengige av et tett samarbeid i arbeidet med kompetanseutvikling og veiledning for å skape kvalitet i det pedagogiske arbeidet. Eiere og styrere uttrykker at det er behov for videreutvikling av veiledningskompetanse hos både eiere og styrere i barnehagefeltet.

Ledelse «på gulvet» i barnehagen

Nina Mellem Wiig, stipendiat

OsloMet

Abstrakt

I studien utforsker jeg hvordan pedagogiske ledere utøver ledelse i samhandling med medarbeidere. Pedagogisk leder har ansvaret for å lede i tråd med samfunnsoppdraget på avdelingsnivå, som jeg her omtaler som «på gulvet» i barnehagen. Ansvaret dreier seg blant annet om å skape sammenheng og mening for alle som tar del i det pedagogiske arbeidet med barna (Udir, 2017). I studien er jeg inspirert av perspektiver på meningsskaping i organisasjoner (Weick et al., 2005) og ledelse som relasjonelle prosesser av makt og tillit (Sørhaug, 1996). Et relasjonelt prosessuelt perspektiv på ledelse innebærer at ledelse forstås som meningsskapende prosesser der både ledere og de som ledes er aktive deltagere (Weick, 1995; Wadel, 1997). Forskningsspørsmålene jeg svarer på er: *Hvordan kommer ledelse til uttrykk i pedagogisk leders samhandling med medarbeidere i barnehagen?* og *Hva kjennetegner spenningsfeltet de pedagogiske lederne navigerer i når de forsøker å skape mening sammen med sine medarbeidere?* Utvalget består av fire pedagogiske ledere i to

73

barnehager. Jeg har benyttet skygging og intervju som metode. Studien bidrar med empirisk kunnskap om ledelse som relasjonell virksomhet i barnehagen og viser spenningsfeltet de pedagogiske ledere navigerer i. Spenningsfeltet kjennetegnes blant annet av ulikt kunnskapsgrunnlag hos ledere og medarbeidere og en balanse mellom dialog med medarbeidere og styringsrelasjoner, slik som rammeplanen (2017). Studien kan åpne opp for en videre forståelse av ledelse som en relasjonell virksomhet der både ledere og de som ledes er aktive deltagere «på gulvet» i barnehagen.

E5

70

Studenters, praksislæreres og høgskoleansattes bidrag til kvalitet i barnehagelærerutdanningen

Symposium

Ledet av Ruth Ingrid Skoglund, 1.amanuensis i barnehagepedagogikk
Høgskulen på Vestlandet, Campus Bergen

Innledning

Kvalitet i barnehagelærerutdanningen er avhengig av at både lærere på høgskolen, praksislærere og studenter på ulike måter bidrar aktivt i utdanningspraksisen, hvor overordna mål er å ruste studentene for kommende profesjonsutøvelse. Presentasjonene i dette symposiet inngår i et større forskningsprosjekt «Making the invisible in teacher education visible» (MITED). Intensjonen med prosjektet er å bidra til å styrke kvaliteten i utdanningen ved å avdekke synlige og usynlige - eller tatt for gitte utdanningspraksiser.

Metodologisk tilnærming er kollaborativ autoetnografi (Cheng et al, 2023, Snow et al., 2023). Vitenskapelige ansatte ved en utdanningsinstitusjon i Norge har gjennomført fokusgruppeintervju med studenter, praksislærere og med seg selv som deltakere. Alle tre deltakergruppene anses som barnehagelærerutdannere. Teoretisk rammeverk er Engeströms aktivitetsteori (1999,2001), hvor aktivitetssystemet utgjør barnehagelærerutdanningen. Aktivitetssystemet består av nasjonale og lokale regler for utdanningen, subjektets forpliktelser og aktiviteter, bruk av ulike former for artefakter som bla. læringsplattformer, læringsaktiviteter, og de ulike aktørenes kollektive arbeids- og læringsfellesskap og arbeidsdeling. Til sammen påvirker alle disse faktorene hvordan aktivitetssystemet fungerer for å oppnå overordna mål om en profesjonsinrettet utdanning. Analyse av fokusgruppeintervjuene med studenter, praksislærere og ansatte i lærerutdanningen kan avdekke spenninger og konflikter i forståelse av måloppnåelse, og derigjennom belyse prosesser som kan bidra til kvalitetsutvikling i barnehagelærerutdanningen.

Barnehagelærerstudenters bidrag til egen og medstudenters utdanning

Birgitte Ivarhus Sollesnes, Høgskolelektor; Kristine Hjelte, Høgskolelektor; Aihua Hu, Førsteamanuensis

Høgskulen på Vestlandet

Abstrakt

Barnehagelærerutdanningen skal utdanne barnehagelærere med høy faglig, didaktisk og p kompetanse, samt evne til profesjonsetisk refleksjon i barnehagearbeid (Kunnskapsdepartementet, 2012). For å utdanne faglige og reflekterte barnehagelærere er studentaktive læringsformer foreslått styrket (Meld. St.16 (2016-2017)). En forutsetning for å legge til rette for gode læringsfelleskap er å få mer innsikt i hvilke studentaktive læringsformer som gir mening for barnehagelærerstudentene. Vi trenger kunnskap om hva barnehagelærerstudentene gjør i sin utdanning, på campus og i praksis. Derfor undersøker vi: *hva gjør barnehagelærerstudenter knyttet til egen og medstudenters utdanning?* Hensikten er å synliggjøre hvordan studenters aktiviteter er del av deres utdanningspraksis for å få mer innsikt i barnehagelærerstudenters aktive deltakelse. Mer kunnskap om studenters læringsaktiviteter kan bidra til å videreutvikle kvalitet i barnehagelærerutdanningen. Teoretisk rammeverk i prosjektet er aktivitetsteori, da vi studerer menneskelige praksiser (Engeström, 1999). Vi forstår det studentene gjør som en del av et aktivitetssystem, og at studentene inngår i flere aktivitetssystem. Materialet består av 31 studenters tidslinjer fra en dag i praksis og tre fokusgruppeintervju med ti studenter. Vi har gjennomført deduktiv tematisk analyse ved å bruke tredje generasjon kulturhistorisk aktivitetsteori. Foreløpige funn viser at studentene selv organiserer og bidrar til egen og medstudenters læringsprosesser gjennom samarbeid, utarbeidelse av artefakter og faglige diskusjoner både på campus og i praksis. Vi finner at arbeidsdeling og felleskap påvirker studentenes motivasjon til deltagelse. Ved å sette søkelys på hva studentene gjør kan barnehagelærerutdanningen gi bedre vilkår for studentenes læringsprosesser, både på campus og i praksis.

Making the Invisible Visible: Utforske spenningsfeltet mellom individuell forpliktelse og systemkrav i barnehagelærerutdanninga.

Dagmar Andrea Cejka, høgskulelektor; Annette Furnes, høgskulelektor

Høgskulen på Vestlandet

Abstrakt

I en verden med ulike utfordringer blir kvalitetsutdanning verdsatt høyt. I løpet av de siste årene har man sett en økende bevissthet om hva som fremmer og hemmer kvalitet i høyere utdanning. Denne studien er en del av prosjektet «Making the Invisible in Teacher Education Visible» (MITED). Målet med denne undersøkelsen er å bidra til fyldigere forståelse av kvalitet i barnehagelærerutdanningen ved å utforske kollektiv praksis for lærerutdannere ved en høyskole i Norge. Problemstillingen er: Hva kjennetegner barnehagelærerutdanningen når det gjelder individuell forpliktelse og systemkrav? Det teoretiske rammeverket bygger på en systematisk tilnærming, der daglig arbeid i barnehagelærerutdanningen ses på som aktiviteter i et aktivitetssystem. Engeströms trekant brukes til å organisere funnene etter aktivitetssystemelementer. Vår metodiske tilnærming er samtidig samarbeidende autoetnografi. Datamaterialet består av slice-protokoller, dokumentering av en arbeidsdag og gruppeintervjuer. Styringsdokumenter som kvalitetsreformen er også datamateriale. Refleksive tematiske analyser utføres for å finne meningsmønstre i de to datasettene. Foreløpige funn antyder fire temaer, nemlig varierte arbeidsoppgaver, kommunikasjonsmåter, tidskontroll og kollektiv utvikling av kvalitet. Videre forventer vi å finne spenninger mellom styringsdokumenter og lærerutdannernes oppfatning av hva som kjennetegner barnehagelærerutdanningen. Denne studien kan bidra med forståelsen av samarbeidende profesjonssystemer i lærerutdanningen

Studentar, praksislærarar og høgskuletilsette sine mål og forventningar til profesjonsinnretting i barnehagelærerutdanninga

Liv Torunn Grindheim, Professor; Marie Brandvoll Haukenes, Høgskolelektor; Ruth Ingrid Skoglund, 1.Amanuensis; Randi Tiedemann Gausemel, rådgiver, praksiskoordinator

Høgskulen på Vestlandet

Abstrakt

Det er kome tydelege føringar om at barnehagelærerutdanninga skal vere meir profesjonsinnretta. Korleis praksislærarar, studentar og tilsette i barnehagelærerutdanninga balanserer og navigerer mål og forventningar til studentane si profesjonsutvikling, veit vi mindre om. Vi spør difor: *Kva mål og forventningar har studentar, praksislærarar og høgskuletilsette til profesjonsinnrettinga i barnehagelærerutdanninga?* På den måten vil vi identifisere utfordringar tett på involverte partars grunngeving for å delta i eiga eller andre si profesjonsutvikling. Identifisering av slike utfordringar kan gi innspel til utbetring av barnehagelærerutdanninga.

Med utgangspunkt i Engström sin aktivitetsteori, ser vi etter overlappingar og/eller motsetningar i mål for profesjonsutvikling imellom studentar, praksislærarane og høgskuletilsette. Måla er forstått som eit grenseobjekt mellom aktørane sine aktivitetssystem. Materiale for å svare på problemstillinga er henta frå fokusgruppeintervju med studentar, praksislærarar og høgskuletilsette, der dei blei spurt om motivasjon for studiet, og jobben som praksislærar eller høgskuletilsett.

Tentative funn indikerer at det både er ulike og overlappende mål og forventningar frå studentar, praksislærar og tilsette på høgskulen. Fleire studentane ser utdanninga som eit springbrett til vidareutdanning eller andre jobbar enn barnehagelærar. Praksislærar vil ha gode kollegaer, høgskulen vil ha modige og kritiske og sjølvstendige barnehagelærar. Fellesnemnaren er interesse for barn og sårbare gruppers beste.

Korleis kan desse funna gi innspel til måtar å balansere, utfordre eller overkomme forventninga om ei meir profesjonsinnretta barnehagelærerutdanning?

Kildeliste:

- Chang, H., Ngunjiri, F.W. & Hernandez, K.-A. C. (2013). Collaborative Autoethnography. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315432137>
- Engeström, Y. (1999). Activity theory and individual and social transformation. Perspectives on activity theory, 19(38), 19-30. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511812774.003>
- Engeström, Y. (2001). Expansive Learning at Work: Toward an activity theoretical reconceptualization. Journal of Education and Work, 14(1), 133-156. <https://doi.org/10.1080/13639080020028747>
- Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning. (2012). Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning. (FOR-2012-06-04-475). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-06-04-475>
- Meld. St. 16 (2016-2017). Kultur for kvalitet i høyere utdanning. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/>
- Snow, J. L., Jacobs, J., Pignatosi, F., Norman, P., Rust, F., Yendol-Hoppey, D., Naiditch, F., Nepstad, C., Roosevelt, D., Pointer-Marce, D.H., Kosnick, C. & Warner, C. (2023). Making the Invisible Visible: Identifying Shared Functions that Enable the Complex Work of University-based Teacher Educators. Studying Teacher Education, 19(3), 351-375.
<https://doi.org/10.1080/17425964.2023.2213717>

Parallellsesjon F

Program for parallellsesjon F

Torsdag 23. oktober 2025, kl. 13.45 – 14.45

F1	Rom: Consenstrate	Ledet av Beate G. Tumyr
62	Tove Lafton Elisabeth Anvik Ingrid Anette Danbolt Elise Torsnes Liv Anna Hagen	Hvordan forstå kvalitet i lys av en helhetlig tilnærming til barns musikkopplevelser i barnehagen
73	Elisabeth Barstad	God lyd i barnehagen. Hvordan kan musikk bidra til å redusere støy for barn og ansatte?
89	Marit Sundelin Bengt Haugseth	Musikk og språk i barnehagen - sammen for inkludering og godt språkmiljø
F2	Rom: Confidence	Ledet av Catharina van Trijp
5	Tove Erna Belland Yngve Rosell	Overgang fra hjem til barnehage - kontinuitet og tilhørighet i overgangsgrupper
49	Randi Moe Ruth Ingrid Skoglund	Kvalitet i det daglige samarbeidet mellom foreldre og personalet i barnehagen
60	Gry Mette D. Haugen Paal E. Salvesen	Forhandlinger om regulering av barns hvile og søvn i barnehagen. Implikasjoner for kvalitet i samarbeid mellom hjem og barnehage
F3	Rom: Energy hall 1	Ledet av Ingunn Størksen
47	Kine Melfald Tveten Eivind Aadland Katrine Nyvoll Aadland	Er motorisk kvikke barn også gode på selvregulering?
52	Synnøve Smebye Botnen Martin Nevland Fjeld	Barns perspektiv på lek
85	Maximiliaan Willem P. Thijssen Mari Rege Ingeborg Foldøy Solli Ingunn Størksen	Langtidseffekter av mer veiledet lek for de eldste i barnehagen

F4	Rom: Energy hall 3	Ledet av Katarzyna Tunkiel
48	Francesca Granone Elin Kirsti Lie Reikerås Marianne Undheim	Profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagelærerutdanningen: Studenters erfaringer fra bruk av en DiCoTe-ressurs
63	Signe Marie Hanssen Oliver Thiel	Omvendt klasseroms betydning for studenters motivasjon for barnehagematematikk
67	Nina Angeltveit Kari Kvandal	Veiledning av nyutdannede barnehagelærere: En nøkkel til å styrke kvaliteten i profesjonsfellesskapet?
F5	Rom: Share 1	Ledet av Carl Cato Wadel
3	Kjartan Belseth	Lederrollen i et samlederskap mellom likestilte pedagogiske ledere
18	Marit Bøe Karin Hognestad	«Det er så mye lettere å tørre å gjøre det nå, når vi har formalisert det» - en studie av en ny pedagogisk faglederrolle i barnehagen
59	Marion Oen Elin Hatlelid Olsen	Brillespillet: Et analyseverktøy for kvalitetsutvikling i barnehagen
F6	Rom: Share 2	Vann og landscape: Lokale vilkår for barns utforskning og meningsskaping Symposium ledet av Aihua Hu
55	Elin Eriksen Ødegaard Aihua hu Veronica Bergan	Water and waterscape: Local conditions for children's learning on water and sustainability
	Elin Eriksen Ødegaard Anne Margrete Hatlelid Elin Bjørkum	Lærdalselva: Barn oppdager vannets reise
	Veronica Bergan	Utforskning av vannlandskap på en samisk avdeling om vinteren

Abstrakt parallellsesjon F

F1

62

Hvordan forstå kvalitet i lys av en helhetlig tilnærming til barns musikkopplevelser i barnehagen

Tove Lafton, Professor; Elisabeth Anvik, Førstelektor; Liv Anna Hagen, Førstelektor; Ingrid Anette Danbolt, Førstelektor; Elise Torsnes, Universitetslektor

OsloMet, Oslo

Abstrakt

I nordisk barnehagekontekst er det enighet om at barnehager av høy kvalitet har betydning for barns well-being (Furenes et al, 2023). Diskusjonene i feltet handler om hvordan kvalitet kan måles, og hvilke parameter som skal undersøkes i kvalitetsbegrepet. Hovedvekten av kvalitets-studiene beskriver utvalgte sider ved kvalitet i barnehagen og sammenhengen mellom disse. Færre studier tar for seg metodeutvikling og intervensjoner (Furenes et al, 2023).

Vi undersøker problemstillingen «Hvordan kan kvalitetsbegrepet operasjonaliseres i undersøkelser av inkluderende musikkpraksiser som danner grunnlag for tilhørighet og deltagelse?». Tilhørighet og deltagelse sees som to sentrale begreper i fenomenet well-being (Siraj et al., 2023). Well-being forstås i denne studien i tråd med community well-being (Vik og Carlquist, 2017).

Kvalitetsindikatorene for community well-being vil presenteres, og vi diskuterer hvilke utfordringer som ligger i kvalitetsindikatorer når målet er å undersøke tilhørighet og deltagelse gjennom barns musikkopplevelser.

Forskningen bygger på mixed methods studien «Vibrant Connections», med en survey (n=330) som etterspør personalets holdninger til musikkarbeid, kombinert med en aksjonsinspirert studie i 14 barnehageavdelinger på østlandsområde hvor personalet utforsker egen musikkpraksis i tett samarbeid med forskerne. Den kvantitative undersøkelsen analyseres med multipel regresjonsanalyse i SPSS. Som teoretisk rammeverk og analyseverktøy i den kvalitative delen brukes Kemmis' (2022) praksisarkitekturer, og vi undersøker de barnehageansattes praksisprosjekter i lys av politiske og kulturelle arrangementer med særlig henblikk på kvalitet.

Foreløpige analyser viser at å få tak på kompleksiteten i kvalitetsbegrepet når individuelle forskjeller virker inn i barns well-being, tilhørighet og deltagelse, er av stor betydning for videre kulturarbeid. Ytterligere resultater presenteres på konferansen.

73

God lyd i barnehagen. Hvordan kan musikk bidra til å redusere støy for barn og ansatte?

Elisabeth Barstad, Førstelektor

Institutt for barnehagelærerutdanning, UiS

Abstrakt

God lyd i barnehagen er et forsknings- og utviklingsprosjekt som undersøker hvordan musikk kan bidra til å redusere støy i barnehagen. Målet er å øke bevisstheten om støy og forebygge

79

hørselskader, samtidig som helse og trivsel for både barn og ansatte styrkes. Funnene viser at barnehagelæreren har en sentral rolle i dette arbeidet, og at musikk kan fungere som et virkningsfullt pedagogisk verktøy. Dette danner grunnlaget for mitt bidrag til diskusjonen om kvalitet i barnehagen.

Bakgrunn: Støy i barnehagen er et vedvarende og ofte oversett problem som påvirker barns læringsmiljø, sosiale deltakelse og generelle livskvalitet. Kvalitetsperspektivet utfordres, særlig med tanke på barns trivsel, lek og læring. Musikk er en integrert del av barns uttrykksformer og lek, og kan fremme konsentrasjon, fokus og en rekke positive ringvirkninger, som språkstimulering, omsorg og trygghet. Prosjektet bygger på musikkteori og tidligere forskning på støyens konsekvenser (Barstad, 2014; Engesnes & Lafton, 2025; Sjödin, 2012; Skaget, 2024), men det finnes begrenset forskning på sammenhengen mellom støyreduksjon og bruk av musikk, utover enkelte bachelor- og masteroppgaver.

Metode: Feltarbeidet er gjennomført i en barnehage med to avdelinger (0–3 år og 3–6 år). Prosjektet er forankret i aksjonsforskning og har vært workshopbasert, med musikkaktiviteter i samspill med barn og ansatte. Dette har resultert i et metodisk opplegg som kan deles og videreutvikles. Analysen pågår, og foreløpige funn presenteres på konferansen. Funnene reiser også spørsmål om hvordan teori kan utvikles i møte med praksisnære og erfaringsbaserte innsikter.

89

Musikk og språk i barnehagen - sammen for inkludering og godt språkmiljø

Marit Sundelin, norsklektor; Bengt Haugseth, førstelektor i musikk

UiT Norges arktiske universitet, Tromsø

Abstrakt

Fagene musikk og språk har mye til felles, som rytme, klang, melodi og oppmerksomheten for lyd. Å utforske språket med barn kan være å ta i bruk sanser for å utforske ulike mønstre som består av lyder, ord, trykk, tonelag, lengde og tekstlige formuleringer. Vi bygger på tidligere forskning på feltet språk og musikk: Halle (2023) om sangfellesskapets flere dimensjoner, Kulset (2023) om sangens mange veier til språktilegnelse, og Linnavalli et al. (2018) som viser at barn i førskolealder som blir undervist i musikkaktiviteter skårer høyere på språktester.

Informantene våre er to nettverk i Rekomp. Vi har jobbet med praktiske, estetiske og teoretiske tilnærminger til språk og musikk, med fokus på inkluderende fellesskap i barnehagen. Her har flerspråklighet og språkmiljø særlig vært belyst. Datainnsamlingen i det største prosjektet har vært feltnotater og referater fra 7 samlinger med fra barnehagepersonalet i løpet av 2 år (høst 2021 - vår 2023). Vi har materiale fra dialogkafé og fokusgruppeintervju, og har laget en oversikt over barnehagenes sangrepertoar som utgangspunkt for utviklingsarbeidene. Det minste prosjektet forgikk i 2020, med to fysiske besøk. Vi hadde både samlinger med hele personalgruppen og gjennomførte observasjoner barnehagene.

Resultatene viser at barnehagene hadde et spesielt viste engasjement for sanger, rim og regler med bevegelse til, både kjente og selvskapte. Viktige funn: Personalet trenger å øve på praktiske ferdigheter, viktig med praktisk arbeid med fokus på barns utvikling av språklig bevissthet, musikk fører til økt inkludering.

Som bonus kan vi vise til mange praksisfortellinger og økt profesjonsforståelse (barnehage) til egen undervisning.

80

F2

5

Overgang fra hjem til barnehage - kontinuitet og tilhørighet i overgangsgrupper

Tove Erna Belland, Universitetslektor; Yngve Rosell, Førsteamanuensis

UiS, Stavanger

Abstrakt

Tradisjonelt har overgang til barnehagen hatt søkelys på det individuelle barnet (Abrahamsen, 2015). Eide et al. (2023) viser til at dagens forskning omhandler samarbeid og felles ansvar mellom foreldre og barnehagen. Få studier utforsker hva som påvirker en god overgang (Søe et al., 2023). Betydningen av jevnaldrende og opplevelse av tilhørighet og felleskap er mindre belyst (Hygum & Sørensen, 2022). Vi ønsker i tillegg til barnets behov for trygghet å bidra med nye perspektiver i overgangen som omfatter kontinuitet og tilhørighet i et gruppeperspektiv.

Denne studien undersøker hvordan barnehagelærere erfarer overgangen til barnehagen når barn og foreldre starter sammen i en gruppe, og hvordan overgangsgruppen bidrar til å fremme barnas opplevelse av kontinuitet og tilhørighet. Teoretiske perspektiv er Bollnows (1969) beskrivelse av kontinuitet, Piantas (1999) systemteoretiske tenkning, og Yuval-Davis' (2011) beskrivelser av tilhørighetspolitikk.

Studien er basert på to fokusgruppeintervjuer med ti barnehagelærere. Vi anvendte en hermeneutisk tilnærming og analyserte i henhold til Braun og Clarks (2022) tematiske analyse. Studien er godkjent av SIKT, og etiske retningslinjer er fulgt. Våre funn viser at barnehagelærerne erfarer at foreldrene er et viktig bindeledd i overgangen fra hjem til barnehage, og at barna i overgangsgruppen utviklet et begynnende fellesskap gjennom systematisk arbeid med kommunikasjon for å skape «et felles vi». Barnehagen er en gruppekontekst, og tilknytningsprosesser der, skiller seg fra hjemme. Det er behov for et utvidet perspektiv på kontinuitet og tilhørighet til jevnaldrende, og en pedagogisk praksis som ser barnehagestarten som en viktig del av barnas erfaringer med fellesskap.

Nøkkelord: Foreldreaktiv overgang, kontinuitet, overgangsgruppe, tilhørighet

49

Kvalitet i det daglige samarbeidet mellom foreldre og personalet i barnehagen

Randi Moe, Førstelektor; Ruth Ingrid Skoglund, Førsteamanuensis

Høgskulen på Vestlandet, Campus Bergen

Abstrakt

I en LU-barnehage ved Høgskulen på Vestlandet har det siden 2022 pågått et forsknings- og utviklingsarbeid om samarbeid mellom foreldre og personalet i det daglige barnehagelivet.

Tema: Kvalitet i samarbeid mellom hjem og barnehage

Tittel: Kvalitet i det daglige samarbeidet mellom foreldre og personalet i barnehagen

Problemstilling: Hva ønsker foreldre og personalet at det daglige samarbeidet skal handle om?

Mål: Få kunnskap om kjennetegn ved et kvalitativt godt samarbeid sett fra begge parter perspektiv, med vekt på prosesskvalitet (Sommersel et al., 2013; Utdanningsdirektoratet, 2024).

Teori: Det vitenskapelige grunnlaget for studien bygger på Hedegaards (2009) kulturhistoriske modell som vektlegger barns utvikling i samspill med institusjonelle, sosiale og kulturelle kontekster.

Metode: Referat fra personalets og foreldres avdelingsvise diskusjoner i LU barnehagen og digital mentimeter foreldreundersøkelse om hva samarbeid mellom barnehage og hjem i hverdagen bør handle om.

Resultat: I det daglige samarbeidet verdsetter foreldre at personalet har gode relasjoner og tid til barn og foreldre. De etterspør informasjon om hva barnet lærer, mestrer, og samarbeid om barnets utvikling. Personalet vektlegger omsorg barnet får og vennskap med andre barn. Verdier som begge parter vektlegger i samarbeidet er god dialog bygd på åpenhet, respekt og trygghet der en samarbeider om barnets beste.

Funnene viser behov for større bevissthet hos begge parter om barnehagens samfunnsmandat der omsorg, lek, læring og danning utgjør en pedagogisk helhet.

60

Forhandlinger om regulering av barns hvile og søvn i barnehagen. Implikasjoner for kvalitet i samarbeid mellom hjem og barnehage.

Gry Mette D. Haugen, Professor; Paal E. Salvesen, Høgskolelektor

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning (DMMH), Trondheim

Abstrakt

Stadig mer forskning viser at søvn og hvile er viktige komponenter i barns kognitive utvikling, læring, og velvære. Søvn og hvile er i utgangspunktet et individuelt fysiologisk behov, men reguleres i barnehagen blant annet gjennom rutiner, offentlige anbefalinger, samt krav eller medvirkning fra foreldre.

Prosjektets overordnede mål er å utforske hvordan barns søvn forhandles og tillegges verdi i ulike kontekster og fra ulike perspektiver (ansatte, foreldre og barn). I denne pilotstudien er det ansatte i barnehagen sine perspektiver som utforskes, med fokus på dialog og forhandling med foreldre. Vi spør: Hvordan vurderer og forhandler ansatte i barnehagen med foreldre om regulering og betydning av barns søvn og hvile? Hvilke argumenter kommer til uttrykk, og hvilke dilemmaer oppstår?

Teoretisk tilnærming er inspirert av Michel Billigs klassiske konsept «Ideological dilemmas», hvor ideologiske dilemma (som barnehageansatte kan stå ovenfor i møte med foreldres krav) forstås som muliggjørende, snarere enn hemmende, og hvor ulike verdier må balanseres.

Det rekrutteres et strategisk utvalg av ansatte med ulike stillingsbenevnelser i barnehager med variasjon på størrelse og profil. Det gjennomføres fokusgruppeintervju samt kvalitative individuelle intervju med ansatte. Prosjektet benytter videre offentlige dokumenter (retningslinjer knyttet til barns behov for hvile og søvn) som bakgrunnsmateriale.

Foreløpige resultater viser at barnehageansatte ofte står ovenfor ulike dilemmaer, for eksempel knyttet til foreldres krav om regulering av barns søvn og det de selv definerer som barnets beste. I

tillegg benytter foreldre ulike kanaler, for eksempel apper, i sin dialog med barnehagen, og flere ansatte opplever krav fra foreldrene som utfordrende.

F3

47

Er motorisk kvikke barn også gode på selvregulering?

Kine Melfald Tveten¹, Postdoktor/førsteamanuensis; Eivind Aadland², Professor; Katrine Nyvoll Aadland, Førsteamanuensis¹

¹Høgskulen på Vestlandet, Bergen. ²Høgskulen på Vestlandet, Sogndal

Abstrakt

Introduksjon: Selvregulering er ofte påpekt som en essensiell egenskap ved for barn i en tradisjonell undervisningskontekst for barn i skolealder, men er også relevant i lek og sosiale interaksjoner. Kvikkhet i bevegelser krever kognitiv prosessering og er ofte sett i ulike typer lek. Med støtte i både et teoretisk og klinisk rasjonale, er målet med studien å undersøke sammenhengen mellom motorisk kvikkhet og selvregulering hos barn i barnehagealder, samt om denne sammenhengen modereres av kjønn.

Metode: Denne tverrsnittanalysen består av baseline-data fra to store intervensjonsstudier av 3-5 år gamle barnehagebarn på Vestlandet. Kvikkhet ble vurdert ved hjelp av 4×10m shuttle run test i ACTNOW-studien og Supined Timed Up and Go i MoveEarly-studien. Head-Toes-Knees-Shoulders-testen (original eller revidert versjon) ble brukt til å vurdere selvregulering i begge studiene. Analysen er gjennomført ved hjelp av multippel lineær regresjon.

Foreløpige resultater: Studien inneholder data fra i alt 2100 barn, men på nåværende tidspunkt er kun data fra ACTNOW analysert. Analysen viste en moderat sammenheng mellom bedre selvregulering og høyere skår på kvikkhet. Det var ikke holdepunkter for forskjeller i kjønn for kvikkhet, men jentene hadde signifikant bedre skårer for selvregulering enn gutter. Studien har metodiske styrker med et stort utvalg og relevante målemetoder.

Teoretiske og praktiske implikasjoner: Kvikkhet og selvregulering gjør det mulig for barn å optimalisere læringsmulighetene i omgivelsene og det er derfor relevant å vite hvordan disse er assosiert. En eventuell assosiasjon, samt kjønnets betydning kan ha implikasjoner for hvordan aktiviteter i barnehagen bør struktureres for å fremme trivsel og læring.

52

Barns perspektiv på lek

Synnøve Smebye Botnen, Førsteamanuensis; Martin Nevland Fjeld, Universitetslektor

OsloMet, Oslo

Abstrakt

Lek er sentralt i den norske barnehagetradisjonen, og er viktig for barns utvikling, trivsel, læring og dannelse (Utdanningsdirektoratet, 2017) og dermed for kvaliteten i barnehagen. Det er derfor nødvendig med kunnskap om barnas perspektiv på lek, men dette finnes det lite norsk forskning på.

Flere studier har undersøkt personalets forståelse av barns lek, inkludert hva og hvor de mener barna liker å leke (for eksempel: Hagen et al. 2019; Olsson & Øksnes, 2023). Det er mulig at barn og personale har ulike forståelser av lek. Vårt mål er derfor å utforske barnas perspektiv på lek, og hvilke situasjoner og steder som trekkes fram av barna i en vandreende samtale om lek.

For å undersøke dette skal vi bruke «vandreende intervju» (Evans & Jones, 2011; Winger & Eide, 2017) med de eldste barna (4-6 år) i barnehagen. I denne metoden beveger barn og forskere seg rundt i barnehagens lekemiljø og på lekeplassen, og samtaler om lek og lekens muligheter underveis. Slik kan barna beskrive lek mens de er i og samhandler med det aktuelle lekemiljøet, og forskeren kan i tillegg gjøre observasjoner underveis. Barnas utsagn blir analysert i lys av ulike perspektiver på lek (Olofsson, 1993; Skovbjerg, 2016) og teorien om affordance (jf. Waters, 2017). Vi presenterer foreløpig empiri og diskuterer mulige implikasjoner ved funnene for barnehagenes pedagogiske praksis og opplevd kvalitet for barna.

85

Langtidseffekter av mer veiledet lek for de eldste i barnehagen

Maximiliaan Willem Pierre Thijssen¹, Førsteamanuensis i utdanningsvitenskap; Mari Rege², Professor i samfunnsøkonomi; Ingeborg Foldøy Solli², Førsteamanuensis i samfunnsøkonomi; Ingunn Størksen³, Professor i pedagogisk psykologi

¹Kunnskapssenter for utdanning, Universitetet i Stavanger. ²Handelshøgskolen UiS, Universitetet i Stavanger. ³Læringsmiljøsentret, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

I denne studien undersøker vi de longitudinelle effektene av noe mer veiledet lek for de eldste barna i barnehagen. Den norske rammeplanen vektlegger barns behov for fri lek, og at helhetlig læring og utvikling skal skje i dagligdagse situasjoner. Ny forskning (blant annet fra GoBan prosjektet) viser imidlertid svak kognitiv støtte i barnehagen, og dermed svak prosesskvalitet. I denne studien har vi innført mer kognitiv støtte ved å legge til noe mer veiledet lek - i tillegg til den frie leken - for de eldste barna i barnehagen før skolestart. Teoretisk er studien dermed forankret «Playful learning tradisjonen» som springer ut fra Vygotskys sosiokulturelle læringsteori. Ved å bruke data fra to store randomiserte kontrollerte studier (RCT studier) undersøker vi effektene av mer veiledet lek som er tilrettelagt for å stimulere sosiale ferdigheter, selvregulering, matematikk og språk. Tidligere studier har vist umiddelbare effekter etter siste året i barnehagen på selvregulering og matematikk. Forskningsspørsmålet for denne nye studien er: Hvilke langtidseffekter kan man se hos elever i 3., 4. og 5. klasse som har deltatt i Lekbasert læring da de gikk i barnehagen når vi sammenligner med barn som ikke har deltatt på slike aktiviteter i barnehagen? Vi anvender kvantitative regresjonsanalyser for å undersøke problemstillingen. Ved å koble de to tidligere studiene med kartleggingsprøver fra 3., 4. og 5. klasse, utforsker vi langtidseffekter av mer veiledet lek i barnehagen på barnas læring i skolen. Videre undersøker vi om eventuelle langtidseffekter er mediert av umiddelbare effekter innen matematikk og selvregulering.

F4

48

Profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagelærerutdanningen: Studenters erfaringer fra bruk av en *DiCoTe*-ressurs

Francesca Granone, Førsteamanuensis; Elin Kirsti Lie Reikerås, Professor; Marianne Undheim, Førsteamanuensis

Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Forskning viser at digital teknologi, når det brukes på pedagogisk gjennomtenkte måter, kan støtte barns kreativitet, samarbeid og matematisk forståelse (Pollarolo et al., 2024). Samtidig peker studier på et misforhold mellom kompetanser som fremheves som viktige i forskningslitteraturen, og hvordan barnehagelærerutdanningen tilrettelegger for utviklingen av disse (Undheim & Ploog, 2024). En ytterligere mangel gjelder manglende involvering av studentenes stemme i utviklingen av utdanningsressurser, til tross for at forskning viser at medvirkning kan øke både relevans og kvalitet i undervisningen (Bovill, 2020). Dette viser at det er behov for en mer målrettet, praksisrelevant og deltagende tilnærming til integrering av digital teknologi i utdanningen, i tråd med nasjonale strategier (Kunnskapsdepartementet, 2023).

I studien utforsker vi hvordan barnehagelærerstudenter vurderer nytten av den forskningsbaserte utdanningsressursen «Å involvere alle barn i kodeaktiviteter» for å planlegge og reflektere rundt inkluderende matematiske aktiviteter med digital teknologi i barnehagen.

Ressursen ble implementert i to STM-emner ved barnehagelærerutdanningen. Studentenes skriftlige refleksjoner ble analysert gjennom tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006). Funnene viser at ressursen ble vurdert som praksisnær og relevant, og at den bidro til økt bevissthet rundt alle barns deltakelse i teknologirelaterte læringsaktiviteter.

Studien viser ikke bare hvordan ressursen ble vurdert som nyttig i utdanningssammenheng, men også hvordan studentenes innspill og refleksjoner har vært sentrale i den videre utviklingen av andre forskningsbaserte utdanningsressurser, i tråd med prinsipper om medvirkning og praksisnær profesjonsutvikling.

63

Omvendt klasseroms betydning for studenters motivasjon for barnehagematematikk

Signe Marie Hanssen, Høgskolelektor; Oliver Thiel, Professor

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning, Trondheim

Abstrakt

Vi har tidligere publisert resultater fra en kvantitativ studie på omvendt undervisning på DMMH. Vi brukte Deci og Ryans selvbestemmelsesteori til å undersøke om omvendt undervisning påvirker endringer i studenters oppfattede kompetanse i barnehagematematikk.

Denne studien baserer seg på gruppeintervjuer med de samme studentene som den kvalitative undersøkelsen fra ulike klasser over 2 årskull. Vi undersøker om ulike aspekter ved studenters motivasjon har betydning for deres læring når læreren bruker omvendt klasserom ved barnehagelærerutdanningen ved DMMH.

Vi gjennomførte en induktiv temaanalyse. Det første tema viser at de gjennom undervisningen får et endret syn på faget matematikk. Det andre temaet viser at informantene deler seg i 2 grupper, hvor noen foretrekker «tradisjonell» framfor omvendt undervisning. De som foretrekker den «tradisjonelle» undervisningen uttrykker mindre evne til å regulere egen læringsssituasjon (selvregulering). De som sier at det fungerer med videoer uttrykker større evne til selvregulering. Hver gang de kommer forberedt opplever de å ha større utbytte av undervisningen enn når de ikke kommer forberedt. Derfor spiller studentenes evne til selvregulering en viktig rolle i forhold til deres læring ved bruk av omvendt klasserom. Siste tema er at studentene snakker ulikt om motivasjonen de har for barnehagematematikk. Noen utvikler større motivasjon for faget gjennom studieåret, mens andre blir der de var ved starten av studieåret. Informantenes evne til selvregulering spiller en rolle for i hvilken gruppe de havner. Funnene våre inviterer til videre undersøkelser omkring forskningsspørsmålet: Er omvendt undervisning egnet til å hjelpe studenter i å øke sine evner i selvregulering i læringsprosessene?

67

Veiledning av nyutdannede barnehagelærere: En nøkkel til å styrke kvaliteten i profesjonsfellesskapet?

Nina Angeltveit, Høgskolelektor; Kari Kvandal, Høgskolelektor

NLA høyskolen, Kalfaret

Abstrakt

Denne studien har som mål å utforske hvordan veiledning av nyutdannede barnehagelærere kan heve kvaliteten i barnehagens profesjonsfellesskap, med fokus på kompetanseutvikling, kollektiv læring og profesjonell identitet. Problemstillingen er: Hvordan kan veiledning i barnehagen støtte nyutdannede og samtidig styrke profesjonsfellesskapets kvalitet? Nyutdannede møter ofte utfordringer i overgangen fra utdanning til praksis, og veiledning kan være avgjørende for å mestre yrkesutøvelsen, samt fremme inkludering i fellesskapet. Søkertallene til barnehagelærerutdanningene er lave og samtidig vises det til frafall i yrke. Studien belyser de nyutdannedes arbeidssituasjon og har søkelys på hvordan de kan støttes for å bli værende i barnehagelæreryrke. Rambøll (2017) sin rapport viste at nyutdannede barnehagelærere opplevde at veiledning bidrar til utvikling som profesjonelle yrkesutøvere, øker tryggheten i yrket og fremmer inkludering i profesjonsfellesskapet. Annen forskning viser at systematisk kollegaveiledning i gruppe kan fungerer som et profesjonelt læringsfellesskap (Fimreite, 2022). Vår forskning inngår i diskusjonen rundt betydningen av oppfølging av nyansatte barnehagelærere.

Studien benytter fokusgruppeintervju som metode for å belyse forskningsspørsmålet, og samle relevant data om nyutdannede barnehagelærere, og deres erfaringer med veiledning. Studien anvender teori i et sosiokulturelt perspektiv (Vygotsky, Bruner), der profesjonsfellesskap forstås som arenaer for kollektiv kunnskapsutvikling (Senge) profesjonsveiledning (Handal og Lauvås, Tveit, Eide & Eide) og dannelsesperspektivet (Biesta, Steinholt, Glaser).

Forventede resultater av forskningen er at systemisk organisert veiledning bidrar til å styrke både nyutdannede barnehagelærere og profesjonsfellesskapet. Studien kan fremme økt politisk bevissthet om hvordan målrettet veiledning kan være et virkemiddel for å styrke rekruttering og kvalitet i barnehagesektoren.

F5

3

Overskrift Lederrollen i et samlederskap mellom likestilte pedagogiske ledere

Kjartan Belseth, Ph.D stipendiat

Dronning Mauds Minne Høgskole, Trondheim

Abstrakt

Dette doktorgradsprosjektet undersøker hvordan pedagogiske ledere *gjør* likestilt pedagogisk ledelse, i et samlederskap (Döös & Wilhelmson, 2019). Tema er valgt på bakgrunn av den nye pedagognormen, innført i 2018, som er forsket lite på (Wadel, 2021). Endringen kom som følge av at norske barnehager har hatt færre pedagoger sammenlignet med andre nordiske land. Dette gir uttrykk for at pedagogisk kompetanse og kvalitet ses i sammenheng (Homme & Eide, 2024). Studien har forskningsspørsmålet: «Hvilken betydning kan likestilt pedagogisk ledelse ha for kvalitet i barnehagens praksis?»

Studiens teoretiske rammeverk er distribuert ledelse (Spillane, 2006, Heikka et al., 2012; 2018). Innen distribuert ledelse handler det ikke utelukkende om delt ledelse, men først og fremst om ledelsespraksisen og forholdet mellom de ulike aktørene. Metoden er deltagende observasjon med feltnotater (Emerson et al., 2011) på fem avdelinger i fire barnehager. I tillegg ble det gjennomført fire fokusgrupper (Halkier, 2010) med pedagogiske ledere, assistenter/fagarbeidere, og styrere.

Funnene tyder på at det er ulike måter å være en likestilt pedagogisk leder i et samlederskap, og hvor de likestilte pedagogiske lederne posisjonerer seg på ulike måter. Dette tyder på at den pedagogiske lederrollen er i endring, og implikasjoner dette kan få for den pedagogiske praksisen i barnehagen handler i stor grad om hvordan ledelse distribueres mellom likestilte pedagogiske ledere, og mellom dem og det øvrige personalet. Et betimelig spørsmål i denne sammenhengen er om alle barnehagelærere skal være pedagogiske ledere, og hvorvidt dette fører til økt kvalitet eller ikke i den daglige pedagogiske praksisen.

18

«Det er så mye lettere å tørre å gjøre det nå, når vi har formalisert det» - en studie av en ny pedagogisk faglederrolle i barnehagen

Marit Bøe, professor; Karin Hognestad, professor

¹Universitetet i Sørøst Norge, Notodden.

Abstrakt

Denne studien Innføringen av skjerpet pedagognorm har reist spørsmål om omorganisering av pedagogressurser og hvordan disse kan utnyttes best mulig i barnehagen. Denne presentasjonen utforsker en ny lederrolle og stilling i barnehagen - pedagogisk fagleder, etablert som en del av et utviklingstiltak initiert av en kommune og barnehageeier. Rollen utfordrer den tradisjonelle arbeids – og ansvarsfordelingen i barnehagen der pedagogiske ledere har avdelingsansvar da den innebærer et utvidet faglig ansvar på tvers av avdelinger. Studien undersøker følgende problemstilling: *Hvordan forstås og utøves den pedagogiske faglederrollen i lys av de relasjonelle og strukturelle rammene som former mulighetsrommet for ledelse, ansvar og innflytelse i barnehagens praksisfelleskap?*

Studien bygger på et kvalitativt design bestående av fokusgruppeintervjuer og en spørreundersøkelse blant pedagogiske ledere og styrere i kommunen. Gjennom teorien om praksisarkitekturer analyseres hvordan faglederrollen formes i samspill med organisatoriske, kulturelle og materielle betingelser. Foreløpige funn viser at stillingen åpner for en ny karrierevei i barnehagen og bidrar til faglig trygghet og muligheter for kompetanseutnyttelse på tvers. Samtidig viser studien at manglende fristilling fra avdelingsansvar begrenser rollen som en reell ressurs for distribuert ledelse. Faglederens posisjon utfordrer også eksisterende arbeidsfordeling og skaper spenninger knyttet til personalressurser og forventninger. Studien peker på tre praktiske implikasjoner: (1) behov for kollektive prosesser i personalgruppen for å forankre og utvikle faglederrollen som en felles ressurs; (2) nødvendigheten av strukturell støtte og fristilling for å realisere potensialet i rollen; og (3) viktigheten av at politikktutforming og eierskap tilrettelegger for tydelige karriereveier og faglig lederskap i barnehagesektoren.

59

Brillespillet: Et analyseverktøy for kvalitetsutvikling i barnehagen

Marion Oen^{1 og 2}, Offentlig ph.d. stipendiat; Elin Hatlelid Olsen², Fagrådgiver

¹Høgskulen på Vestlandet. ²Bergen kommune, Bergen

Abstrakt

Ifølge Rammeplan for barnehagen skal alle barnehager jevnlig vurdere eget pedagogisk arbeidet ved å beskrive, analysere og fortolke praksis. Dette er en kompleks og utfordrende oppgave. I denne studien konseptualiserer og utforsker vi hvordan *Brillespillet* kan fungere som et praksisnært analyseverktøy for kvalitetsutvikling i barnehagen.

Brillespillet har sitt utspring i verkstedsmetodologien EX-PED-LAB, som er teoretisk forankret i kritisk teori og legger til grunn et praxiologisk rammeverk med vekt på refleksjon, handling, etikk og maktbevissthet. Formålet med denne studien er å undersøke om Brillespillet oppleves som en hensiktsmessig måte å analysere pedagogisk praksis og vi stiller følgende forskningsspørsmål: *Hvordan opplever barnehagelærere Brillespillet som analyseverktøy i eget vurderingsarbeid?*

For å prøve ut Brillespillet arrangerte Etat for barnehage i Bergen kommune høsten 2024 fire pedagogiske samlinger. Her presenterte og gjennomførte vi brillespillet med barnehagelærere fra 92 barnehager. I etterkant av samlingene ble det samlet inn 202 digitale tilbakemeldinger på hvordan brillespillet fungerte som analyseverktøy. Disse tilbakemeldingene er tematisk analysert og preliminaire funn viser at brillespillet oppleves som en inspirerende måte å arbeide med pedagogisk analyse, og at denne tilnærmingen muliggjorde kollektiv refleksjon og utvikling av ny praksis og kunnskap.

Studien antyder at Brillespillet kan være et verdifullt bidrag til analyse- og kvalitetsarbeid i barnehagen, men dette bør undersøkes i større skala og over lengre tid.

F6

55

Vann og landscape: Lokale vilkår for barns utforskning og meningsskaping

Symposium

88

Ledet av Aihua Hu, Førsteamanuensis
Høgskulen på Vestlandet, BARNkunne, Bergen

Innledning

Vann, livets essens, er en universell nødvendighet. Alle erfarer betydningen av vann, eller mangelen på det, i våre daglige liv. Vannets betydning overskrider eksistensielle og kulturelle grenser, og har ofte en åndelig betydning. Vann er nært knyttet til bærekraft, fordi alt liv på planeten er avhengig av vann. Hvordan vi samhandler med vannet, fra vasking til matlaging, fra kystkultur til matkultur reflekterer våre kulturelle praksiser og forestillinger om livet. FNs barnekonvensjon (UNCRC) erklærer hvert barns rett til rent vann og helse (Artikkel 24). Derfor er det avgjørende å øke bevisstheten om behovet for å verne og beskytte vann, landskaper, og kilder. Det foreslåtte symposiet tar utgangspunkt i en pilotstudie gjennomført i tre land, Tanzania, New Zealand og Norge, gjennom OMEP nettverket. Tittelen er Vann og Vannlandskap: Lokale forhold for barns tilgang til vann. Prosjektet har som mål å øke bevisstheten om behovet for å verne og beskytte vann, landskaper, og kilder, i barnas og planetens beste interesse. Den første presentasjonen sammenligner funnene fra de tre pilotlandene, mens den andre setter søkelys på norske perspektiver, og den tredje tar for seg urfolks perspektiver.

Water and waterscape: Local conditions for children's learning on water and sustainability

Elin Eriksen Ødegaard¹, Professor; Aihua Hu¹, Førsteamanuensis; Veronica Bergan^{1 og 2},
Førsteamanuensis

¹Høgskulen på Vestlandet, BARNkunne, Bergen. ²UiT Norges arktiske universitet, Tromsø.

Abstrakt

Denne studien Vi presenter en analyse, basert på Critical Utopian Action Research. Målet med studien var å kunne beskrive vilkår for og barns erfaringer med vann, i Tanzania, New Zealand og Norge. Vi iscenesatte spørsmålet; Hvor kommer vannet fra, der du bor og hva betyr vannet for deg og ditt miljø? Hensikten var videre å skrive frem barns erfaringer, med muligheter til å kunne få sette søkelys på barns rettigheter. Barnehagene gikk på let etter vannkilder og ressurser og fulgte opp barns erfaringer i ulike uttrykksformer. Vi skrev frem fortellinger om hvordan barn og barnehagelærere arbeidet og hvordan barna utrykte seg om betydningen av vann i deres miljø. I Norge og NZ ble urfolks perspektiv inkludert. Data består av barns tegninger, feltnotater, undersøkelser og intervjuer i Tanzania, i form av barns tegninger, observasjoner og feltnotater, med variasjoner av "gå sammen med" metoden i Norge og NZ. Forskerne fra Norge og New Zealand tok foto og filmer av landskapene og snakket med barn og lærere. I tillegg til å få godkjenning fra den nasjonale etiske vurderingsorganisasjonen i hvert land, ble teamet enige om felles etiske kjøreregler. Vi fant at vann tiltrekker barnas oppmerksomhet. Vannlandskap påvirket barnas dypere kunnskap og forståelse av hva vann er og hva det betyr, hvordan vann endrer form og resirkuleres. Urfolks perspektiver avdekket elementer av konflikter og håndteringen av dem. Erfaringene med vann bidro til barnas meningsdanning og til å utvikle lærernes oppmerksomhet på sitt nære miljø og de vannressurser som finnes der.

Lærdalselva: Barn oppdager vannets reise

Elin Eriksen Ødegaard¹, Professor; Anne Margrethe Hatlelid², Barnehagestyrer; Elin Bjørkum²,
Assisterende styrer

Abstrakt

Vann representerer et akutt og ekstremt tilfelle av betydelig knapphet på ressurser og er vår tids mest alvorlige økologiske og menneskerettslige trussel. Alt—planter, dyr, insekter, fisk og mennesker—trenger vann for å overleve. Likevel, til tross for dette vitale behovet, har mesteparten av samfunnsvitenskapelig og pedagogisk forskning vært naturblind, vannblind og barneblind. Denne presentasjonen presenterer resultatene fra en pilotstudie av et prosjekt gjennomført i Lærdalsøyri barnehage, situert i direkte nærhet til Lærdalselva og Norsk Laksesenter. Barnehagen var en av barnehagen som deltok i piloten og barnehagen fortsetter som deltaker i hovedstudien. Ved å undersøke pedagogiske praksiser om, basert på samarbeidsforskning (Utopean Action Research), var målet å forstå barnas erfaringer og meningsskaping, deres kulturelle og begrepsmessige forståelse av vann og vannlandskap. Dataene inneholder barns tegninger, utsagn, observasjoner og narrative feltnotater, med variasjoner av "gå sammen med"-metoden. Funnene fra piloten indikerer at personalet brukte en leken, responsiv pedagogisk stil gjennom innendørsaktiviteter, oppmuntret til kroppslige erfaringer av vannlandskap, og begynner begrepsdanning om vann og vannets kretsløp. Vi beskriver flere detaljer i de pedagogiske aktivitetene og vektlegger barnehagens egne erfaringer med å delta i prosjektet. Vi presenterer læringspunkter fra piloten som vil bli adressert i hovedstudien.

Utforskning av vannlandskap på en samisk avdeling om vinteren

Veronica Bergan, Førsteamanuensis

BARNkunne – Senter for barnehageforskning, UiT Norges arktiske

Abstrakt

Fenomenet vann og vannlandskap skifter dramatisk gjennom de ulike årstidene. I Nord-Norge er vinteren spesielt kald og mørk, og vannlandskapene er dekket av is og snø. Dette gir muligheter for barns utforskning, meningsskaping og kulturell forståelse av vann og vannlandskap i den kaldeste årstiden. Denne pilotstudien utforsker hvordan samiske barn på en samisk avdeling oppfatter og opplever vann og vannlandskap i vinterhalvåret. Datamaterialet består av feltnotater, bilder, barns tegninger og uformelle intervjuer med den samiske barnehagelæreren under barnehagebesøk om vinteren. Funnene viser at barna assosierte vannlandskap med mytiske figurer fra samisk kultur; čáhcerávga (vanndraugen) og buolašádjá (den kalde gamle gubben). I tillegg utforsker barna i den samiske barnehagen fenomener som is og snø i stor grad gjennom kroppslig engasjement med naturen på en selvstendig måte. Dette støtter prinsippene i samisk pedagogikk, som fokuserer på å bygge iešbirgejeaddji (selvstendige) barn som kan klare seg selv ute i naturen. Denne forskningen bidrar til den voksende kunnskapsbasen om urfolksperspektiver på hvordan barn lærer å forholde seg til naturen i kalde områder der vann og vannlandskap er frosne til is og snø.

Posterpresentasjoner

Torsdag 23. oktober 2025, kl. 13.15 – 13.45

Sted: Energy Hall 1 & 2

28	Ingvild Aas Grove Elisabet Solheim Buøen Ratib Lekhal Cecilie Evertsen	Leading the Way: The Role of Implementation Leadership in Embedding Observation in ECEC Practice
46	Anna Elísa Hreiðarsdóttir Svava Björg Mörk	Implementation of a new policy in preschools in Iceland. Effect on children's play and learning.
50	Annette Kristoffersen Winje Sissel Aastvedt Halland	«Jeg opplever fremdeles motstand» - en studie av hvordan barnehagelærere opplever voksenfellesskapet i barnehagen etter noen år i yrket
66	Natalia Alfarnes	Betydningen av kvalitet i veiledning under praksisperioder: erfaringer fra studenter i arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning.
91	Sara Cecchetti Francesca Granone	Computational thinking and disabilities in Early Childhood Education: a systematic review
92	Kaia Heslien Sissel H. Helland Christine Helle	Sammen rundt bordet i barnehagen
93	Olga Wysłowska Monika Rościszewska-Woźniak	Mobile ECEC facility SPYNKA - response to refugee and demographic crisis.

Abstrakt posterpresentasjoner

28

Leading the Way: The Role of Implementation Leadership in Embedding Observation in ECEC Practice

Ingvild Aas Grove¹, Off. Phd kandidat; Elisabet Solheim Buøen², Seniorforsker/Psykologspesialist; Ratib Lekhal¹, Førsteamanuensis; Cecilie Evertsén³, Førsteamanuensis

¹Universitetet i Oslo, Oslo. ²RBUP Øst og Sør, Oslo. ³Læringsmiljøsentret | Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning, Stavanger

Abstrakt

Objective and Research Question

Research shows that continuous professional development (CPD) can enhance process quality in ECEC, with reflection based on observation and feedback identified as crucial components. A randomized controlled trial of the CPD model Thrive by Three (Tb3) demonstrated this, incorporating observation as a core element, using Classroom Assessment Scoring System (CLASS). However, little is known about how observations are applied in CPD outside research contexts. To bridge the gap between research and practice, we need more knowledge about how core components are maintained and adapted in everyday settings. This study draws on ongoing CPD program TETT PÅ, a continuation and scale-up of Tb3 in a Norwegian municipality. Our research question is: What promotes and inhibits ECEC teachers' use of observation as a core component in CPD?

Theory

The scientific foundation is grounded in a pragmatic approach, with a realist ontology and empirical epistemology. The study also draws on implementation science to gain deeper insight into drivers and barriers influencing the use of observation in ECEC.

Methodology and Methods

A quantitative methodology was used. Questionnaire was distributed to teachers and center leaders who completed the CLASS observation training course, yielding 338 responses. Data will be analyzed using descriptive statistics and regression analyses.

Findings

Preliminary findings will be presented on factors expected to promote or inhibit the use of observation, such as leadership, competency and organization drivers.

Implications for Theory and Practice

Understanding factors influencing implementation can support integration of research-based practices and better facilitate systematic CPD in ECEC.

46

Implementation of a new policy in preschools in Iceland. Effect on children's play and learning.

Anna Elísa Hreiðarsdóttir¹, Assistant Professor; Svava Björg Mörk Assistant², Professor

92

Abstract

In 2024, four municipalities introduced financial reforms that aimed to improve preschool environments for children and staff. The changes involve the implementation of more affordable or complimentary six-hour preschool programs, enhanced flexibility in school hours, and the establishment of designated registration days. This study examines the impact of these reforms in two municipalities, covering 17 preschools. Data was collected through in-depth interviews with administrators and three questionnaires targeting administrators, department heads, and staff. Findings indicate a significant positive effect on staff work conditions and reduction in stress, which benefits children, staff, and administrators. Staff reported experiencing calmer daily routines and enhancing play and learning opportunities. Respondents attributed these improvements to fewer children being present at certain times and more reliable staffing. Findings demonstrate that these financial reforms have achieved the desired results, contingent on two key factors: smaller groups of children and sufficient staffing.

The study highlights the crucial role of financial policies in creating high-quality preschool environments that promote children's play and development. The quality of preschool programs and the qualifications necessary for staff are infrequently addressed within this context, and these issues often evoke sensitivity. Nevertheless, both elements are critical to ensuring the welfare of preschool children.

50

«Jeg opplever fremdeles motstand» - en studie av hvordan barnehagelærere opplever voksenfellesskapet i barnehagen etter noen år i yrket

Annette Kristoffersen Winje, Førstelektor; Sissel Aastvedt Halland, Førstelektor

Høgskulen på Vestlandet, Stord

Abstrakt

Dette er en kvalitativ studie hvor vi har benyttet en hermeneutisk-fenomenologisk metodologi og fokusgruppeintervju som metode, for å samle inn empiri knyttet til barnehagelærere som har vært i yrket 4 – 5 år (Gadamer 2010; Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2021). Formålet med studien er å løfte frem hvordan barnehagelærere opplever voksenfellesskapet i barnehagen. Vårt forskerspørsmål er: *Hvordan opplever barnehagelærerne voksenfellesskapet i barnehagen etter noen år i yrket?* For å svare på dette forskningsspørsmålet har vi benyttet barnehagelærernes utsagn fra fokusgruppeintervjuene som utgangspunkt, for å fortolke og forstå deres oppfatninger i lys av Hannah Arendts filosofiske perspektiver om makt og frihet (Arendt, 1996/2012, 1963/2016, 1963/2023). Hovedfunnene i denne studien viser at barnehagelærerne, etter flere år i arbeid, opplever å bringes til taushet og videre opplever et fravær av frihet og likestilte voksenfellesskap i barnehagen. De opplever motstand i voksenfellesskapet på en slik måte, at de ikke får muligheten til å utvikle sin autonomi, bryte med det gitte og finne sin plass i barnehagen som profesjonsutøvere. Studien bringer derfor frem ny kunnskap om hvordan det kan skapes varige demokratiske likestilte fellesskap i barnehagens voksenfellesskap hvor alle har autonomi og finner sin plass. Dette fordrer at alle individene får realisert sin frihet i voksenfellesskapet (Arendt, 2012, 2023). Det handler om å skape fellesskaper hvor både likestilling og forskjellighet er utgangspunkt for dialog og samarbeid.

Varige demokratiske likestilte fellesskap vil kunne være bærekraftige med tanke på barnehagen som lærende organisasjon (Kunnskapsdepartementet, 2017).

66

Betydningen av kvalitet i veiledning under praksisperioder: erfaringer fra studenter i arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning.

Natalia Alfarnes, Høgskolelektor

NLA Høgskole, Oslo

Abstrakt

Veiledning trekkes frem som en sentral læringsform i høyere utdanning (Kunnskapsdepartementet, 2013), og spiller en avgjørende rolle i barnehagelærerstudenters utvikling av profesjonell identitet. Profesjonsdannelse skjer i møte mellom teori og praksis, og studenters første erfaringer med praksisfeltet er ofte preget av usikkerhet og følelsen av utilstrekkelighet (Rønnestad, 2008). I dette landskapet blir strukturerte veiledningsprosesser en viktig arena for refleksjon og utvikling. Veiledning forstås her som en relasjonell og didaktisk praksis, hvor tillit, gjensidig refleksjon og faglig dialog er sentrale forutsetninger for læring og profesjonell utvikling.

Målet med studien er å få innsikt i hvordan studenter i arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning erfarer veiledning i sine praksisperioder.

Problemstillingen som belyses er: Hvordan erfarer studenter ved arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning veiledning i praksisperioder?

Studien er forankret i et kvalitativ forskningsdesign med semistrukturerte intervjuer som metode. Deltakerne er studenter fra arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, og datamaterialet analyseres tematisk.

Det teoretiske rammeverket bygger på blant annet på perspektiver fra Larsen, Luthen og Ulla (2021), som vektlegger kompleksiteten og spenningene i profesjonsveiledning, samt Carson og Berkeland (2017) og Tveiten og Røkholt (2023), som utforsker veiledningens didaktiske og relasjonelle dimensjoner.

Studien har implikasjoner både for teoriutvikling innen veiledningspedagogikk og for praksisfeltet, særlig knyttet til behovet for systematisk kompetanseheving og støtte til praksislærere. Den løfter frem nødvendigheten av å anerkjenne veiledning som en profesjonell praksis som krever faglig fordypning og kontinuerlig utvikling.

91

Computational thinking and disabilities in Early Childhood Education: a systematic review

Sara Cecchetti^{1 and 2}, Francesca Granone², Associate Professor

¹University of Bergamo. ²University of Stavanger

Abstract

Fenomenet Computational thinking (CT) is a high-order cognitive skill integrating problem-solving, system design, and human behaviour analysis (Wing, 2006) with a significant role in early childhood education (Granone et al., 2023; Bers et al., 2022). Though conceived as universal, CT can also benefit children with Intellectual and Developmental Disabilities (IDD), supporting their cognitive, social, and problem-solving skills (Kim, Kim, & Lee, 2025). Two gaps remain: few systematic studies and no consolidated practices in inclusive education (Levinson & Bers, 2022; Guss et al., 2024). This review addresses 3 questions: (1) Which disabilities are included in international studies with children aged 0–12? (2) How is CT defined and theoretically framed in relation to different disabilities? (3) How is CT promoted in educational practice, through which tools, robots, materials, and with what role for the teacher?

Following PRISMA guidelines, a systematic search was conducted in Scopus, Web of Science, PsycInfo, Hal Science, and MathSciNet. Empirical quantitative, qualitative, or mixed-methods studies focusing on children aged 0–12 were included.

Preliminary findings show that CT is promoted in diverse contexts using robots, unplugged activities, and digital tools, usually with teacher support. Frameworks and methods vary. Only 16 of 781 records met inclusion criteria, underscoring CT's relevance and the need for more inclusive, research-based practices.

This review challenges the assumption that research on CT and disability is scarce, directing future studies towards overlooked disabilities. It also provides teachers with a concise overview of existing methods, tools and approaches to inform inclusive practice.

92

Sammen rundt bordet i barnehagen

Kaia Heslien, PhD-student; Sissel H. Helland, Førsteamanuensis; Christine Helle, Førsteamanuensis,

Institutt for ernæring og folkehelse, Universitetet i Agder

Abstrakt

Å benytte hverdagssituasjoner, som måltider, til å jobbe systematisk med relasjonskvalitet på småbarnsavdelinger er hensiktsmessig, pga. de hyppige og gjentatte erfaringene barna får gjennom disse situasjonene. En trygg og hyggelig måltidsatmosfære, med sensitive og responsive voksne, tilrettelegger for utforskning og nysgjerrighet på ny mat, støtter utviklingen av smakspreferanser for variert sunn mat, og fremmer måltidsglede og helsefremmende vaner. Dette er av betydning for barns nåværende og fremtidige helse, ettersom forskning viser at måltidsvaner ervervet i tidlig alder følger med inn i voksenlivet. Likevel inngår teoretiske perspektiver på helsefremmende måltidssituasjoner i liten grad i barnehagelærerutdanningene i Norge. Mange pedagogiske ledere og styrere kan derfor mangle et teoretisk grunnlag for å se og bruke måltidene som en relasjonsbyggende og helsefremmende arena. I feasibility-studien *Sammen rundt bordet* skal vi (basert på tidligere forskning samt data fra individuelle- og fokusgruppeintervjuer samlet i del 1 (utviklingsfasen) av prosjektet) utvikle en digital opplæringsressurs knyttet til måltidsmiljøet på småbarnsavdeling, med tilpasset innhold til de ulike ansattgruppene: styrer, pedagogisk leder og øvrige ansatte på avdelingen og kjøkkenansatt. Deretter vil andre barnehageansatte enn de som deltok i utviklingsfasen, prøve ut ressursen. Gjennom fokusgruppeintervjuer vil deres erfaringer med utprøvingen brukes til å vurdere ressursens gjennomførbarhet (feasibility). Hovedmålet med studien er å frembringe kunnskap om hva som kan fremme god relasjonskvalitet under måltidene på

95

småbarnsavdeling, gjennom å utforske ulike grupper av ansattes erfaringer med den digitale ressursen. Da resultatene ikke er klare enda, vil posteren fokuseres rundt det teoretiske grunnlaget for den digitale ressursen og hvordan barnehageansatte er inkludert i ressursutviklingen.

93

Mobile ECEC facility SPYNKA - response to refugee and demographic crisis.

Olga Wyśłowska¹, Assistant Professor; Monika Rościszewska-Woźniak², Director

¹Faculty of Education, University of Warsaw, Poland. ²Comenius Foundation for Child Development, Poland

Abstract

Due to Russia's invasion of Ukraine, over a million refugees arrived in Poland in a short period of time, most of them mothers with small children. Due to insufficient ECEC infrastructure in the country, ECEC facilities began to be set up on an emergency basis, organized in various spaces, e.g., at refugee centers and schools. A network of such facilities was also created by the Comenius Foundation for Child Development as part of the SPYNKA project.

The structural features of ECEC facilities are considered a prerequisite for the quality of the process related to the well-being and learning of children (Vandell et al., 2010) and the well-being of ECEC staff, which influences children's experiences (Bencheckroun et al., 2020).

The aim of the study was to develop recommendations for the construction of an affordable, mobile educational facility, taking into account the experiences and perspectives of caregivers working at SPYNKAS. Forty-five interviews were conducted with educators, photographic documentation was collected, and observation notes were taken. Inductive data analysis followed by comparative analysis were used to identify the characteristics of spaces that are important for achieving educational goals and ensuring a sense of security for children, their families, and staff.

The research team then participated in the development of the architectural and interior design, supporting the implementation of the recommendations. The first pilot Mobile Spynka currently serves the community of IRPIEN in Ukraine.

Program for nettverk og spesielle interessegrupper (SIG)

Onsdag 22. oktober 2025, kl. 16.30 – 17.30

Rom: Energy hall 1	Ledet av	
Norsk nettverk for ledelsesforskning i barnehagen (NelBa)	Karin Hognestad, USN	Hjemmeside
Rom: Energy hall 1	Ledet av	
Demokratinettverket	Tina Binfield-Skøie, UiA Lene Cherize H. Sirevåg, UiA	Hjemmeside
Rom: Share 1	Ledet av	
Barnehagepedagogiske diskurser	Liv Ingrid A. Håberg, HiVo	Mer info
Rom: Share 2	Ledet av	
Fleirkultur	Merete Nornes-Nymark, HVL Anne Grethe Sønsthagen, HVL	Mer info
Rom: Consenstrate	Ledet av	
Bærekraft	Marianne Presthus Heggen, HVL	Mer info
Rom: Confidence	Ledet av	
Estetiske læreprosesser	Anne Karin Fotland, UiS	Mer info
Rom: Focus	Ledet av	
Matematikk i barnehagen	Tamsin Meany, HVL	Mer info
Rom: Energy hall 3	Ledet av	
Lesing i barnehagen	Trude Hoel, UiS	Mer info
Rom: Energy hall 3	Ledet av	
Foreldresamarbeid	Maria Myrann, UiA	Mer info

Norsk nettverk for ledelsesforskning i barnehagen (NelBa)

Nettverket skal styrke samarbeidet om ledelsesforskning i barnehagefeltet. Ledelse på eier, styrer og pedagogisk leder nivå med ulike teoretiske innganger, samt organisasjon.

Koordineringsgruppen består av forskere fra OsloMet, DMMH og USN.

Kontakt: [Karin Hognestad](#), Senter for barnehageforskning, utvikling og innovasjon (SEBUTI), USN.

[Les mer om NelBa her.](#)

Demokratinettverket

Demokratinettverket ble dannet i 2007 og har til hensikt å undersøke og utvikle kunnskap om barnehagen som demokratisk arena – med ulike vinklinger både teoretisk og metodisk.

Kontakt: [Lene Cherize Haugland Sirevåg](#), Universitetet i Agder.

Barnehagepedagogiske diskurser

Historikk, utforskning og nysgjerrighet, samtaler, syn på kunnskap, lek, læring og danning.

Kontakt: [Liv Ingrid Aske Håberg](#), Høgskulen i Volda.

Fleirkultur

Det fleirkulturelle i barnehagekontekst på ulike nivå som t.d. leiling og personalorientert fokus, haldningsarbeid, foreldresamarbeid, fleirkulturell praksis og innhald, arena for interkulturelle lek.

Kontakt:

[Merete Nornes-Nymark](#), Høgskulen på Vestlandet.

[Anne Grethe Sønsthagen](#), Høgskulen på Vestlandet.

Bærekraft

Kontakt: [Marianne Presthus Heggen](#), Høgskulen på Vestlandet.

Estetiske læreprosesser

Kontakt: [Anne Karin Fotland](#), Universitetet i Stavanger.

Matematikk i barnehagen

Kontakt: [Tamsin Meany](#), Høgskulen på Vestlandet.

Lesing i barnehagen

Lesing i barnehagen skaper rom for estetiske opplevelser og gode samtaler. Ved å prioritere lesing skapes det en kultur for lesing i barnehagen som gleder her og nå – og som også gir verdifulle erfaringer som strekker seg langt utover barnehagealder.

Interessegruppa, som er fag- og metodeuavhengig, bringer sammen forskere som er spesielt interesserte i lesing i barnehagen. Tema som har blitt løftet frem er for eksempel lesefellesskap blant de yngste barnehagebarna, barnehagelæreres praksiser for og holdninger til litteraturformidling, barns erfaringer med lesing hjemme, barns lesing av detaljer i illustrasjoner, ulike lesepraksiser i barnehage og skole, lesing i ulike medier, barns egen tekstskaping, kvalitet i barnelitteratur og barnehagelæreres bruk av strategier for å etablere felles fokus rundt fortellingen og boka.

Vil du være med eller kjenner du noen som kan ha glede og interesse av å delta i gruppa?

Kontakt: [Trude Hoel](#), Universitetet i Stavanger.

Foreldresamarbeid

Denne nettverksgruppa har sitt første møte under barnehageforskningskonferansen i oktober 2023. Målet er å samle barnehageforskere som arbeider med tematikk relatert til samarbeid med foreldre. Dette er en god anledning til å gjøre seg kjent med andre med overlappende forsknings-/interessefelt. Målsettingen er å skape et lavterskel, i utgangspunktet årlig, møtepunkt. Det vil også være mulig å på sikt samarbeide faglig dersom det skulle være ønskelig. Ta gjerne kontakt ved spørsmål/innspill.

Kontakt:

[Maria Myrann](#), Universitetet i Agder.

